

— Iznajma ob 4. zjutraj. —
Stane mesečno Din 45.—; za imo-
sinstvo Din 40.— neobvezno.
— Oglasi po tarifi.
— **Uredništvo:**
Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 3072 in 3004, ponoči tudi
št. 3034.
— Recepti se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravitelj: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3094.
Izdatelj: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3094
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem črt. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843 — Praha čisto 78.180,
Wien, Nr. 705.941.

Ljubljana, 14. avgusta.
Sinoči je dr. Korošček vladno odigra-
la zadnje dejanje več let trajajoče tragi-
komedije z nettunskimi konvencijami.
Spustila je zavoso pod okolnostmi, ki
bodo trajen spomenik hegemoniško-
klerikalnega gaženja vitalnih interesov
naše države na Jadranu.

Nettunske konvencije so bile ratifici-
rane s 158 glasovi srbijskih poslan-
cev in njihovega klerikalnega priveska.
To je činjenica, ki je ni mogoče prezreti.
Nettunske konvencije se tičejo prven-
stveno krajev ob Jadranu. Prebivalstvo
teh krajev brez razlike političnih strank
se je z vso svojo inteligenco, z vsem
svojim časopisjem in z vsemi svojimi
strokovnjaki tri dolga leta borilo proti
ratifikaciji teh konvencij. Vse javno
mnenje teh pokrajin je bilo proti temu,
da naša država plačuje problematično
priateljstvo današnje Italije s kosi svo-
jega živga telesa, z odstopanjem od
svojih fundamentalnih pravic, z odpove-
dovanjem svoje suverenosti.

To mnenje o nettunskih konvencijah
pa ni ostalo omejeno na zapadne kraje
naše države. Čim je postajala ratifikaci-
ja teh konvencij aktualna, se je dvignil
ves narod ob Jadranu pa do najjužnej-
ših mest Makedonije. Po mestih je tekla
kri; krvavim manifestacijam v Splitu,
Zagrebu, Dubrovniku, Sarajevu se je
pridružil Beograd, Niš, Bitolj. Če je v
kakem vprašanju vladalo soglasje vsega
jugoslovenskega naroda, potem je to bi-
lo vprašanje nettunskih konvencij. Šele
Korošček vladati je bilo pridržano, da
dovrši to, kar so se vse njene predhod-
nice bale storiti, in da ratificira med-
narodno pogodbo, ki jo na tako enodu-
šen način obsoja vse javno mnenje naše
države, ves naš narod in prvenstveno
prižadeto prebivalstvo samo, naš narod
ob Jadranu in v njegovem neposrednem
zaledju. Dr. Korošček vladati je briski-
rala svoj lasten narod v njegovih naj-
vitalnejših in najbolj državotvornih
čustvih. Braniti suverenost in integrite-
to svoje lastne države in zemlje, to bo
menda vendar izraz pozitivne nacio-
nalnosti, pa čeprav bi tega sedanja vla-
da ne hotela priznati.

Naj bi bila vsebina nettunskih kon-
vencij taka ali taka — eno stoji, ne da
bi se spuščali v podrobno naštevane
vseh hib in neizpodbitne škodljivosti si-
noči sprejetih konvencij: Konvencije so
bile sprejete kljub enodušnemu odporu
našega celotnega naroda. Modri in trez-
ni državniki kaj takega ne bi smeli sto-
riti.

Isti činitelj, ki so tako brezobzirno
in kruto zatrli vsak izraz nejevolje in
protesta proti konvencijam, so te dni
še odločneje pokazali, da lahko s suve-
renim zasmehovanjem narodovih težej
preidejo naravnost na ratifikacijo teh
odbojnih konvencij. Ta brezobzirna
naglica vlade bi se dala razumeti, ako
bi bilo mogoče navesti kot razlog po-
spešenejšega sprejetja vsaj zunanje-poli-
tično nujnost, o kateri se je pred meseci
toliko govorilo.

Zadnja vladna kriza pa je pokazala,
da take zunanje-politične nujnosti ni in
sta celo naš londonski in rimski posla-
nik, ko je šlo za sestavo nevtralne vla-
de, morala to priznati. Vprašanje je bi-
lo odprto tri leta in ni danes nobenega
tehtnega razloga za to vladno naglico,
nobenega opravičila za to, da so bile
konvencije ratificirane ob najbolj nepri-
jemnem času.

Vrh tega so poznavalci evropskega
mednarodnega položaja uverjeni — in
to mnenje je zlasti opetovanje izrazil
Joca Jovanović, ki je do temelja proučil
ves kompleks konvencij, — da bi bil
sedaj najugodnejši čas, da se doseže re-
vizija tega dogovora v našo korist. Pri
tej priliki bi se dali naši odnosi z Ita-
lijo postaviti na povsem novo bazo ter
bi se uredili enotneje in z večjim upo-
števanjem naših zahtev. Ves svet in z
njim tudi Italija kot kompacišent se je
uveril, da koncem koncev le ni mogoče
prisiliti ves narod na pogodbo, ki se je
brani z vsemi silami. Vlada pa je šla
preko te možnosti revizije, dasi je bila
o njej poučena z raznih avtoritativnih
in dobro informativnih strani in se ni
hotela poslužiti prilike, da vsaj nekoliko
omili nekatere določbe konvencij, ki bo-
do težko prizadele naše gospodarstvo
baš v tistih naših krajih, ki predvsem
potrebujejo in zaslužijo pomoči in za-
ščite. Poleg gospodarskih neugodnosti
vsebujejo konvencije tudi cel venec do-
ločb, ki občutno žaljajo prestiž naše dr-
žave in narodno zavednost našega pa-
triotičnega primorskega ljudstva.

Prestiž države in jugoslovenstva na
stalno ogroženih bregovih Jadrana za-
postopek Koroščkove vlade ni bil mero-
dajen. Več nego za našo narodno go-
sposdarstvo in za ugled države je bilo
vladi za njen lastni prestiž; z ratifikaci-
jo nettunskih konvencij je dokazala, da
ni ne gre za stvar, marveč da se tudi ta
zahteva KDK ne sme izpolniti, pa naj
se pri tem oškodujejo narodni in držav-
ni interesi, makar še občutneje, kakor
so bili oškodovani z odklonitvijo vseh
važnih in perečih predlogov KDK. To je
edini razlog — nasprotovanje za vsako

KDK se bori za dobro cele države

Svetozar Pribičević o aktualnih problemih

Nade na razdor v KDK so prazne. — KDK bo o pravem času izdala direktive za borbo. — Nettunske konvencije so za prečanski narod neobvezne

Zagreb, 14. avgusta n. Danes popol-
dne je sprejel Svetozar Pribičević no-
vinarje in jim v smislu sklepov dopol-
danske seje vodstva KDK podal na-
slednjo izjavo:

»Namesto v četrtke je imelo vodstvo
KDK že danes svojo konferenco. Prejš-
nji poslovni odbor z dvema predsedni-
koma se je pretvoril v vrhovno ekse-
kutivo KDK ozir. v njeno vodstvo. Se-
ja v četrtke se ne bo vršila, ker so čla-
ni, ki so se dolgo mudili v Zagrebu, bo-
diš odpotovali domov, ali pa bodo od-
potovali jutri, drugi pa tudi zato, ker
zaradi smrti predsednika Stjepana Ra-
dića in njegovega pogreba ni bilo mo-
goče pripraviti gradiva za to sejo. Pri-
hodnja seja vodstva se bo vršila v če-
rtrek 23. t. m. v Ljubljani.

Mnenje posameznika ni mnenje celine

Na današnji seji smo izmenjali samo
kratke misli o novi situaciji, podrobno
pa bomo o tem razpravljali na seji v
Ljubljani. V svetovnem tisku in v naših
listih se obnavljajo razne izjave in
intervjuji raznih politikov KDK. Te iz-
jave so deloma točne, deloma pa po-
vsem netočno zabeležene in gotovi po-
litični krogi jih eksploatirajo v tem ali
drugem smislu. Tudi o tem smo se na
svoji konferenci razgovarjali in spora-
zumevali, da moramo izjaviti, da so vse
te razne izjave in intervjuji samo indi-
vidualna mnenja njihovih avtorjev. Za
KDK kot celoto je merodajno samo to,
kar na svojem kompetentnem forumu
sklene in kot svoje sklepe proglasi ali
na kak drug način kot svoje izjave pu-
bličara. KDK bo zavzela stališče na-
pram aktualnim problemom naše na-
rodne in državne politike ter obvestila
o tem celokupno javnost tako, da nihče
ne bo v dvomih nad njenim zadržanjem
in stališčem.

Proti separatnim akcijam

Danes smo se nekoliko razgovarja-
li tudi o posameznih ločenih akcijah, ki
se tu pa tam opažajo v javnosti in ki se
morejo napačno razumeti in izkoristiti.
Tako se je n. pr. opazila akcija boiko-
ta proti beograjskemu tisku, ki so jo
gotovi krogi na svojo roko započeli.
Ob tej priliki smatram za svojo dolž-
nost izjaviti, da se je ta akcija započela
brez sporazuma z vodstvom KDK in da
vodstvo ne odobrava nobene ločene
fragmentarne akcije ter poziva vse
kroge, naj brez sporazuma z vodstvom
ničesar ne podvzemajo. Ako bo kaka
akcija potrebna in kadar bo potrebna,
jo bo vodstvo sklenilo, organiziralo ter
izvedlo sistematsko na vsem področju
ali pa ho dalo miglaj, naj se to ali ono
stori. V nobenem slučaju pa ni treba
postopati na svojo roko, ker se s tem
očeju naša akcija.

**Tendenciozne izmišljotine o di-
ferencah v KDK**

Ob tej priliki moram tudi odločno
napotiti proti vsem vestem, ki so lan-
sane zlasti v tujem tisku o nesporaz-
umu, o nesoglasjih in o razdvojenosti
v KDK. Vse to je izmišljeno in brzokone
razširjeno od nasprotnikov KDK, ki se
takih vesti poslužujejo v svoje namene.
Čeprav bi med posameznimi člani ob-
stojala različna mnenja, kar bi bilo
končno tudi naravno, vendar bi to prav-
niče ne tangiralo celotne koalicije, ki
ima svoje organe, kompetentne za vo-
dno —, ki je bil vladni merodajen pri
ratifikaciji konvencij. Drugo vprašanje
pa je, da-li se da rehabilitirati tem po-
tom prestiž Koroščkove vlade po dogo-
dkih zadnjih mesecev, na katerih imajo
isti faktorji levji del sokrivde.

Okoliščina, da je vlada predložila ra-
tifikacijo dan po pogrebu Stjepana Ra-
dića, še bolj podčrtava voljo vlade, da
se v pomanjkanju vsake pijetete do
umrlega z nekam oholim zmagozslavljem
osveti padlemu borcu še preko groba.
Polmilijska manifestacija na pogrebu
oplakanega voditelja KDK in hrvatskega
naroda je veljala v prvi vrsti njego-
vemu duhu, njegovim idejam in borbam,
njegovi neprestani borbi za nedotakljiv-
nost hrvatske zemlje in posebej še Ja-
dranskega morja. Že iz pijetete bi se
bila vlada morala ogniti ratifikaciji net-
tunskih konvencij in jih odložiti na po-
znejši čas. Postopala je obratno, izzival-
no in nepijetno ter šla preko najim-
timnejše manifestacije svojega lastnega
naroda. Tak odgovor na triumfalen po-
hod hvaležnega naroda pred svojim
mrtvim voditeljem je dekadenca, ki
mora roditi zlo.

stvo njene politike. Ti organi niso od-
visni od tega ali drugega posameznika,
temveč predstavljajo skupno voljo or-
ganizirane celote, ki je čvrsto odloče-
na, da v svoji politiki vzdrži svojo ak-
cijo do popolne zmage. Gotovi faktorji
naravno žele, da bi jim točno precizi-
rali v podrobnostih svoje zahteve in
žele. Mi bomo to storili tedaj, kadar
bo to nam potrebno in ne kadar je po-
trebno tem faktorjem.

KDK se bori za vso državo

Naglasiti moram tudi, da mi nismo
samo reprezentanti ene pokrajine ali
enega samega dela naroda, temveč da
so v KDK zastopani vsi prečanski kraji
in da se ona bori za enakost in ravnop-
ravnost vseh v naši državi v popol-
nem zaupanju in pričakovanju, da bodo
vsi deli našega naroda v vseh krajih
sodelovali v tej borbi in pomagali, da
se izvije zmaga takega sistema, ki bo
zajamčil enakost in ravnopravnost na
vsem področju države. Posebno nagla-
šam, da nikdar ne bodo uspeli sedanj
službeni faktorji, da bi našo borbo pre-
stavili kot nekakšno borbo Hrvatst-
va proti Srbstvu. Mi se borimo tudi zato,
da bi tudi Srbi v raznih krajih države
samostojno in avtonomno reševali vse
po sebi vsa vprašanja, ki za državno
celoto niso neobhodno potrebna.

Ni torej naša borba samo za Hrvate
in za Hrvatstvo, temveč je to borba tu-
di za Srbe in Srbstvo, za Slovence in za
Slovenstvo, torej za izgradnjo takega
državnega sistema, ki bo zagotovil
trajnost pravnega reda in zadovoljstvo
vseh v državi. To nalogo smo predpi-
sali KDK tedaj, ko je bila osnovana z
aktom, ki sva ga podpisala Stjepan Ra-
dić in jaz in s katerim je bila kot cilj
KDK označena borba za izpremembo si-
stema v državi.

**Ratifikacija nettunskih kon-
vencij**

Kar si tiče dela v sedanji Narodni
skupščini, pada v oči dejstvo, da se za
to skupščino nihče ne interesira, niti ne
vodi računa o njenem delu. Mnogo več
računa se vodi o delu in posvetovanjih
KDK, Narodna skupščina se smatra za
mrliča, ki bo kmalu pokopan. Seveda se
je opazilo, da so se v tej okrnjeni skup-
ščini na vrat in na nos izglasovale net-
tunske konvencije, ki imajo svojo krva-
vo zgodovino in ki bodo ostale v žalo-
stnem spominu našega naroda, dokler
bo živel. Najprej so bili izgnani z re-
volverjem iz Narodne skupščine pred-
stavniki onih krajev, ki se jih te kon-
vencije največ tičejo, in potem so nad
trupli Pavla Radića, dr. Jura Basarič-
ka ter končno Stjepana Radića izglaso-
vali te konvencije. In to se potem ime-
nuje prijateljstvo z Italijo.

Značilna sta pri tem dva momenta:
1.) da zunanji minister dr. Voja Marinko-
vić ni imel poguma, da bi sam zastop-
al v Narodni skupščini te zanj tako
važne konvencije, in 2.) da nista imela
poguma, da bi za te konvencije glasova-
la, ona dva Hrvata, ki sta iz bogzna
kakih interesov ostala v sedanji vladi.
Z ozirom na to bo v hrvatskem narodu
ostal grozen vtis, da so bile te konven-
cije izglasovane s srbijskimi glasovi
proti vsem Hrvatom v državi. Odločno
moram odkloniti trditve namestnika dr.
Marinkovića, ministra g. Ilije Šumenko-
vića, kakor da predstavljajo obvezno-
sti katerekoli vlade, obveznosti drža-

Kar pa beograjski vladodržci ne vi-
dijo ali nočejo videti, to vidi — in še
kako dobro! — inozemski svet. Ne bo
si mogel prikriti dejstva, da so bile net-
tunske konvencije sprejete v Narodni
skupščini šele potem, ko so bili hrvatski
poslanci z revolverji izgnani iz nje. Ino-
zemstvo tudi ne bo prezrlo, da je za ra-
tifikacijo glasovala komaj polovica vseh
izvoljenih zastopnikov naroda in da
med onimi, ki so glasovali za ratifika-
cijo, ni bilo niti enega Hrvata, ker sta
celo oba hrvatska ministra pobegnila.
Ali more svet tako pogodbo smatrati za
polnomoveljavno, resno dvomimo.

Nam Slovencev vstaja pri tem še po-
sebno trpek občutek in bridko spozna-
nje, da je moral priti ravno Slovenec
na predsedniško mesto, da je s pomoč-
jo svoje stranke opravil rabeljski po-
sel nad našim Primorjem ter na sveže
nasuto gomilo vodje KDK vrgel svoj
zadnji izzivalni insult. Srmatota tega
koraka in škoda, ki jo bo imelo naše
ljudstvo, bo na večne čase zvezana s
klerikalno stranko in z režimom prvega
slovenskega premijerja dr. Antona Ko-
rošca.

ve. Takega stališča ni nikdar zavze-
mal noben avstro-ogrski potentat, in
sicer niti v času, ko je Avstro-Ogrska
stala na vrhuncu moči. Obveznosti ka-
ke vlade ne morejo biti nikdar obvez-
nosti države, dokler jih ne sprejme par-
lament in ne sankcionira poglavar dr-
žave.

Stališče, ki smo ga zavzeli na seji 1.
avgusta do sklepov Narodne skupščine,
velja tudi za nettunske konvencije. Zato
ni prav nobene potrebe, da se o tem še
posebej izjavljamo. Ves svetovni tisk je

sprejel naše sklepe od 1. avgusta kot
zmerne in državniške, Beograd pa je
odgovoril na te sklepe s sprejetjem net-
tunskih konvencij, čeprav je dobro ve-
del, kako strašno ogorčenje in razpolo-
ženje bodo izzvale v vseh naših krajih,
ki so s temi konvencijami prizadeti,
zlasti pa v hrvatskem delu našega na-
roda.

G. Pribičević je dodal svoji izjavi še
to, da ostane jutri v Zagrebu, ker ima
mnogo posla s pripravami za ljublan-
sko sejo vodstva KDK.

Velesile zahtevajo razpust makedonske organizacije

**Verbalna in pismena demarša Francije in Anglije v So-
fiji. — Italija hoče še nadalje rovariti**

Sofija, 14. avgusta (lo-g). Angleški in
francoski poslanik sta izročila vladi
verbalno demaršo, v kateri zahtevata
obe državi varnostne odredbe proti de-
lovanju makedonske revolucionarne
organizacije. Verbalni demarši je sledi-
la pismena nota, ki zahteva razpust ma-
kedonske revolucionarne organizacije.
V političnih krogih je vzbudilo veliko
pozornost dejstvo, da Italija ni sodele-
vala pri tej demarši, čeprav sta franco-
ski in angleški poslanik v Sofiji pozva-
la italijanskega poslanika, naj se pri-
druži demarši.

Sofija, 14. avgusta 6. Veliko senza-
cijo je v tukašnjih političnih krogih
vzbudila demarša angleške in franco-
ske vlade, ki je bila izročena potom so-
fijskih poslaničkov vladi z namenom, da
bi se preprečila vsaka akcija bolgarskih
komitašev ozir. makedonskega revolu-
cionarnega odbora v Makedoniji, dok-
ler se ne reši spor med Zagrebom in
Beogradom. Na ta način se namreč ho-

če zagotoviti Zagrebu in Beogradu, da
bi lahko rešila svoj spor neovirano od
druge strani. Tu naglašajo, da je de-
marša popolnoma prijateljskega znač-
ja, ker angleška in francoska vlada pri-
znava, da nima bolgarska vlada ničesar
skupnega z makedonskim revolu-
cionarnim odborom. Poslanika obeh
vlad sta izjavila, da se bodo razmere
v Jugoslaviji izpremenile v toliko, da
bo prišlo do decentralizacije uprava-
vsled česar se bodo zboljšale tudi raz-
mere v Makedoniji.

Nekateri listi ugotavljajo, da je nota
angleške in francoske vlade velikega
pomena za Bolgarijo. Znano je namreč,
da se vodi hud boj med Cankovem in
Ljapčevim. Ako bi vlada ugodila v noti
izraženim željam, bi to izkoristil Can-
kov in vrgel vlado, da bi sam postal
ministrski predsednik, ako pa bi vlada
ne ugodila noti, bi na ta način onemo-
gočila inozemsko posojilo, ki je obljub-
ljeno Bolgariji.

Italijanska zahvala Koroščekovi vladi

**Tržaški fašistični listi o ratifikaciji nettunskih konven-
cij. — Listi dvomijo v faktično veljavnost ratifikacije**

Trst, 14. avgusta o. V kratki beležki, do-
dani k poročilu o ratifikaciji nettunskih
konvencij piše »Popolo di Trieste«, da so
Italijani na te konvencije že pozabili in da
ne pripisujejo ratifikaciji nobenega pomena,
ker da sploh ni še gotovo, ali more Jugo-
slavija izpolnjevati mednarodne obveznosti.

»Piccolo della Sera« posveča ratifikaciji
uvodnik, v katerem pravi, da Italija še
vedno želi živeti z Jugoslavijo v dobrih
odnosih in sprejme zato z zadoščenjem
na znanje sklep jugoslovenske Narodne
skupščine, predvsem pa Šumenkovićeve iz-
jave. List napada Svetozarja Pribičevića,
ker »ne spoštuje rimske civilizacije in ri-
mske vere«, ter izraža končno nekatere po-

misleke glede vrednosti ratifikacije. Te po-
misleke narekuje listu dejstvo, da se imajo
dogovori izvesti predvsem v Dalmaciji »v
fedu hrvatskega opozicijskega bloka«, ki
je pred nedavnim v saboru izjavil, da
sklepi sprejeti v Beogradu, nikakor ne ve-
žejo Hrvatov.

Milan, 14. avgusta o. Vest o ratifikaciji
nettunskih konvencij je razširila »Agenzia
Stefani« šele danes v jutranjih urah in je
večina listov ni mogla več objaviti v da-
našnjih jutranjih izdajah. Podrobno poročilo
o poteku skupščinske seje je priobčil samo
»Corriere della Sera«, ki ima v Beogradu
svoje poročevalca. Komentarjev dosedaj
seveda še ni.

Nettunske konvencije sankcionirane

**Kralj je včeraj podpisal zakon o ratifikaciji nettunskih konven-
cij. — Protest splitskih organizacij**

Beograd, 14. avgusta p. Kralj je po-
polne podpisal nettunske konvencije,
pravne in konzularne konvencije s poljs-
ko republiko ter trgovsko pogodbo z
Grčijo, ki so bile ratificirane na snoč-
nji in današnji seji Narodne skupščine.

Split, 14. avgusta r. Vest o brisantski ra-
tifikaciji nettunskih konvencij je izzvala v
tukašnjih krogih brez razlike političnega
prepričanja največje ogorčenje. Takoj so se
sestali zastopniki vseh nacionalnih, kulturnih
in gospodarskih društev in korporacij
ter poslali vladi sledečo protestno brzojav-
ko: »Vsa nacionalna javnost Dalmacije, vsi

Srbi in Hrvati, zbrani v kulturnih, nacio-
nalnih, gospodarskih in političnih društvih
in korporacijah, so z največjo žalostjo spre-
jeli vest, da je šla vlada in njena večina
preko obupnih svaril in ratificirala nettun-
ske konvencije ter s tem žrtvovala življen-
ske interese Dalmacije. Dalmacija je dobila
s tem neizbrisno prepičanje, da sta vlada
in Narodna skupščina gluhi in slepi za nje-
ne najobčutljivejše nacionalne, gospodar-
ske in življenjske interese. Dalmacija bo do
zadnjega ostanka nacionalne zavesti in po-
nosa nadaljevala borbo proti nettunskim
konvencijam in se ne bo ustrašila ne sred-
stev, ne načina, da ta boj izvede do končne
zmage.

Joca Jovanović o reviziji ustave

**Revizija je neizbežna, izvršiti pa se mora v medsebojnem spo-
razumu. — S pogajanjmi je treba začeti čim prej. — Jovanović
ne veruje v možnost nasilnih odredb proti KDK**

Beograd, 14. avgusta r. Predsednik zem-
ljoradniškega kluba Joca Jovanović je iz-
javil danes novinarjem med drugim:

»Mi v Beogradu v glavnem čakamo na
to, kaj bo storila v Zagrebu KDK. Govori,
ki so bili izrečeni v Zagrebu povodom po-
greba Stjepana Radića in v katerih se na-
glašala potreba preureditve notranjih raz-
mer, so bili v naših vrstah sprejeti simpa-
tično. Razumemo bol hrvatskega naroda,
vendar pa mora iti država naprej. Treba
je čim prej urediti nadaljnje razmere in
preiti na revizijo ustave. Revizija ustave
mora biti izvedena na taki osnovi, da bo
zajamčena državna celina, na znotraj pa
izvedena taka ureditev države, da bodo za-
res vsi enakopravni in svobodni in da se
bo moglo gospodarsko in kulturno življe-
nje razvijati tako, da bo za vsakogar naj-
bolje. Naravno je danes še težko govoriti
o vsem tem. Vsi smo še pod pritiskom raz-
burjenja vsled smrti Stjepana Radića. Tre-
ba pa bo čim prej začeti razgovore o no-
trani ureditvi države. Vsako abstinen-
co od teh pogajanj lahko vpliva na naš no-
trani in mednarodni položaj. Nadaljnja na-
petost med Beogradom in Zagrebom lahko
postane skrajno škodljiva. Razen razgovo-
rov med politiki bi ne škodovalo, če bi se

vršili razgovori tudi med nepolitiki, ki ob-
jektivno opazujejo borbo med Hrvatmi in
Srbi.

V vprašanje, kakšne ukrepe namerava
podvzeti vlada proti KDK, je g. Jovanović
odvrnil: »Mislim, da do tega sploh ne bo
prišlo. Tudi če bi se pripetili kakšen in-
cident, mora postopati oblast, ki je pokli-
cana, da vzdržuje mir in red, z največjo
pazljivostjo in diskretnostjo. Če pa bodo
oblasti postopale tako, kakor so o priliki
znanih izgovorov v Beogradu, obstoja ne-
varnost, da bodo nemiri zavzeli nedogle-
den razmah. Oblast mora vzdrževati red,
toda predvsem mora biti uvidna in ob-
jektivna in ne sme vršiti nikjer pritiska.
Še manj pa biti agresivna.

**Ustavljen tovarni promet na
splitski progi**

Sušak, 14. avgusta 6. Danes je direk-
cija državnih železnic v Zagrebu ustavila
ves tovarni promet na progi Sušak-Zagreb gl.
kolodvor, in Zagreb-Sava. Sprejema se sa-
mo brzovozno blago, ki se hitro pokvari.
Ta odredba je bila izdana zaradi prenatr-
panosti proge.

Odgoditev Narodne skupščine

Toma Popović in Jovanović-Lune izročena

Na včerašnji seji je okrnjeni parlament na hitro ratificiral še nekatere mednarodne konvencije in se nato razšel na počitnice

Beograd, 14. avgusta. Seja Narodne skupščine, ki je bila napovedana za 10. dopoldne, se je pričela z veliko zamudo. Vlada poslanci so se namreč močno zakašili, ker je včerašnja seja trajala pozno v noč, še dlje pa proslava sprejetja netunskih konvencij.

Današnja seja se je pričela šele ob 11. dop. Po prečitavanju zapisnika je posl. V. Lanić protestiral, da izjave zemljoradnikov proti netunskim konvencijam niso dobesedno zabeležene v zapisniku. Razen tega je posl. Lazić napadel tudi vladu, ker pošilja parlament na počitnice, ne da bi sprejel zakon o razdelitvi seljakov, čeprav je vlada sama priznala njegovo nujnost. Povdarjal je, da vlada ne delati za rešitev pravih potreb, in da ni mogoče ničesar pričakovati od vlade, ki sprejema v odsotnosti vseh hrvatskih poslancev netunske konvencije, ki se tičejo v prvi vrsti hrvatskih krajev.

Zatem je prišel na razpravo nujni predlog zemljoradnika dr. Tupanjanina o likvidaciji begunskih odnosov v Bosni in Hercegovini. Pred tem je bil predložen Narodni skupščini predlog zakona o odvratnih, ki je bil včeraj sprejet v zakonodajnem odboru.

Sledila je razprava o nujnem predlogu poslancev Tupanjanina glede likvidacije agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini. Poslanec Tupanjanin poziva v svojem predlogu vlado, naj v roku dveh dni predloži Narodni skupščini načrt zakona, ki ga naj Narodna skupščina reši takoj, na vsak način pa pred odhodom na počitnice. V svojem govoru je Tupanjanin napadel vladu radi njene politike favoriziranja begov ter zatrjeval, da obstoja v tem pogledu talen pakt med muslimani in radikali. Radi tega očitka je prišlo med zemljoradniki in muslimani do ostrega prerkanja. V imenu vlade je minister socialne politike Barić, ki je imel danes »dežurno« službo v Narodni skupščini, pristal na nujnost, nakar je bil Tupanjaninov predlog soglasno sprejet.

Tudi naslednji nujni predlog zemljoradnikov glede podpore bihaškemu oblasnemu odboru v znesku 2 milijona dinarjev je bil sprejet.

Ravnatoko je vladna večina na hitro roko sprejela predlog demokratov glede rešitve invalidskega vprašanja, v kolikor se tiče člena 108 invalidskega zakona.

Sele okrog pol 1. je prešla Narodna skupščina končno na dnevni red in razpravljala najprej o ratifikaciji pravne konvencije s Poljsko. Konvencije so bile ratificirane brez debate s 152 glasovi.

Sledila je ratifikacija konzularne konvencije med našo kraljevino in poljsko republiko. Minister dr. Šumenković je podal kratek ekspozé, v katerem je naglašal, da je vzpostavitev konzularnih odnosov prva stopnja v intenzivnem razvoju medsebojnih trgovinskih odnosov. Konvencija je bila ratificirana s 151 glasovi.

Nato je skupščina ratificirala trgovinsko pogodbo med našo državo in Grčijo. Trgovinska pogodba je sestavljena na podlagi

največjih ugodnosti in ureja razna gospodarska vprašanja ter uvaja med obema državama v trgovskem oziru normalne razmere. Zemljoradnik Joca Jovanović je podal kratko izjavo, da bo njegova stranka glasovala za trgovinsko pogodbo in želi, da bi pogodba omogočila vsaj s tem sedemdeset odstotno odškodnino. Usodo Grčije ima danes v rokah mož, ki je bil od nekdanjih prijateljev Jugoslavije. Trgovinska pogodba z Grčijo je bila nato sprejeta s 153 glasovi.

Končno je prišlo v debato poročilo imunitetnega odbora glede izročitve poslancev Tome Popovića in Lune Jovanovića sodišču. Oba sta pred glasovanjem podala kratki izjavi, da nista kriva in da radevolje stopita pred sodišče, da dokazeta svojo nedolžnost. Proti izročitvi je glasovalo 6 radikalov in 2 demokrate, vsi osebni prijatelji obeh obtožencev.

Skupščina je nato sprejela še izpremembo čl. 15 fin. zak. za leto 1928/29, s katero se ukinja ministru prosvete in finančnemu odboru pooblastilo glede redukcije srednjih šol. KDK je to zahtevala že o priliki proračunske debate, vendar pa je vladna večina takrat to zahtevo odklonila. Po izvolitvi odbora za proučevanje zakonskega načrta o likvidaciji begunskih vprašanj v Bosni in Hercegovini je podpredsednik Kujundžić ob 15. zaključil sejo z izjavo, da je Narodni skupščini potreben daljši odmor. Prihodnja seja bo sklicana pismenim potom.

Zemljoradniki so protestirali proti odgoditvi Narodne skupščine, toda vladna večina se za njihove proteste ni zmenila in se nazlo razšla. Večina poslancev je že noč odpotovala na svoje domove.

Nezadovoljni zemljoradniki

Beograd, 14. avgusta. Med zemljoradniškimi poslanci vlada veliko ogorčenje proti vladi, kateri očitajo, da se ni držala sklenjenega kompromisa. Vladna večina je sicer res priznala nujnost vsem od zemljoradnikov vloženim predlogom, a ker odide Narodna skupščina na počitnice še danes, postanejo vsi ti predlogi iluzorni in so odgodeni najmanj do jeseni. Zemljoradniki se zato ogorčeno pritožujejo, da so bili grdo izigrani.

Skupščinski odbori

Beograd, 14. avgusta. Danes popoldne je bila seja skupščinskega odbora za prenos zakona proti korupciji. Odbor se je danes samo konstituiral in so bili izvoljeni za predsednika Dragotin Pečić, za podpredsednika Vasa Jovanović, za tajnika pa dr. Hodžić. Odbor zaenkrat ne bo posloval, ker je pre potreben, da se vladni poslanci odpočijejo od napornega dela in da prej šele prouče zakonski predlog. Istotako je imel popoldne sejo skupščinski odbor za določitev katastralnega čistega dohodka. Odbor se je samo konstituiral ter so bili izvoljeni za predsednika Čeda Radović, za podpredsednika dr. Šećerov, za tajnika Smodej.

Rivaliteta med radikali in demokrati

Odmevi senzacionalne demisije dr. Šećerova in njegove uničujoče sodbe o katastrofalnih gospodarskih politiki Vukićević-Korošcevega režima

Beograd, 14. avgusta r. Pospešeno delo v Narodni skupščini, zlasti pa priprave in razprava o ratifikaciji netunskih konvencij so potisnile nekoliko v ozadje spore, ki so se pojavile zadnje dni v vladnih vrstah. V ožjih vladnih krogih pa kljub temu z nerazumevanjem razpravljajo o teh stvarih, zlasti pa o znanem nastopu demokrate dr. Šećerova v finančnem odboru, kjer je kot vladni ekspert izrekel strahovito sodbo o vladni finančni politiki in napovedal neizbežen finančni polom, če ne bo vsaj v zadnjem trenutku prišlo iztuzneženje.

Radikali ta nastop dr. Šećerova ne zamirajo samo njemu osebno, marveč celokupnemu demokratskemu klubu. Prepričani so, da bi dr. Šećerov ne nastopal tako, če bi ne vedel da se demokratski klub z njim solidizirajo. Oni celo domnevajo, da gre za dogovorjeno igrjo, ki zasleduje le en cilj: oslabitev radikalnega vpliva v vladni in državni upravi na ta način, da bi radikali izgubili poleg ministrskega predse-

Radikalne obtožbe proti dr. Korošču

Razmere v notranjem ministru se pod dr. Koroščem niso prav nič zboljšale. — Pritožbe proti nekorektnostim prihajajo celo iz vrst vladnih strank

Beograd, 14. avgusta. n. Komaj je par dni minulo, odkar je vladna večina v deklaracijski debati izrazila zaupnico Koroščevi vladi, pa se že iz vladnih vrst zopet pojavljajo strahovite obtožbe proti poedinim vodilnim organom notranjega ministra dr. Korošča in razmeram, ki vladajo v njegovem resornem področju. Dasiravno je dr. Korošec že sedem mesecev notranji minister in je torej imel prilike dovolj, da pokaže svojo sposobnost in svojo voljo, je ostalo vse pri strem. O tem pričata najboljši sledeča dva slučaja, ki jih opisujejo beograjski listi:

List »Radikalni borac« objavlja odprto pismo na notranjega ministra in ministrskega predsednika dr. Korošča, v katerem popisuje delovanje velikega župana beograjske oblasti Svetislava Rajčevića in poziva dr. Korošča, naj napravi red. Proti temu velikemu županu je bilo vloženih že nebroj pritožb, toda dr. Korošec doslej ni ukrenil še ničesar, ker ščiti velikega župana vukićevićevci, ki so ga postavili na to mesto kot svojega priganjača. V odprtem pismu na dr. Korošča zatrjujejo, da je veliki župan zlorabljal svoj službeni položaj. Podpisniki zahtevajo od dr. Ko-

rošča, naj tega velikega župana takoj odstavi, sicer se ne sme čuditi, če bodo tudi radikali beograjske oblasti prešli v — prečansko fronto!

Skupina radikalnih poslancev iz južne Srbije, torej ene skupine, ki drži dr. Korošča in ki ga je dvignila na položaj ministrskega predsednika, je poslala ministrskemu predsedniku in notranjemu ministru predstavko, v kateri ga vprašuje, kako zagovarja on dejstvo, da mora prebivalstvo južne Srbije delati brezplačno kuluk in stratišči ceste in železnice po južni Srbiji. Že nad leto dni mora brez vsake odškodnine noč in dan opravljati to službo in zanemarjati svoje delo. Poslanci ugotavljajo, da je bil za pojačanje straže v Južni Srbiji dovoljen že pred letom dni poseben kredit v znesku 1 milijona Din, a do danes tega denarja ni še nihče videl. Kam je prišel? Minister je znal dobiti za svoje visoke uradnike v ministru posebno doklade, ne najde pa sredstev, da da revnemu prebivalstvu vsaj borno odškodnino za to, da mora zastoj opravljati stražo in zanemarjati drugi zaslužek. Interpelantje zahtevajo, naj minister takoj ukrene, da se nadaljnji kuluk ustavi in dodeli prebivalstvu primerna

odškodnina. S takim početjem daje minister prav onim, ki zatrjujejo, da obstojajo v tej državi dvoje vrst državljanov. Privilegirani, ki se sprehajajo po Beogradu, in zatirani, ki morajo nositi vsa davčna bremena in povrh še delati kuluk.

Zdravje dr. Žerjave

Včeraj smo prejeli iz Berlina o zdravstvenem stanju dr. Žerjave razveseljivo poročilo. Po operaciji povzročena rana se celi brez vsakih komplikacij tako, da bo dr. Žerjav predvidoma koncem tega tedna že mogel sedeti v fotelju, koncem meseca pa bo že lahko zapustil sanatorij kot rekonvalescent.

Snoči smo prejeli tudi od samega dr. Žerjave v nedeljo dopoldne pisano pismo, v katerem sporoča, da je po operaciji minulo 48 ur in pravi, da je s tem po »človeški previdnosti« glavna opasnost pri kraju. Dr. Žerjav tudi sam potrjuje, da mu srce po operaciji svobodneje giblje. Napravil je celo šalo, da bi sedaj že lahko igral nogomet. Upa, da ga bodo 25. t. m. že izpustili iz sanatorija.

Značilno za dr. Žerjave je tudi to, da v času, ko bi si vsak drug človek privoščil po težki operaciji mir, sporoča v svojem pismu celo vrsto misli in pobud za obča narodna vprašanja.

Lepo počaščenje Otona Županičiča v Kamniku

Prijazni Kamnik je najpriljubljenejši letovišče našega pesnika — prvaka g. Otona Županičiča. Mnogi biseri njegove poezije imajo svojo domovino v tem idiličnem mestecu in njegovi romantični pokrajini, v kateri naš poet vsako poletje išče odihla, a njegova pesniška tvornost novega poleta.

Povodom 50 letnice g. Otona Županičiča hoče kamniška občina počastiti poeta s častno diplomom, katere poklonitev se bo vršila danes in to na izrecno željo g. Otona Županičiča v najožjem krogu na kamniškem občinskem uradu.

Diploma predstavlja zelo lepo umetnino akad slikarja, kamniškega rojaka Mihe Maleša, dočim je okvir istotako delo kamniškega podobarja Klemenca.

Vodstvo KDK

Prihodnji četrtak bo seja vodstva v Ljubljani

Zagreb, 14. avgusta. Na današnji seji poslovnega odbora KDK, ki je trajala od 11. do 13. je bilo sklenjeno, da se poslovni odbor odslej naziva »Vodstvo KDK«. Nadalje je bila sprejeta na znanje izvolitev dr. Mačka za predsednika kluba HSS, s čemer je dr. Maček stopil obenem na mesto Stjepana Radića kot predsednik KDK poleg Svetozarja Pribečevića.

Končno je bilo sklenjeno, da e vrše v sredo, dne 22. avgusta po vsej državi zadušnice za Stjepano mRadićem, dne 23. avgusta pa se bo vršila seja vodstva KDK v Ljubljani. Dne 26. t. m. se bodo vršila komemorativna zborovanja organizacij KDK po vsej državi.

Slovenska inteligenca nevarna fašističnemu režimu

Trst, 14. avgusta o. Včeraj ob pozni uri so bili izpuščeni iz tukašnjih zaporov pri Jezuitih nadaljnji 4 slovenski mladeniči, ki jih je aretirala tukašnja policija, ki jih je hotela spraviti v zvezo z umorom miličnika Cerkenika. V Trstu je bilo dosedaj izpuščenih na svobodo 7 aretirancev. Včeraj so bili izpuščeni visokošolec Sturm, uradnik Votovec in čevljar Benčič iz Trsta ter kmec Čač iz Lonjerie v Jezuitski letišnici pa so še dr. Sardoč, dr. Dekleva, visokošolec Pahor in Šega, krčmar Grčić iz Bazovice in en kmec.

Gorica, 14. avgusta o. Izpuščeni je bil iz ječe Mirko Čargo, brat enega izmed visokošolcev, ki so bili pred kratkim obsojeni v Trstu. Tudi aretacija Mirka Čarga je bila v zvezi s preiskavo zaradi umora miličnika Cerkenika.

Hlinka poklican v Rim

Praga, 14. avgusta g. Vodja slovaške ljudske stranke pater Hlinka je bil poklican v Rim. Njegovo potovanje je očitno v zvezi z »modusom vivendi« med CSR in Vatikanom. Naбрže se bo razpravljalo tudi o vprašanju ustanovitve slovaške nadškofije.

Varšavski proces šele v decembru

Varšava, 14. avgusta g. Preiskava proti ruskomu diaku Vojčehovskemu, ki je, kakor znano, meseca maja izvršil atentat na ruskega trgovskega svetnika v Varšavi Lizarova, je zaključena. Obtožnica je že sestavljena. Razprava se bo vršila meseca decembra. Ostali ruski emigranti, ki so bili aretirani zaradi suma sokrivde, so bili pred kratkim izpuščeni proti kavčji. Sedaj pa je bilo postopanje proti njim zaradi pomanjkanja dokazov ustavljeno, pač pa se bilo predlagano, naj se izženejo kot nadležni tuji.

Venzelos za protivoini pakt

Atene, 14. avgusta g. Venzelos je podal naslednjo izjavo o Kellogovem paktu: Vsak politik, ki je spoznal nujno potrebo ohranitve miru, mora z iskrenim veseljem pozdraviti podpis tega pakta. Pakt nosi ime ameriškega ministra, ki je njegov ideini oče in ki ne neumno deloval za njegovo udeležitev. Kellogov pakt sicer najbrže ne bo že sedaj dosegel definitivne samostojne organizacije svetovnega miru. Želja vseh narodov, ki so bili zapleteni v svetovno vojno, je, da se na vsak način ohrani mir. Kellogov pakt je bistven korak k idealu večnega miru.

Tunney pride v Evropo

Newyork, 14. avgusta. g. Svetovni prvak v boksanju Tunney bo jutri odpotoval v Evropo na študijsko potovanje.

Anglija pripravljena za sporazum s Kitajsko

Likvidacija nankingskega incidenta. — Anglija je pripravljena pričeti pogajanja za priznanje nacionalistične kitajske vlade po vzgledu Zedinjenih držav. — Japonska namerava blokirati Mandžurijo. — Ameriško stabilizacijsko posojilo Kitajski

London, 14. avgusta. (lo.) Objavljena je bila vsebina pisma, izmenjanih med Bartonom, generalnim konzulom v Sanghaju in kitajskim nacionalističnim zunanjim ministrom Vangom v Nankingu, ki vsebuje dolge dogovore, s katerim se rešuje nankingski incident z dne 24. marca 1927.

V pismu od 9. avgusta obžaluje nacionalistični zunanji minister Vang v imenu kitajske nacionalistične vlade vse napade in poškodbe. Dr. Vang izjavlja, da sprejema nankingska vlada odgovornost za incidente, katere so povzročili, kakor je dokazala preiskava, komunistični elementi. Z uničenjem komunističnega vpliva v kitajsko nacionalistično vlado, da se v bodoče taki incidenti ne bodo ponovili. Nadalje izjavlja Vang, da je bila divizija, ki je sodelovala pri zadnjem incidentu v Nankingu, razpuščena in da je bilo ukrenjeno vse, da se krivici teh dogodkov kasnujejo. Vlada je pripravljena povrniti vsu materialno škodo, katero so pretrpeli angleški konzulat in angleški državljani. Vlada predlaga, naj se sestavi mešana kitajsko - angleška komisija, ki naj oceni škodo in določi odškodnino. V odgovoru izjavlja Barton, da sprejema predloge nacionalistične vlade in izraža upanje, da bo nacionalistična vlada svoje namere v najkrajšem času izvedla.

V dodatni noti z dne 9. avgusta izraža dr. Vang upanje, da bo angleška vlada izrazila svoje obžalovanje zaradi obstreljevanja an-

gleške vojne ladje z griza Socny v Nankingu. Barton je odgovoril, da je bila ta akcija absolutno potrebna za obrambo angleških državljanov. V nadaljnji noti izraža dr. Vang upanje, da se bo pričela nova doba v diplomatskih odnosih med Anglijo in Kitajsko in da se bodo storili nadaljnji koraki za revizijo obstoječih pogodb in udeleževanje v nereguliranih pogodbah in nepravičnosti in medsebojnega spoštovanja teritorialne suverenosti. Barton je na noto odgovoril, da angleška vlada priznava pravico Kitajske za revizijo pogodb. Končno izjavlja nota, da je Anglija pripravljena v pravem trenutku pričeti pogajanja s kitajsko nacionalistično vlado glede revizije pogodb.

Peking, 14. avgusta. (lo.) Ker vojaški guverner Mandžurije še vedno vztraja na kompromisu z južnokitajsko vlado, bo Japonska blokirala Mandžurijo.

Tokio, 14. avgusta. (be.) Cesar je podpisal odlok, s katerim je odpoklicanih iz Tientsina pet japonskih stotni. Pričakuje se, da bo tudi iz Santunga odpoklicana šest japonska divizija.

Washington, 14. avgusta. (lo.) Včeraj se je zglasil v državnem uradu minister nacionalistične kitajske vlade Sunfo, ki je imel s funkcijarji državnega urada daljši razgovor, ki naj bi pospešil pogajanja za ameriško gospodarsko pomoč Kitajski za obnovitveni program kitajske države.

Ob ratifikaciji nettunskih konvencij

Italijanska stremjenja in predvidevanja

V Trstu, 13. avgusta.

V Jakinu (Anconi) izhaja dnevnik »Il Corriere Adriatico«, v katerem je ob priliki Radićevi smrti napisal glavni urednik Castelli uvodnik, katerega v večjih ali manjših izvečkih ponatiskuje ves fašistični tisk. Uvodnik na kar najjasnejši način izraža italijanska stremjenja in pričakovanja z ozirom na bodoče odnose med Italijo in Jugoslavijo.

Clankar razpravlja predvsem o položaju, ki je nastal v Jugoslaviji po dogodkih 20. junija, zlasti pa po smrti Stjepana Radića, in meni, da bodo velike težave pri nadomestitvi Radića kot vodje hrvatskega pokreta. Poleg tega pa, da je tudi velika nevarnost, da zaradi razburjenosti, ki vlada v kmečko-demokratskih masah, pride do usodnih dogodkov. Potem pa pravi dobesedno:

»Vprašanje širše ali ožje avtonomije Hrvatske v okviru triališčne kraljevine je na dnevnem redu in vse kaže, da se bodo Hrvatske, če se niso doslej, še manj odrekli tej zahtevi sedaj po Radićevi smrti, ki je posledica zločina, kateri je zahteval tri žrtve in se smatra za pristen izraz želje po nadvladi, ki jo goji Srbija napram Hrvatski! Vlada, ki se je nazvala »poslovna« in jo je, kakor je pač vedel in znal, zmašil mons. Korošec, je po ironiji usode postavljena pred eno najogromnejših vprašanj, kar se jih spominja moderna zgodovina, pred vprašanje življenja ali smrti države. In nima časa, da bi ga izgubljala. Odlučiti se mora nemudoma za pot, po kateri naj hodi, da prepreči popolno razsulo, ki ga Radićeva smrt na tragičen način pospešuje. Ali bo prisiljena dati važne koncesije Hrvatoma, ali pa bo imela moč, da bo nastopila z odločno državnost akcijo, da zmanjša nevarnost hrvatskega avtonomizma, ki je vsaj sedaj odločen za skrajne korake?»

Clankar meni nato, da ni sredstva, ki bi omogočilo vladi dr. Korošča, da bi obvladala sedanji položaj, češ da so vzroki nerada v državi in jugoslovenskega osamljenja zvezani z jugoslovenskim italijanožrstvom, katero netižno tuji interesi. Potem pa zaključuje:

»Mi Italijani smo direktno zainteresirani na razvoju jugoslovenske krize i zaradi zapletov, ki bi mogli nastati z vojaškega gledišča, namreč z ozirom na obrambo Jadrana, pa tudi zato, ker ne moremo pozabiti bolestrnega krika, ki prihaja k nam z onostranske obale. Moramo stati na straži in biti pripravljeni, da v slučaju potrebe branimo in si priborimo svoje pravo. Ali v borbi, ki mrevrati kraljevino SHS, zmagajo Srbi ali Hrvati, je za nas brez pomena. Ne dajemo prednosti nobenemu onih treh narodov, ki so nam tudi v prošlosti zadali toliko bridkosti. Enemu smo tekmo vojne naklanjali svojo pokroviteljstvo kakor bratu, v zahvalo pa smo dobili najgršo nevhaležnost, ostala dva pa sta nam bila najsrdečjša sovražnika onstran naših zakopov. Nemeza sedaj narekuje svojo sodbo. Optimistično verujemo v zakon pravičnosti, ki prej ali slej zadene vse narode.»

»Dalmatinci so Italijani.«

»Mussolini vodi Italijo.«

Italija je velika, sijajna, mogočen skup discipliniranih in složnih sil, ki se bodo dvignile na prvo povelje, kakor se dvigne orele na polet v nebesne širine. »Nismo nepotrpežljivi. Kakamo!« Tako piše italijanski fašistični list ob odobravanju vse fašistične Italije v času, ko pričakuje po Radićevi smrti razsulo naše države in ko Narodna skupščina v Beogradu sprejema nettunske konvencije, ki odpirajo na stežaj vrata naše države italijanski poplavi!

Francija in Sirija

Jeruzalem, 14. avgusta. (be.) Francoski visoki komisar je odgodil sirski parlament, ker Francija ne soglašala s predlagano sirskega ustavo.

Angleška nota v Atenah

Atene, 14. avgusta. (lo.) Angleški poslanik je izročil vladi ostro protestno noto, v kateri protestira Anglija proti poskusu Venizelosa, da ignorira odlomite Društva narodov glede uporabe mednarodnega posojila Grški.

Preprečena velika katastrofa v Indiji

London, 14. avgusta. (lo.) Pri Yaphanu na reki Shyck v kašmirskem pogorju se je razpočil nasip kar je imelo za posledico, da je udrila v nizino velikanska množina vode, katero cenijo na 700 milijonov ton. Ker obstoja velika nevarnost, da bodo razdivjane vode porušile mostove in uničile vasi in letino v nižje stoječih delih doline, so oblasti takoj opozorile prebivalstvo na pretečo nevarnost, ki je izpraznilo več vasi. Bati se je, da bodo vode odnesle most od pri Gilgitu in da bo mesto odrezano od sveta. Glavna nevarnost bo nastala, ko bodo vode dosegle Indus, v katero se zlije Shyok. Strokovnjaki so menili, da se bo razpočil ledeni nasip šele meseca septembra. Ko se je v nedeljo ponoči razpočil nasip, so oblasti takoj opozorile prebivalstvo ogaženih pokrajin. Kašmirski maharadža, ki je na potovanju po Evropi pričakuje z veliko skrbjo nadaljnji poročil o katastrofi. Njegov inženjerji so pripravili vse, da se prebivalstvo pravočasno opozori na nevarnost in so dali znamenja s streljanjem topov in z ognjem.

Newyork, 14. avgusta. (be.) Iz Havane poročajo, da je divjala na Kubi velika nevihta, ki je napravila mnogo škode.

Pariz, 14. avgusta. (be.) V Sorbollanu na Korziki se je zvrnil avto v 40 m globok prepad. V avtu se je vozilo 6 dijakov, od katerih sta bila dva ubita in trije težko ranjeni.

Velika železniška nesreča

Budimpešta, 14. avgusta g. Na železniški progi Szalgotarvan-Kisterceny se je pri postaji Hatvany dogodila velika nesreča. Osební vlak je zavozil mimo tovornega vlaka, ki je bil nato voren s stroji. Deli stroja so štrleli iz vagonov ter so težko ranili 10 oseb, ki so gledali iz osebnega vlaka. Dve osebi so umirajoči preneli v bolnico.

Šahovski turnir v Kissingenu

Kissingen, 14. avgusta. V drugem kolu mednarodnega turnirja je vzbudila senzacijo zmaga olimpijskega prvaka Holandca dr. Euweja nad mojstrom Rétijem. Mieses je remiziral z Bogoljubovim, Niemciwicz z Yatesom, Marschall s Capablancom (1) in Rubinstein s Tarraschem. Partija Tartakover-Spielmann je bila prekinjena, a tudi ona obeta neodločen izid. — Stanje po drugem kolu: Capablanca, Rubinstein, Bogoljubov, Euwe 1½, Tarrasch, Marschall, Niemciwicz 1, Spielmann ½ (1), Mieses, Yates, Rétij ¾, Tartakover 0 (1).

Konflikti v nogometnem savezu

Zagreb, 14. avgusta g. JNS je na svoji seji odločil, da ima Sašk 19. t. m. nadaljevali prvenstvene tekme z igro proti Hajduku v Splitu. S tem je JNS razveljavil svoj prejšnji sklep, da se radi incidentov na tekamah s Saškom sistirajo vse tekme s tem klubom. Ni še gotovo, ali bo v nedeljo prišlo do omenjene tekme, ker je mogoče da splitski podsavez zaradi narodnega žalovanja ne bo pristal na to tekmo.

Smrt nemškega pesnika

Berlin, 14. avgusta. (be.) V Davosu je umrl znan pesnik Klabun.

Ostanki prekooceanskega letala

Berlin, 14. avgusta. (be.) Parnik »Cstoma«, ki je dospel iz Nove Fundlandke, poroča, da je našel v nedeljo zvečer 94 milj od obale ostanke velikega letala.

Nemške priprave za kongres narodnih manjšin

Berlin, 14. avgusta. (be.) Nemška ljudska zveza za gornjo Slezijsko je odpisala na Društvo narodov protest proti odpravi 7 nemških manjšinskih šol.

Zračna obramba Londona

London, 14. avgusta. a. Pri zračnih napadih nad Londonom sodeluje 900 letal, večinoma iz Londona. V pretekli noči bilo izvedenih sedem koncentriranih bombnih napadov na vojno ministrstvo, ki pa jih branilci odbili. Obramba je zaradi tega neba olajšana.

Previdna Nemčija

Berlin, 14. avgusta. (be.) Uradno poročilo, da gradnja nove nemške križarice ne menja nadaljnjega oboroževanja.

Slike z veličastnega pogreba Stjepana Radića

Zagreb po pogrebu

Zagreb je še vedno v globoki žalosti za velikim voditeljem seljaštva Stjepanom Radićem. Veličastni pogreb je napravil tudi na Zagreb silen vtis in povsod se govori samo o kraljevski zadnji poti nepozabnega voditelja hrvatskega naroda. Kako globoko žaluje Zagreb za njim, dokazuje dejstvo, da meščani niti v svojih privatnih stanovanjih ne prireajo nikakih zabav ali veselja. V javnih lokalih pa so še vedno ustavljene godbe in druge zabave. Sicer veseli in razposajeni Zagreb je postal tih, nem in otožen. Glasovi violon in klavirjev so popolnoma utihnili. Tudi meščani so se nekako umaknili in po nekoč živahnih gostilnah in kavarnah je zavladala nenavadna tišina.

Veličanske narodne mase, ki so se zbrale pri pogrebu, so se tekom včerajšnjega dne tiho in mirno razšle. Kljub temu pa je bilo včeraj v Zagrebu še vedno kakih 15 do 20.000 ljudi. Na ulicah so se videli še vedno številne narodne noše iz vseh delov države.

Po ulicah in lokalih se ne govori o ničemer drugem, kakor o Stjepanu Radiću. Raz hiš še vedno plapolajo črne zastave. V izložbah pa vidiš povsod obrobene Radićeve slike, pred katerimi gore še vedno sveče. Vse to daje mestu nekako posebno obeležje in vsak tujec na prvi mah opazi, da žaluje prestolnica Hrvatske za enim svojih največjih sinov.

Ni ga v Zagrebu društva, ki bi včeraj ali danes ne imelo žalne seje za pokojnim Stjepanom Radićem. Pokojnikova rodbina, poslanski klub HSS in poslanski klub KDK še vedno dobivajo na stotine in stotine novih sožalnih izrazov iz vseh delov sveta. Tekom včerajšnjega dne je posetilo vodstvo KDK nebroj deputacij, da mu izrazijo svoje sožalje nad težko nenadomestljivo izgubo.

Med preprostim narodom so že sedaj začele krožiti o Stjepanu Radiću najrazličnejše legende. Preprosti narod se spominja raznih doživljanj Stjepana Radića in jih opisuje z legendarnimi pripetljaji in olepšavami. Med preprostim narodom bo Stjepan Radić živel večno in od roda do roda se bodo prenašala poročila o tem velikem voditelju in učitelju seljaštva.

12. avgust v Zagrebu

»Sedaj vem, kaj je hotel Radić, kaj hoče hrvatski narod in kaj hoče te vi...« je izjavil po pogrebu francoski žurnalista, realen mislec brez najmanjšega sentimentalizma.

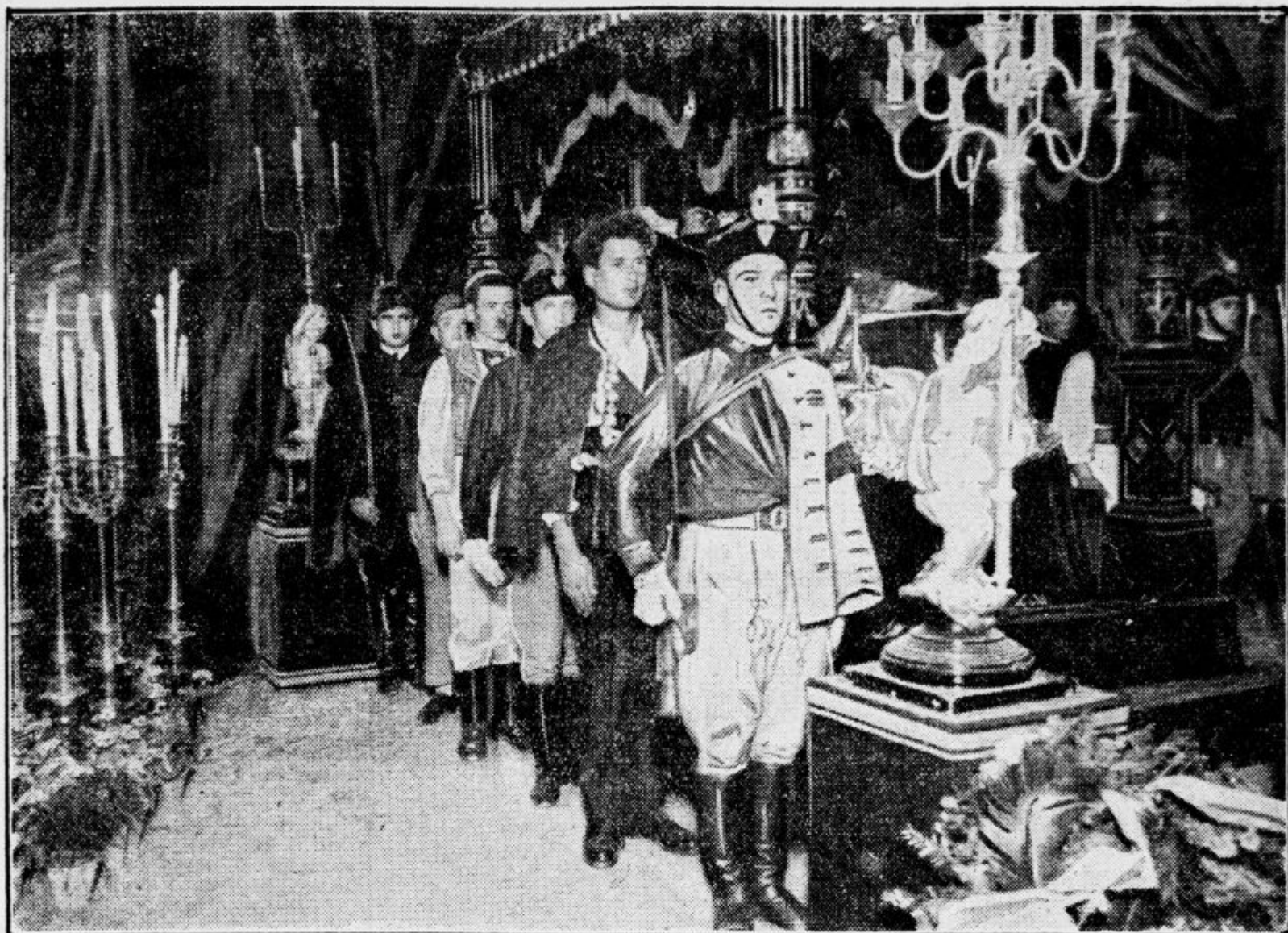
In te besede povedo več nego vsa poročila, napisana s skrupolozno točnostjo najvestnejšega reporterja. Besede, ki jih je v svoji duši moral izreči vsak, ki je prisostvoval zadnji poti velikega pokojnika.

Nekaj elitenega je moralo biti v Moskvi, ko so polagali v grob Ljenuina, voditelja proletarcev, toda z ogromno in bistveno razliko, da so se Ljenuinu klanjali samo proletarski sloji, dočim so se poklonili Radiću v najlepši slogi stotisoč kmetov, proletarcev in meščanov. V Moskvi vojaško organizirana strankarska manifestacija, v Zagrebu spontana manifestacija organiziranega naroda. Ljenuin — idol proletarijata, enostranski osvajač in diktator, brez povdanka slovanstva, napovedovalec skrajnega boja za zmago razrednih načel. Radić — magični voditelj nacionalnih kmetijskih množic, delavec in inteligence, Slovan in človek, mirovni bорец za pravico in enakost bratov med brati. Duša duše svojega naroda, čegar volje ne more uničiti nobena sila, najmanj pa kaka krogla vaze in v svojo kratkovidnost zaljubljenega fanatika.

Kdor je bil v nedeljo v Zagrebu, je videl in občutil, kaj je narod in kaj je njegova duša...

Kljub črni, mrtvaškimi ceremonijam, žalostinkam in kljub zavesti, da se premika nepregleden eprovod na pokopališko arhade, je imel človek vtis, da ne prisostvoval pogrebni svečanosti, ampak sveteni procesiji stotisočev v molitven zatopljenih vernikov. In pogreb se je v duši stotisočev gledalcev spreminjal v — vnebohod...

Pršli so kmetje in kmetice — jedro naroda — od blizu in od daleč, od Prigorja in Zagorja, iz Like, Slavonije, iz Bosne in Hercegovine, od morja vse dol do Boke Kotorske — tisoči, desetisoči, stotisoči — prišli so po več kilometrov, po dolgi utrudi, vi vožnji v natrpanih tovornih vagonih, vlak za vlakom, množica za množico. Vsi v krasnih narodnih nošah, z zastavami, hrvatskimi in črnimi, s slikami svojega voditelja, s vencami in evetjem, s svečami — in a veliko žalostjo v duši... Z žalostjo, ki jim je odhajala iz oči in ki ne more biti ne navidezna in ne potrjena.

Častna straža ob mrtvaškem odru v Seljaškem domu

Slika je posnel naš fotograf v zadnjem hipu, predno so krsto zaprli. Ta fotografija je zadnja, na kateri se še vidi Radićev obraz.

Ogromne množice se pred Seljaškim domom uvrščajo v pogrebni sprevod

Pršli so, da vidijo še enkrat, zadnjikrat njega, ki je hodil med njimi kot svoj med svojimi, ki jim ni zapisal samo na zastave velikega gesla: Vjera u Boga i seljačka sloga, ampak jih tudi potrdil v tem geslu, ki je in bo združevalo hrvatski narod v složen boj za svoje tisočletne pravice, za enakost in svobodo s svojimi srbskimi in slovenskimi brati.

In mnogi ga niso videli več, čeprav so bili že pred vrati svojega doma... Tihi in žalostni so se pridružili drugim in ne da bi se poznali med seboj, so v nemi boli združili svoje misli z njihovimi: nema ga više...

Trudni, lačni in žejni so vztrajali dolge ure na pekočem soncu, dokler se niso uvrstili za križem, ki je otvoril zadnjo pot nje, ki so mu stregli po življenju, ker je bil njihov in oni njegovi.

In njim so se pridružili tisoči in tisoči delavcev, meščanov, inteligence, najrazličnejše korporacije s starodavnimi uniformami do najmodernejšega kroja. Zastopani so bili vsi sloji in vse hrvatske pokrajine.

Čutil si, kaj je bil Radić in zakaj je bila osredotočena proti njemu vsa borba onih, ki imajo slušajno moč večine. To si čutil tem bolj, ko si videl v veličastni procesiji stotine in stotine Slovencev in Srbov, ki so spoznali, da je njihovo mesto na strani pravice, ki jo je zahteval veliki pokojnik za vse v imenu človečanstva, slovanstva in predvsem v imenu velike bodočnosti Južnih Slovanov. In ni slučaj, da se je pridružil Radićev ideji Srb Svetozar Pribičević, ki hoče svoje delo končati tam, kjer ga je pričel. Ista ideja, ki ju je združevala, ko sta bila podpisana kot urednika »Hrvatske misli«, ju je združila sedaj, ko gre za končno zmago pravice, svobode in enakosti Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kdor je videl in občutil vse to — in teh je toliko, da so povesli glave celo najbolje-vitejši nasprotniki onkraj Save — ta ve, da je bil Radić osebnost, čije duše je izšel iz naroda, ki ima moč uveljaviti pred svetom svojo voljo po svobodnem življenju v svobodni državi.

Radić molze kravo

Beograjski novinar je opazil na Radićevem pogrebu v Zagrebu sivolasega seljaka, ki si je brisal solze. Sopil je k njemu in ga vprašal, zakaj mu je za Radićem tako težko. Starček je novinarja pogledal in mu odvrnil:

»Lepi moj gospod, rajnki je prišel v mojo hišico in mi je molzel kravico, medtem ko je moja žena dojila dete.

Smejal se je in lepo molzel. Reče mi: Kakopak, saj jaz molzem od mladih nog. Kako ga ne bi ljubil? Spominjam se tega prizora, spominjali se ga bodo moji vnuki, da ga prenesejo na svoje vnuke. Bil nam je i oče i majka.

Reminiscenca

Prvič sem ga videl proti koncu svetovne vojne. Prvič govoril z njim in — zadnjič.

Izposloval sem, da so me poslali z Reke v zagrebško garnizijsko bolnico. Sicer sem bil zrel za bolnico — kakor tisoč in tisoč drugih — vendar ne bi šel, ako bi ne bil vsaj slutil, da gre moja pot v »svobodno edinole skozi bolnico.

In tako se je zgodilo, da sem neki dan proti večeru stal pred Radićevo knjiarno. Imel sem mizico posebne vrste... ko sem stopil v knjiarno.

Ko sem ogledoval knjige, se je približal iz ozadja mož, v katerem sem takoj spoznal Stjepana Radića. Baš sem imel v roki njegovo »Savremeno Evropo«, ki je še nisem čital. Vprašal sem prodajalca po ceni in če se more dobiti tudi vezana. Govoril sem slovenski.

V tem trenutku je pristopil Radić in nekaj vprašal prodajalca. Tiho, šepetajoče. Slušal sem njen odgovor. Rekla je, da govorim slovenski in da sem navaden vojak.

— Vi ste Slovenec? Je nenadno vprašal Radić.

Skoraj previdno je takoj pristavil vprašanje, kakšno delo opravljam pri vojaki. Povedal sem, da moram cenzurirati pisma, da pa sem sedaj v zagrebški bolnici.

— Znae tudi madžarski?

— Ne, gospod Radić.

Brez zveze v pogovoru me je nato vprašal, če želim kupiti brošuro izvod, ki je cenejši. Povedal je ceno, ki je nisem zmogel.

— Dobro, dobro!

In ukazal je prodajalci, naj zavije knjigo. Ko jo boste prebrali, pa jo vrnite.

»Nebovnost. Tudi ne vem, kako mi je padla v glavo želja, govoriti z njim o politiki.

Radićevlje je pristal. Šla sva za nekako knjižno omaro in tam sva govorila dobrih dvajset minut.

— Vidite, je rekel, Reka je hrvatska. Ce lo vojaška oblast priznava to. Zato so vas poslali v zagrebško bolnico in ne morda v Ljubljano, ki je bližja.

Njegova šala me je opogumila. Vprašal sem ga marsikaj. In ko sem mu povedal, da sem kot civilist — novinar in da so me internirali, ker sem delal pri srbskilem listu, se je zopet pošalil, češ, kako pridem sploh k cenzuri in da je to krivica na račun avstrijskih patriotov.

In govoril je o slovanstvu, o njegovi kulturni in politični misli, o južnih Slovanih, več o Bolgarih nego o Srbih. »Slovenci ste kulturni škoda, da ste klerikalci,« je rekel. »In taki boste tudi po vojni.« Nisem mu hotel ugovarjati. Sicer pa je sam popravil svojo splošno trditve.

Vprašal sem ga, kaj misli za bodočnost.

Moltal je, potem pa je govoril — jasno in vendar precej neodločno. Besed se ne spominjam: Vsebinsko: Država pride, takca ali taka. Mi bomo skupaj. Samo kako? S Srbji bo težava. Ne z narodom, ampak s srbskimi politiki. Hrvatska kultura, politika i. dr. je historijsko samozaveštna in individualistična. Slovenci bodo Slovenci. Pobožni gospodari, vdani duhovniški oblasti.

Potem je govoril o Rusiji, o bolševiški revoluciji, ki ni slovanski pojav, o zapadnih državah in skoraj največ o angleški Ameriki.

Dobil sem vtis, da se izogiba jasnosti glede bodočnosti Južnih Slovanov. In še en vtis sem dobil: Dvomil je v zmago antante v smislu Wilsonovih načel. In ni se motil.

Radićevi seljaki

Okrog četrta milijona se jih je zbralo v nedeljo v Zagrebu. Iz vseh hrvatskih krajev so prišli, doli iz Boke Kotorske in tam iz zlate Vojvodine. Ljudje, ki še niso nikdar bili sto kilometrov od doma, so zbrali vse svoje prihranke in se podali na božjo pot, da se zahvalijo njemu, svojemu učitelju in voditelju. Ob kruhu in vodi so živeli tri, štiri dni, spali v vagonih in na zagrebškem tlaku. In ko so prihajali v Zagreb, je bilo njihovo prvo vprašanje:

»Ali ga bomo še videli?«

Po trideset, štirideset, da po sto kilometrov daleč so prišli peš iz krajev, kjer nimajo železnic, ali pa siromaki, ki niso imeli denarja za vlak. A ko so prišli v Zagreb, so bili utešeni, spočiti, kakor da jih poživlja nevidna sila. In tudi njihova želja je bila le:

»Da bi ga še enkrat videli!«

In ti ljudje, ki cele noči niso spali in so živeli le od tega, kar so prinesli seboj, so vztrajali po osem ur in še več na žgočem zagrebškem tlaku, da v sprevodu počaste svojega »predsednika« ali se v špalirju zadnjih poslov od njega.

Mrko in tiho, kakor so prišli, so se zopet razšli v svoja borna sela.

Taka je Radićeva armada.

Množica vencev

Koliko vencev so nanosili Stjepanu Radiću na njegovo kraljevsko zadnjo pot iz vseh krajev države, ne ve nihče točno povedati, ker jih je bilo nemogoče preceniti. Samo v prostorih Seljačkega doma je bilo položenih 1450 vencev, na sto in sto pa so jih nosile razne deputacije kar s seboj, tako da je bilo vseh mnogo nad 2000. Nekateri listi, tudi inozemski, jih cenijo na 2500 do 2700. Oni del spreveda, v katerem so nosili vence, je bil dolg nad dva kilometra. Zagrebški listi navajajo napise z nekaterih vencev v začetku povorka:

»Svom dragom tatci — mamica sa djecom.«

»Svom Stipi — školski drugovi.«

»Zadnji pozdrav od tvog patrijarha.«

»Vodji hrvatskog naroda i Slavenu — Bugari iz Hrvatske.«

»Priatelju i drugu Stipi — Svetozar.«

»Svom vodji — zagrebački musliman!«

Lep venec je položila na krsto tudi ljubljanska mestna občina, iz inozemstva pa so poslali vence med drugimi: mesto Praga, čsl. prosvetni minister dr. Hodža, Radićev osebni prijatelj, Zveza čsl. agrarne mladine itd. Venec je poslal tudi »Hrvatski klub« v Beogradu, ki je napisal Slovenca posl. dr. Shveglja, da ga zastopa na pogrebu, kar je pač značilno za solidarnost v vrstah

Dva šumadijska seljaka

V veličastnem pogrebni sprevodu je bil zastopan vseh narod iz prečanskih pokrajin, vseh plemen in vseh ver; zastopane so bile vse večje korporacije, ustanove, društva; ni pa bilo v sprevodu in ne pri pogrebni svečanosti ne zastopnikov vlade, ne zastopnikov okrajne Narodne skupščine in ne zastopnikov strank, ki v tem nesrečnem parlamentu še sodelujejo. V spozrazumu s pokojnikovo rodbino in z vodstvom HSS je poslovni odbor KDK njihovo udeležbo odklonil.

Pač pa sta se udeležila pogreba dva preprosta, a inteligentna seljaka iz Sopot v Šumadiji. Dva izmed onih poštenih srbskijanskih seljakov, ki so začeli v svoji ožji domovini sami organizirati odpor proti škodljivemu hegemonizmu beograjskih klik in ki so organizirali v zadnjih mesecih že več velikih izvenstrankarskih protestnih shodov proti sedanji vladi. Ta dva seljaka se nista dala pregovoriti, da ne bi šla v Zagreb se posloviti od propovednika ravnopravnosti, poštenja in prave svobode, ki so si

Hrvatske kmetice, ki so prenočile kar na ulici, čakajo v nedeljo jutraj na začetku pogrebne srečnanosti.

ki postavili za geslo tudi ona dva in njuni prijatelji.

Na lastno inicijativo in na lastne stroške sta prišli v oddaljeni Zagreb. Prišla sta v karakteristični obleki šumadijskih seljakov. In bila sta sprejeta ljubezljivo od vodstva in simpatično od množice, med katerimi se je prav kmalu razvedelo, kdo sta in po kaj sta prišla.

Tudi večje število srbijanskih učiteljev se je udeležilo pogreba. Bili so na učiteljskem kongresu v Mariboru, od koder so v nedeljo pohiteli v Zagreb, da počaste Stjepana Radića in njegovo delo.

Cigani v pogrebnem sprevodu

Eno najbolj zanimivih skupin v kilometre dolgem sprevodu, ki je spremljal Stjepana Radića na zadnji poti, je bila skupina ciganov ali prav za prav ciganska godba. Kakih 50 ciganov je tvorilo v sprevodu posebno skupino. Vsi so imeli seboj svoje instrumente ter so tako v sprevodu kakor na Mirogoju skoraj neprestano svirali žalostinke. Turborno so odmevali visoki glasovi violin, zabrenčali basi in vibrirala čela, ko se je pred glavnim vhom Mirogoja ustavil mrtvaški voz in so dvignili krsto na ramena visokorasi kmečki fantje. V srce segajoč je bil ta zadnji pozdrav ciganov hrvatskemu velikanu, v katerem so tudi oni imeli vedno prijatelja in zagovornika.

Žalne svečanosti

Dubrovnik, 14. avgusta. Povodom pogreba Stjepana Radića se je vršila tudi v Dubrovniku žalna manifestacija. Na trgu pred cerkvijo se je zbrala večstoštevna množica, ki je nato v povorki odkorakala po mestu in se zopet vrnila pred cerkev na trg, na katerem je Stjepan Radić dvakrat govoril na svojih shodih. Množico je nagovoril predsednik oblasne organizacije KDK Fr. Bago, ki se je v lepih in toplih besedah spomnil pokojnika kot največjega voditelja svojega naroda. V znak žalovanja je nato množica, obrnjena proti Zagrebu, s trinitnim molkom izkazala velikemu pokojniku zadnjo čast. Nato so vsi zaklicali: Slava Stjepanu Radiću, nakar so se množice mirno razšle. Tuji, ki so opazovali nenavadno manifestacijo, so občudovali globoko zvestobo in ljubezen množice do svojega pokojnega voditelja.

Tudi v vseh ostalih dalmatinskih mestih in občinah so se vršile v nedeljo žalne manifestacije, ki so povod potekle v miru in najlepšem redu. Povod se je ob uri pogreba v Zagrebu zbral narod, da tako izkaže zadnjo čast onemu, ki ga je tako visoko cenil.

Sušak, 14. avgusta. V nedeljo ob 10. dop., ko se je v Zagrebu prijel pogreb Stjepana Radića, se je sestel sušak občinski svet k žalni seji. Vsi občinski odborniki so prišli v črni oblekah, s mestne hiše pa je plapolala velika hrvatska zastava, odeta v črtno. Zupan Smokovina je imel govor, v katerem je poveljeval pokojnika kot narodnega voditelja v borbi za enakost, pravico in slovesnost. Občueu je občinski svet sklenil, da se korzo na Sušaku imenuje Korzo Stjepana Radića.

Sarajevo, 14. avgusta. Ob 10. dopoldne se je vršila v kinu Imperial žalna skupščina, ki se je udeležilo nad 2000 ljudi. Mnogo ljudi iz okolice ni več dobilo prostora v dvorani, tako da so ostali kar na ulici. Govorila sta predsednik HSS dr. Šutej in predsednik KDK Milan Čuković. Zelo gniljav govor je imel župnik Kambar, ki je slavil pokojnega Stjepana Radića kot apostola ljubezni in mira.

Jubilej senatorja Hybša

Danes 15. avgusta praznuje eden najbolj tipičnih predstavnikov češkoslovaške agrarne stranke senator František Hybš svoj 60. rojstni dan.

Rodil se je l. 1868. v Turčicah pri Novih Benetkah (ne daleč od Prage), dovršil gimnazijo v Roudnici nad Labo, pravne študije pa na Karlovi univerzi v Pragi.

Mladi mož se je kmalu posvetil organizaciji agrarnega pokreta na političnem in gospodarskem polju. L. 1902. je bil že tajnik češke agrarne stranke, ki se je kmalu ustanovila. L. 1908. je bil izvoljen prvič za poslanca v češki deželni zbor.

Po prevratu je prišel Hybš kot prvak agrarne stranke v ustavotvorno skupščino. Pri volitvah v senat pa je bil izvoljen za senatorja za mladoboleslavski okraj. L. 1925. je bil ponovno izvoljen ter je ostal vse do l. 1926, ko mu je vlada poverila vodstvo najmočnejšega češkoslovaškega denarnega zavoda — Hipotekarne banke. Poleg političnega in organizatoričnega dela se je posvetil v veliki meri tudi gospodarskemu delu, predvsem zadržanju.

Jubilant je zvest in vdan sotrudnik strankinega voditelja A. Svehle ter se je mnogo udeleževal tudi v mednarodnem političnem delu. Njegovo delo je dobro znano agrarnim krogom v inozemstvu, predvsem v državah Male antante.

Desetletnica Narodnega Sveta v Ljubljani

Zgodovinski avgustovski dnevi l. 1918. — Ljubljanski sestanek voditeljev avstrijskih slovanskih narodov

Po krfski deklaraciji z dne 20. julija l. 1917, ki se je v soglasju z Jugoslovenskim emigrantskim odborom in srbsko vlado prva jasno izrekla za »Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev« na enotnem narodnem ozemlju, je dobila majniška deklaracija svoje potrebno dopolnilo. Ker so bili zavezniki obljubili Srbiji in priključili onega ozemlja Avstro-Ogrske, kjer biva srbški narodni element, jim je bilo treba dokazati, da tudi Slovenci in Hrvati zahtevajo združitev s Srbijo v enotno državo.

Ta potreba je bila po majniški deklaraciji tembolj pereča, ker je deklaracija vsebovala še nekaj habsburški okvir, ki bi mu Jugoslovenom nenaklonjeni činitelji lahko podtaknili razlago, da avstrijski Jugoslovenci žele ostati pod Avstrijo in jim je misel splojitve s Srbijo popolnoma tuja. Da se obreže uspešni tako tohačenje deklaracije, je bilo treba, da naša dunajska parlamentarna delegacija postopa enotno in solidarno z jugoslovenskim odborom v emigraciji in da se iz domovine same čuje odločna želja po združitvi.

Dr. Žerjav, ki je bil kot talmik enotnega Jugoslovenskega poslanskega kluba eden izmed glavnih voditeljev in bojnikov za ujedinitveno, je našel pot in način, da sta obe korporaciji bili v stalnih medsebojnih stikih in da sta obe zastopstvi postopali taktično in politično enotno. Blizajoči se propad Avstrije je bolj in bolj napravil iluzornim oni habsburški okvir v majniški deklaraciji, ki je tako postala časovna v teku bliskovitega razvoja dogodkov le minimalni program naših zahtev.

Sicer je kranjski deželni odbor še streljal v hrbet našim nacionalnim bojnikom in je 19. junija l. 1918 zahteval od kranjskih občin, da se izjavijo proti krfski deklaraciji, toda večini v klerikalni stranki se je že omalala vera v zmago orožja centralnih sil in SLS se je morala vdati pritisku javnega mnenja ter pristati na program jugoslovenskega ujedinitvenja. Čigar ideja se je ravno po zaslugi naprednih Slovencev zanesla v najširše plasti ljudstva.

Poleti l. 1918 se je že akutno občutil bližnji razpad habsburške monarhije in s poimenamien niene sile je narodnostno gibanje v Avstriji dobivalo vse bolj in bolj revolucionaren značaj. Na Slovenskem se je tudi porodila misel, da nas mora trenutek razpada in delitve Avstrije najti pripravljene in organizirane v celoto, zato so se zedinile vse politične sile in ustanovili se je po dogovoru Jugoslovenske demokratske stranke, Vseslovenske ljudske stranke in Jugoslovenske socialno-demokratske stranke Narodni Svet v Ljubljani, v katerem so bile zastopane vse slovenske dežele, svojo solidarnost pa sta izjavili tudi Dalmacija in Bosna s Hercegovino, ki pa se radi velike oddaljenosti nista mogli aktivno udeleževati zborovanj.

Ljubljanska slovanska konferenca

Priprave za prvi sestanek narodnih zastopnikov z dne 16. avgusta, kar se je konstituiral Narodni Svet, so se vršile že nekoliko tednov prel. Razen zastopnikov vseh jugoslovenskih dežel Avstro-Ogrske so bili povabljeni na slavnost tudi Poljaki in Čehi, od katerih so se zlasti slednji odzvali pozivu v imponentnem številu.

Na prvi seji v mestni posvetovalnici ljubljanski z dne 16. avgusta so zborovalci sprejeli program Narodnega Sveta, ki je bil obliavljen in sporočen javnosti v zelo koncizni in lapidarni obliki in kojega glavna točka je bila: Delo za ujedinitveno jugoslovenskega naroda v samostojno državo. Poročevalec o programu Narodnega Sveta in njegovem delu je bil dr. Kramer, ki je ves čas sodeloval v tem važnem političnem pokretu. Zborovalci so odobrili sporočilo in nato prešli na sestavo akcijskega odbora Narodnega Sveta. Predsednikom je bil izvoljen kot načelnik Jugoslovenskega parlamentarnega kluba dr. Korosec, za podpredsednika pa dr. Kramer. Ivan Hribar, Keizer in Istran dr. Červar, poleg pristojnih SLS dr. Jerina, Smoleta in dr. Pogačnika.

Pred glasovanjem je predsednik izrecno poudaril, da je ljubljanski Narodni Svet le del bodoče jugoslovenske narodne organizacije, ki naj dobi svoj vrhovni organ v zagrebškem Jugoslovenskem narodnem odboru. Naloga Narodnega Sveta je bila pred vsem, dati enobudno drugim jugoslovenskim pokrajinam (Hrvatski in Voivodini), da se intenzivneje lotijo odnosa proti nasilju in dela za ujedinitveno. Obenem bi se s tem inozemstvu pokazala konsolidiranost in enodržavnost zahteve po ujedinitvi, ker sta zlasti Anglija in Amerika izjavljali da je ujedinitveno mogoče le, ako se Slovenci in Hrvati svobodno izjavijo zani in proti Avstriji.

Komunike, ki je bil izdan o ustanovnem zboru Narodnega Sveta, je radi tedanje stroge cenzure v skopih besedah izjavljal samo, da so delegati obravnavali razna važna politična in gospodarska vprašanja in da so v vseh dosegli popolno enodržavnost.

Slovanski gostje

Trodnevne slavnosti, združene z ustanovitvijo Narodnega Sveta, so silno pojačale samozavest Slovencev in vseh avstrijskih Slovanov snloh, tembolj, ker je udeležba Čehov in Poljakov dvignila prireditev iz jugoslovenskega okvira in

ji dala značaj protiavrstirske manifestacije vseh Slovanov monarhije.

Med češkimi gosti je bila cela vrsta odličnih mož, ki so deloma še danes na vidnih in važnih političnih mestih ČSR: Klofač, Staněk, dr. Šimek, dr. Veverka, Kalina, Franta, Tusar, Soukup, Vaněk, Okleštěk itd., Poljake pa je zastopala četvorica: grof Skarbek, dr. Czernecki, dr. Glombinski in dr. Moraczewski.

Vse prireditve teh trodnevni slavnosti so se izvršile v najlepšem redu in tako gostje z juga, kakor oni s severa so bili nenavadno vzhičeni nad organizatorno sposobnostjo Slovencev. Tehnično vodstvo je bilo v rokah dr. Brezgarja, Ribnikarja in dr. Jeriča, tretji članov Narodnega Sveta, ki so vzorno izvršili svojo nalogo, da ni bilo nikjer niti najmanjšega zastojala.

Prva dva dneva sta bila posvečena političnim posvetovanjem, tretji dan, v nedeljo 18. avgusta, pa so se gostje odpravili v St. Janž k slavnosti odkritja spominske plošče dr. Kreku, kjer se je prireditev zaključila ob mogočnem navdušenju vseh udeležencev in tisočev slovenskega ljudstva.

Viharen odmev med Nemci

Ljubljanska prireditve je bila velikega pomena ne samo za Jugoslovence, ki so v Narodnem Svetu dobili središče, okoli katerega se je zbiralo vse, kar je imelo kolikolič odporne želje in sile, marveč je vzbudilo v avstrijskih Nemcih burjo ogorčenja, ki je slabo skrivala njih strah pred pohodom Jugoslovenstva. Njih glasila so ljuto napadala zlasti Čehje in Poljake, ker je poslanec Klofač v Ljubljani odklonil vsak kompromis z Dunajem in ker se je dr. Glombinski tako energično zavzel za poostreitev politike v slovenskem pravcu. S tem je Nemcem pokazal, da ne bodo mogli več računati na Poljake pri svojih kombinacijah. Čehom in Jugoslovenom so očitali, da so si veleizdajalsko usvojili nazore predsednika Wilsona. Poljakom pa so takisto pripisovali veleizdajalsko tendenco, češ da nospesujejo razpad Avstrije s propagando jugoslovenske in češkoslovaške države.

Še večji pomen je imelo dejstvo, da je bilo inozemstvo na predvečer poraza centralnih sil pončeno o trdni volji ujedinitvenja avstrijskih Jugoslovenov s Srbijo in Črno goro, kar je ljubljanski Narodni Svet izpovedal jasno in glasno kot predhodnik zagrebškega Narodnega Veča, ki je kasneje končno veljavno izvelo ujedinitveno z znano državno-pravno adreso regentu Aleksandru.

Ob desetletnici prve javne izjave ujedinitvenja brez vseh omeitev nas upravičeno navdaja s ponosom dejstvo, da se je v glavnem mestu Slovenije po inicijativi Slovencev vršilo zborovanje, ki je imelo pomen prve etape za končno ujedinitveno. V tem je tudi dokaz, da so Slovenci v veliki meri prispevali k zgradbi države in jim te zasluge ne more skratiti nihče. Zato smemo upravičeno zahtevati svoj delež na nje unravi in uredbi kot svojo dobro pravico in ne kot miloščino kake hegemonistične klike.

ŠAH

Šahovski turnir v Kissingenu

V nedeljo se je v konališču Kissingenu (v severozapadnem kotu Bavarke) začel mednarodni šahovski turnir, ki bo po lakosti udeležencev brez dvoma ena največjih šahovskih prireditev letošnjega leta. Turnir prireja bavarska šahovska zveza skupno s konališko upravo v Kissingenu. Med igrači so sama znana imena, razen Alekhina. Laskerja in Vidmarja vsi najboljši šahovski mojstri iz Evrope in Amerike, med njimi bivši svetovni prvak Capablanca in letošnji olimpijski prvak dr. Euwe.

Vseh udeležencev je 12, in sicer: Capablanca, Niemcevič, Bogolubov, Marshall, Rubinstein, Spielmann, dr. Tartakover, Edd, dr. Tarasch, dr. Euwe, Yates in Mieses. Turnir bo trajal do 25. avgusta.

V prvem kolu, ki je bilo odigrano v nedeljo, je Capablanca zmagal nad Tartakoverjem, Rubinstein nad Miesesom in Bogolubov nad Yatesom, Parlie Tarasch-Marshall, Spielmann-Réti in Niemcevič-Euwe so se končale remis. Po prvem kolu imajo torej Capa, Rubinstein in Bogo pa eno točko, Tarasch, Marshall, Spielmann, Réti, Niemcevič in Euwe po pol točke, brez točke pa so Tartar, Mieses in Yates.

O turniru bomo sproti poročali.

Poljska demantira: Poljska je miroljubna. Manevrov ob litvanski meji nje.

Sport

Izbirne tekme za sestavo reprezentance LNP proti Subotici

Na igrišču Primorja izvede LNP danes popoldne izbirne tekme za sestavo podsavezne teame proti Subotici, ki bo 26. t. m. nasprotnik LNP v I. kolu tekem za zlati prehodni pokal JNSA. V nedeljo 19. t. m. sledi še medmestna tekma Ljubljana-Maribor, nakar bo definitivno določena sestava naše reprezentance.

V današnji izbirni turnir je pozval LNP klube, ki zavzemajo prva štiri mesta v prvenstveni tabeli Ljubljane. Igralo se bo po načinu, kakor se vrše tekme za »Gospodarski pokal«. Vsaka tekma traja 45 min., torej polovico normalnega časa; v primeru neodločenega izida odloči v predtekmah žreb klub, ki bo nastopil v izžrebčanem vrstnem redu:

ob 16.30 Primorje:Hermes (sodnik g. Pevalšek).

ob 17.20 Ilirija:Slovan (sodnik Isti).

ob 18.10 zmagovalca v obeh predtekma izbirnih tekem (sodnik g. Deržaj).

Današnji turnir je revija najboljših igralcev štirih vodečih ljubljanskih klubov in pri lika za kontrolo točasne forme igralcev, ki prihajajo v poštev za uvrstitve v podsavezni team. Pestr in nevsakdanji razpored s hitrim menjavanjem nasprotnikov obeta učinkovito zelo privlačno in bo nudil sportnemu občinstvu mnogo užitka.

2SK Hermes. Pozivam naslednje moštvo, da se brezopogovorno udeležijo sestanka danes ob 9.30 na igrišču v svrhu razdelitve opreme za kvalifikacijsko tekmo proti Primorju: Burja, Pleš, Serbec, Koš, Kopač, Novak F., Vlah, Kremžar, Svetic, Zalokar, Skrajnar, Trobeseč. Tekma se vrši ob 16.30 na igrišču Primorja. — Načelnik.

Juniorke pokalne tekme. (Službena objava medklubskih odborov). Semifinale za prehodni pokal SK Ilirije med SK Slavijo in SK Ilirijo se preloži radi današnjih izbirnih tekem LNP na soboto, 18. t. m. ob 17.45. — Tekme za utešno darilo med klubi Svoboda, Jadran, Mars in Savica, ki so izpadli v I. kolu, se bodo izvedle 19. ali 25. in 26. t. m., na kar se opozarjajo navedeni klubi. Točna objava termina sledi pravočasno, najkasneje pa do 18. t. m. Predsednik.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Danes ob 15.45 naj bodo na našem igrišču naslednji igralci: Anžlovar, Svetic, Vidic, Zemljak, Slamič, Pišek, Jug I., Vrhovnik, Senica, Terček, Uršič, Jug II., Čamernik, Načelnik.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Jutri, v četrtek, ob 20. seja sekcijanskega odbora Načelnik.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Sestava moštva za današnji izbirni turnir na igrišču Primorja je razvidna v članski knjigi »Evropia«. Poleg postavljenega moštva se pozivajo v garderobo na našem igrišču ob 16. uri v svrhu fotografiranja i. skupine igralci Zupančič Ivan, Gabrijel in Neli, Jenko, Miklavčič Matko in Strehovec, Zanesljivo in točno! — Moštvo je kopanje danes prepovedano. — Načelnik.

Službene objave LNP. Povodom današnjih izbirnih tekem opozarja LNP sodelujoče klube še enkrat, da so odgovorni za to, da nastopijo v najmočnejši sestavi. Nastop blaginjskih in rediteljske službe točno ob 16. uri pri blaginjskem vходу. Vsak klub postavi po 3 reditelje in enega stranskega sodnika. Dalje ima vsak klub prinesiti s seboj propisno žogo. — Igr. A. Erman (ASK Primorje) se poziva, da se javi pripravljen za nastop podsaveznemu kapetanu g. Dolinarju ob 16.10 na igrišču. Tozadevno je prejel ASK Primorje poseben dopis. — Podsavezni kapetan se na prošja, da predloži jutri na seji poslovnega odbora mestni team Ljubljane za nedeljsko tekmo Ljubljana: Maribor. Tajnik I. Jeseniški sport. V nedeljo popoldne se je odigrala na igrišču jeseniški »Edinosti« nogometna tekma med moštvom SO Bratstva in moštvom SO Edinosti iz Jesenice, katera je končala z zmago Bratstva v razmerju 3 : 1. Moštvo Bratstva je igralo zelo požrtvovalno, zlasti se je odlikoval centerhalf Markelj. Od strani občinstva je bila prireditve srednje dobro obiskana.

Amsterdam

Ko to pišemo, dobiva olimpijsko mesto že zopet vsakdanje lice. Atleti so se razpršili na razne vetrove; vsa večja sportska središča (Pariz, London, Berlin itd.) so porabila prelo, da povabijo najboljšie predstavnike v tel ali umi pa nogi na gostovanja. Celokupne uspehe 9. olimpijade bomo objavili prihodnj, podoben pregled pa nam maulka od četrtika pretekega tedna (2. t. m.):

Tega dne so padle v lahki atletski štiri odločive. V metu kopja je zmagal Sved Lundqvist (60 m), drugi je bil Madžar Szepes, tretji Norvežan Sunde, za njim pa dva Finca in kot 5. Nemec. Frokok je dobilo rumeno plemo. Zmagal je Japonec Oda s 15.21 m, za njim se je plasiral Amerikan Caskey (15.17), nato pa Toulos (Fin.), Nambu (Jan.) in še dva Finca. V finalu na 1500 m se je odigral dramatičen boj med Fincem Larvo in Francozom Ladoumègne, v katerem je Francoz 10 m pred ciljem podlegel. Zmagovalec je dosegel čas 3:54 1/2. Ladoumègne je ostal 3 m zadaj. Vrstni red naslednj: 2. Finoc, 4. Nemec Wichmann, 5. Anglež in 6. Švicar Paul Martin. Dame so v finalu na 800 m postavile nov svetovni rekord v času 2:30 1/2 (Nemka

Radtke). Japonka Hisond, ki je prvih 100 m vodila, je smetala za 4 m. Trečje mesto je ostalo Švedinji Oestzel, naslednji dve dvom zastopnicam Kanade, zadnje pa Amerikanci. V 15 predtekkih je 6 medtekah na 400 m za gospe ne bilo posebnih senzacij. Razen tega so se vršila številna predtekmovalja v veslaških disciplinah, kjer vidimo na prvih mestih tudi Slovence, Poljake in Čehoslovake ter finale v floretu za podedice, kjer je zmagal Francoz Gaudin pred Italijanom Gandinijem, in v floretu za dame, kjer je odnesla zlato kolajno Nemka Mayer pred Angležinjo Freeman.

V soboto je bil v osrednjem dogodku maratonski tek, ki se ga je udeležilo 24 narodov. Najštevnejše so bili zastopani Kanadljci, Francozi, Italijani in Nemci. Najlejša zmaga lahkoatletске olimpijade je padla v roke dosedaj neznanega Alžirca, 26-letnega El Quafija, ki je startal za Francozo. Doseženi čas 2:32.57 je zelo lep in pomeni povprečno hitrost 17 km na uro 100 m za njim je prišel na cilj Čilenec Plaza, 70 m za njim šele prvi Finoc Mortellin. 16. in 33. mesto so dosegli Čehoslovaki, prvi Lah je na 34. mestu. Najbolj razočarani so bili pri tej disciplini Finci, Amerikani in Italijani. V finalih stafe 4X100 za dame in 4X100 ter 4X400 m za gospe je zmagal novi svet. Med damami si je Kanada v času 48 1/2 izvojevala zmago in postavila nov svetovni rekord. Na 4X100 je izenačila kot prva v času 41 ameriška stafeta svetovni rekord; Nemci so se morali 50 cm za njo zadovoljiti s drugim mestom. Nato sledi Angleži, Francozi in Švicarji, dočim je bila Kanada radi Williamsovega prestopa diskvalificirana. Tudi stafeta 4 X 400 m je postala plen Američanov, ki so postavili nov svetovni in olimpijski rekord v času 3:14.2. Tudi tu so Nemci za poldrugi meter ostali na drugem mestu. Pekcer se je kot zadnji mož izborna držal proti silnemu Spencersonu in za polovico zmanjšal razsodjo do cilja. Dame so si v skoku v višino izvojevale še svetovni rekord s zmazko 1.89 m, id za je dosegla — zopet zastopnica Kanade — Catherwood. Drugo mesto je s 1.56 ostalo domaćinki Gisoit, nato sledi dvakrat Amerika, Južna Afrika in Nemčija. V sabljah za moštvo je padla odločitev za Italijo s 6 točkami in 28 zmagami pred Francijo s 4 točkami in 24 zmagami. V grško-rimski rokoborbi so se vršili zaključni boji, ki so prinesli v bantazetzi zmago Nemcu Leuchtu, v perem Estocca Wallju, v lahki Madžar Keresztessu, v srednietetzi Egiptcanu Mustafi, v težki pa Švedu Svenssonu.

V nedeljo in ponedeljek so bili dnevi kolosarjev in plavčev. Hitrostno dirko na 1000 m na dinkalšču je dobil Francoz Beaufrand, dirko moštev z zasledovanjem na 4000 m Italijan, hitrostno na 2000 m pa Holendci. V prostem plavanju na 1500 m je zmagal Sved Arne Borg v času 19:51 1/2; nato sledi Charlton (Avstralijs), Crobbe in Ruddy (Am.), Zorilla (Argent.) in Hault (Kan.). Borg je bil od petke siguran zmaga. Na 400 m prosto za dame je postavila Amerikanka Marta Norelius nov olimpijski rekord v času 5:42.5; za njo so prišle v cilj Nizozemka Braun, Amerikanka Mac Kim, dve Angležinji, kot peta pa Južnoafričanka.

V cestnem prvenstvu na 165 km je kot podedec zmagal Danec Henrik Hansen v času 4:47.18, kot moštvo pa tudi Danji v času 15:09.14. Drugo mesto pripada Angliji, 3. Švedski, 4. Italiji, 5. Belgiji, 6. Švici, 7. Franciji, 8. Argentini in 9. Nizozemski. Vloženih je bilo mnogo privržov, o katerih bo definitivno sklepal mednarodna kolestarska zveza ter nato končno določila vrstni red posameznih dirkačev in držav. O naši reprezentanci dosedaj nismo zasledili nikalnih poročil. Dan je bil sicer izpopolnjen s številnimi predtekmovalji v pialnih, veslaških in boksarskih disciplinah.

Naslednji finale v plavanju se je vršil v sredo na 200 m hrbtno za gospe, kjer je zmagal Japonec Tsuneta s novim olimpijskim rekordom 2:48.4 nad Nemcem Rademacherjem. Ostala mesta so ostala Cilu, Nemčiji, Kanadi in Švedski. V vaterpolu finalu je drugo zmagala Nemčija nad Madžarsko s 5 : 2 (2 : 0). O telovadnih rezultatih smo poročali obširno med brzojavkami.

V četrtek so padle štiri važne odločbe, in skor v hribnem plavanju na 100 m in prostem plavanju na 400 m za gospe, prsem plavanju na 200 m za dame in umetnih skokih. Največja senzacija je bila zmaga Argentina Zorille nad Švedom Arne Borgom na 400 m, ki je srečno pristal na tretjem mestu. Zorilla je dosegel v času 5:01.6 nov olimpijski rekord! Nov svetovni rekord je dosegel Amerikan Kojac na 100 m hrbtno v času 1:08.2. Na 200 m prsno je zmagala — zopet Nemka — Schrader v legem času 3:12.6. Drugo mesto je izrazila domaćinka Baron, dočim je tretje zopet zvezdila rojakinja zmagovalka v času 3:17.6. V umetnih skokih se je pokazala dominantna pozicija Amerike, ki je zasedla prvo, drugo in četrto mesto. Drugo mesto je pobral Egiptčan Simaika, dočim imajo od 5. mesta dalje tri sedete Nemci (Riebschlaeger). Olimpijski zmagovalec je Desjardins. Tudi dame so v tel disciplini pridobile zmago Ameriki, ki jo je zastopala Meaney, na 2. mestu Poyton, na 3. pa Coleman. Naslednja tri mesta so zasedle Nemke. V zelo važnih plavalnih disciplinah so se vršili finali v soboto, o katerih pa trenutno še nimamo podrobnih poročil. V veslaških disciplinah so si v finalih, ki so se vršili v petek, razdelile zmago Italija, Nemčija, Avstrallija, Švica, Anglija in Amerika (dve!).

Za domžalsko postajo

nudi najcenejše in najboljše

DETEKTORJE, KRISTALE, SLU.

SALA ter vse radio-potrebnine

RADIOVAL

LJUBLJANA Kongresni trg 3.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod • Ljubljana 14. avgusta 1928.

Višina barometra 308.8 m

Kraj	Čas	Barom	Tempe	Rel. vlaž	Šmer vetra in brzina v metrib	Oblačn	Padavine
opazovanja							
Ljubljana	..	711	22	73	mirno	3	
Maribor	..	617	23	76	NNE 2	3	
Zagreb	..	612	21	76	SE 9	4	
Bogorad	..	710	25	73	mirno	0	
Skoplje	..	759	25	54	mirno	0	
Split	..	761	28	56	SE 6	4	
Sarajevo	..						
Dubrovnik	..						

Solnce vzhaja ob 4.59, zahaja ob 19.10, luna vzhaja ob 2.53, zahaja ob 19.14. Najvišja tenperatura danes v Ljubljani 32.0 C, najnižja 18.0 C.

Dunajski vremenski napoved za sredo: Nobena bistvena izprememba sedanjega vremena.

Dunajski vremenski napoved za sredo: Lahni vetrovi z raznih strani; nebo večinoma jasno, pozneje spremenljivo in oblačno; temperatura od 24 do 30 stopinj. Morje nekoliko razburkano.

Naši kraji in ljudje

Ne ubijajte gospodarstva s strankarsko politiko!

Apel Zveze obrtnih zadrug.

Načelstvo Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je na svoji seji z dne 10. avgusta 1928. razpravljalo o bojkotnem gibanju, ki se pojavlja v zadnjem času nad obrtništvom zaradi politične pripadnosti. Politične stranke v svoji nestrpnosti prenašajo politične boje v gospodarstvo in propagirajo načelo: Svoji k svojim. — Sadovi te strankarske gonje rodijo borbo brata proti bratu in razcepljajo narod, ki je v današnjih težkih gospodarskih in političnih razmerah, bolj kakor kdajkoli, potreben miru, edinstva in sloge. Načelstvo je sprejelo sledeče sklepe:

Zveza obrtnih zadrug najodločneje obsoja gonjo proti obrtnikom, ki niso pripadniki strank, ki propagirajo bojkot in zahteva, da stranke spoštujejo kot osnovno državljansko pravico popolno svobodo političnega prepričanja. Najostreje obsoja, da gredo politične stranke v svoji nestrpnosti tako daleč, da z javnimi apeli hujskajo proti obrtnikom drugega političnega mišljenja z namenom, da jih gospodarsko uničijo. Zveza obrtnih zadrug pozivlja politične stranke, da ne prenašajo strankarskih bojev v gospodarstvo, zlasti pa ne z namenom, da gospodarsko uničijo posameznika, ki je druge politične orijentacije.

Apelirna na Zbornico TOI, da kot prva zastopnica interesov naše trgovine, obrti in industrije s svojim vplivom nepristransko prepreči tako gonjo, ki jo propagirajo nekatere politične stranke.

Akademiki ob ratifikaciji nettunskih konvencij

Povodom sprejema nettunskih konvencij ugostljamo:

Z nettunskih konvencijami je za našo novo delstvo hlapčevske politike naše vlade. Zopet so izigrani interesi našega naroda, naš svobodoljubni rod mora kloniti glave pred zastopniki, ki brskirajo njegovo voljo. Po padcu dolgoletnega nosilca te politike smo ponovno varani v svoji nadi. Ni bilo zadosti, da se je pred kratkim tresla cela zemlja od severa do juga in tekla kri, ki je namenjena obračunu z Italijo. Mi, ki poznamo čustvovanje in zahteve našega naroda, izjavljamo, da kakor nismo in nikoli ne bomo priznali rapalske pogodbe tako ne priznavamo in ne bomo nikoli priznali nettunskih konvencij, tega novega poklona naše diplomacije. Borili se bomo z vsemi razpoložljivimi sredstvi za svobodo naše zemlje in našega naroda. Zora puca — bide dana!

Akademski podružnica Jugoslovanske Matice v Ljubljani.

Izprehodi po Slovenskih goricah

Tam na malem bregu, ki je kakor otok med otoki gor, stoji breza čisto sama, sam Bog veži odkdal. Nje zakusne veje so nagnjene do tal, kakor da siplje blagoslov na trte. Njena sestra na sosednjem bregu je mala hišica, s slamo je krita in nje mala okence zro po goricah kakor zastirte oči.

Po bregu večata trte stara Tereza in njena hči. Drobna je Katika, zelo, zelo majhna ja. Deset let bi ji prispel človek, pa jih ima že šestnajst. Njene oči so tako čudne, da je človeka strah, če se ozro vanje. Tako zelo, zelo mirne so, kakor da ni zanje več skrivnosti, ko da ne iščejo ničesar; tako stare in izmučene so, ko da ni mladosti v njih. Čudovit je njen obraz: obraz gotoske madone, zastreljene v eno samo večnostno misel — na telescu otroka.

Ose je pljavec. Z gospodarji se krega in se seli vsako leto drugam; in oni preklinjajo nad njim. Mati je stara. Pet otrok ji je umrlo; zarastlo nogo ima. Vedno je v goricah. Kosi, reže, veže, škropi. In Katika z njo. Stokrat beži z brega v dolino, da prikaša vodo. Očeta ni navadno doma, delat hodi, samo pri večerji se vidi. Se takrat kriči in je zabeljene žgance, za Katiko in mater so suhi dobri.

Trije mladi mački so Katikina tovarišja, pes Čurval, rjava zadirčna zverina, nekaj piščancev in mladih pur, zelenje gorice, nekonečno lepa muzika čirčev in klopotcev, ki orglja po goricah. Zaklad hrani Katika: solske knjiže. Lepo štetje je v njih. A še lepšo knjigo ima in kadar ima čas, v nedeljo popoldne, jo prebira: »Naš cesar« — Apihova knjiga, stara in raztrgana, ki se ne zmeja zanj nihče več. Strašno lepo štetje. Družega nima. Nje tovarišja in ljubezen.

Nihče ne ve zanj, kakor ne ve nihče za tisoče viničarskih otrok, z drobnimi, revnimi telesci. Se sama ne čuti več, da je voda težka, kadar jo nosi na glavi in ji tiči v drobna ramena, ne čuti, da je težko vse, kar prenaša. To je njeno delo, kar se spominja, in tako je bilo delo viničarskih otrok od davnih dni. Kakor so delali in živeli v starih časih je bilo dobro, in dobro mora biti danes. In že v starih časih so stegovali otroci po goricah ročice za vino, ki se je zlatilo v kozarčin.

In stari časi so v naših dneh okameneli.

Nekoliko dalje po bregu hodijo ljudje tiho iz hiše ves dan. Nihče ne govori. Samo stara Kikčeva mati sedi na pragu sobe, kjer leži njen mrtvi sin, in odgovarja sosedem mirno in sigurno:

»Še to tolažbo imamo vsi, da ima vse svoj konec na svetu. Tudi moje predloje življenje bo enkrat končano. Da bi skoro bilo.«

Četrtega otroka pokopava. Vsi so dorasli, pa so šli. Lepa šivilja Nežika je bila v Trstu. Prišla je bolna domov, hiralna dve leti in umrla.

Eno leto za njo druga sestra, par mesecev za njo tretja.

In ubogi osemnajstletni Japac za njima. Stara mati mu gleda v lice. Nobene solze in v njenih očeh. Njeni srebrni, sredi glave predeljeni lasje jo obdajajo kakor svetniška gloriola.

»Dotpel si, sin moj. Morda bi ti bilo težko življenje.«

Na klopi pred hišo pa sedi njen drugi, starejši sin. Bled in suh je. Kašlja. Tudi njega je prišlo. Brata gleda in ve, da bo šel kmalu za njim.

Mati se ozira nanj. Kakor veliki biseri se ji blišijo oči:

»Vsega bo konec enkrat. Naj se zgodi tvoja volja, moj Bog.«

V dolini, tik ob bregu je dom stare Mice. Skoro ji bo osemdeset let. V dero hodi.*

Vse žive dni je delala. Pa mora se v svoji visoki starosti služiti za kruh.

Njene roke so male, kakor roke otroka. Vse očrnele so od solca. Vsaka ura življenja je zarisala vanje globoko brazdo.

Lepe so, čudovito lepe. Saj je v njih zapisana povest težkega življenja.

Tako je... Človek prihaja v Prlekijo. Dobrodošlico mu poje veter, solnce mu pošilja tople žarke, topoli, živi spomeniki vrh gorice se sklanjajo in se pridružujejo veselemu pozdravu. Tako mu je, kakor bi se sprostil vsega ostalega sveta. Samo njen obraz je v njegovem srcu, vesela, šumeča vinska pesem in obenem tiha molitev zaslanjana v hrebrnost. Ko pa jo sprejme enkrat v svoje srce, vzraste v njem bolečina. Zakaj z lepoto je okamenelo tisočero gorje, zelenje in cvetje so zalivale solze, vsa polja in gorice so poškrbale s krstom trpljenja. Saj so vzrastle iz blagoslova srčne krvi.

In še davki. — In politika.

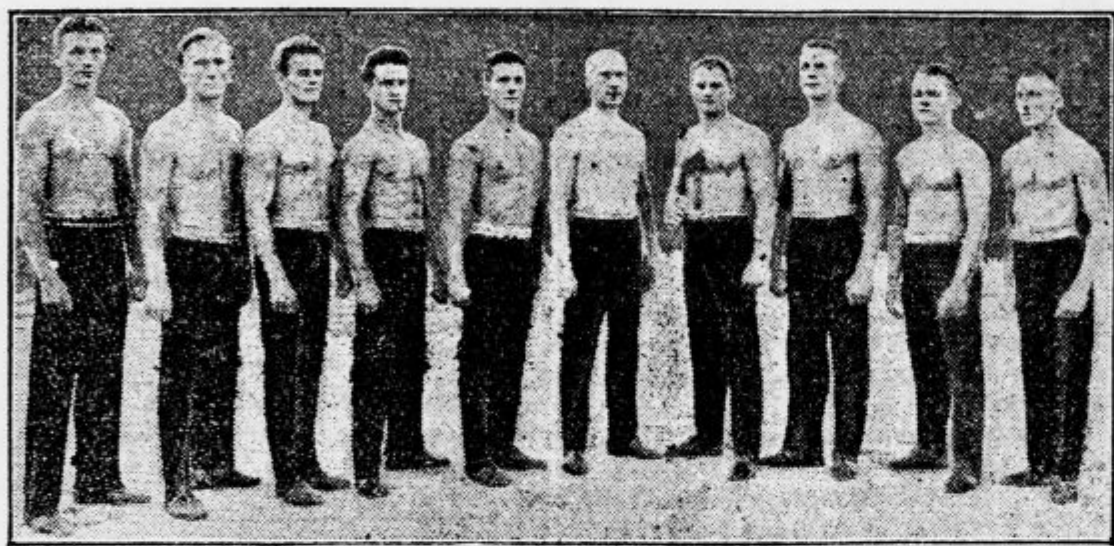
Ranjena je Prlekija.

Milena Mohoričeva

*) V »déro« hodijo prleški delavci za 10 Din dnevno, brez hrane, od četrte ure zjutraj do mraka.

Zmagoslaven povratek sokolske olimpijske vrste v Ljubljano

Navzlic pozno najavljenemu prihodu se je k sprejemu zbralo številno narodno občinstvo, ki je z gromovitim navdušenjem pozdravilo Sokole

Jugoslovanska sokolska olimpijska vrsta,

ki si je med 11 tekmovalnih vrstami priborila v Amsterdamu tretje mesto, se je snoči vrnila v Ljubljano. Od leve na desno (številke v oklepajih značilo vrstni red ocenitve v Amsterdamu): Gregorka (5), Oreš (rez.), Primožič (2), Maleš (3), Porenta (6), dr. Murnik (vodnik vrste), Der-ganc (8), Clotti (7), Antosiewicz (4), Štukelj (1).

Ljubljana, 14. avgusta.

Ljubljana je nočoj na svečan in manifestativen način sprejela našo olimpijsko sokolsko vrsto. Prihod zmagovitih junakov je bil najavljen zelo skromno, potem lepakovi in z notico v »Slov. Narod«. A vendar so se že ob 19. ure zbirali na peronu glavnega kolodvora in na trgu pred postajo množice sokolskega občinstva.

Na kolodvor je prikorakala kmalu po 19. uri četa Sokolov s tremi prapori Ljubljane I. Ljubljanskega Sokola ter Šišenskega sokol-

ljanske občine Vas najskrenejše pozdravljam na tleh sokolske Ljubljane. Naše ime ste ponesli v veliki svet in vaša zasluga je tem večja, ker ste z lastnimi močmi in silami z brezprimerno energijo in požrtvornostjo proslavili ime naše Ljubljane in naše Jugoslavije, katero naj Sokolstvo privede v lepšo bodočnost. Zdravo!

»Zdravo! Zdravo! Zdravo!... Burno vzklikanje se je poleglo šele ko je množico prešinil zvonič glas sokolskega načelnika dr. Viktorja Murnika. Globoko ganjen, a s krepkimi povdarki je vodnik naše olimpijske vrste izgovoril naslednje zahvalo:

»Cenjeni g. zastopnik občine, dragi bratje in sestre! Prosim vas, da sprejmete najlepšo zahvalo za ta navdušeni in iskreni sprejem. Vračamo se po težkem boju, v katerem smo častno zmagali. Prinesli smo s seboj 13 medalj, med njimi zlato. Petkrat se je dvignila na ogromnem stadionu naša zastava, pred nami sta samo dve starejši in močnejši organizaciji. Za nami pa sta naši sosedji Italija in Madžarska! Mal narod smo, ampak naša sokolska organizacija je pokazala moč, s katero smo dosegli med vsemi tekmovalnimi narodi 3 mesto. Veseli nas, da se raduje Ljubljana in vsa naša domovina, od katere ni lepše na vsem svetu, našega uspeha. Zato kličemo vsem vam, naši sokolski Ljubljani in lepi domovini: Zdravo!«

Besede br. načelnika je množica sprejela s ponovnim burnim pozdravom. Sokolska godba je zaigrala zopet korračico in vrsta se je uredila k odhodu, obšpana od ljudi v špalirju z dežjem cvetja. Zmagovita vrsta je bila deležna novega burnega pozdrava

Naš telovadni prvak Leon Štukelj

Je na olimpijski prireditvi šampionat na kroglih, drugo in tretje mesto pa so dosegli Čehi. Ko je bil na stadionu razglasen rezultat, je med dvema češkima zastavama zaplapolala jugoslovanska trobojka in godba je odigrala našo himno.

skega društva. Med valovečo množico, ki je naraščala od trenutka do trenutka in nestrpno pričakovala prihoda gorenjskega br-zovlaka, je bilo zelo mnogo ljubljanskih dam, ki so prinesle vračajočim se junakom v prvi pozdrav lepe šopke iz svežega cvetja.

S polurno zamudo je privozil vlak in zavrtil se v bratski sokolski pozdrav navdušeni klici: »Zdravo! Zdravo!«. Godba Sokola I. je zaigrala sokolsko korračico, a jo je kmalu preglasilo navdušeno klicanje množice. Pozdravljanja ni hotelo biti kraja in le s težavo je izstopila vrsta naših fan-tov, ki jih je vse po vrsti obsulo cvetje. Navdušenje se kar ni hotelo poleči. Šele polagoma se je množica v toliko pomirila, da je starosta JSS lahko izpregovoril naslednjo toplotno in pristransko dobrodošlico:

»Bratje tekmovalci, brat načelnik! Pozdravljamo Vas na tleh, kjer je pred 65. leti vznikla jugoslovanska sokolska misel. Prinašamo vam svoja bratska srca s ponosom in vam kličemo navdušeno bratsko dobrodošlico. Spletli ste novo vejo v lovorovem vencu našega Sokolstva. V tem trenutku ste naši najzaslužnejši bratje. Na velikem stadionu v daljnem Amsterdamu pred mednarodnim forumom se je prva dvignila na najvišji drog naša zastava v družbi češkoslovanske zastave. To je dokaz moči in energije sokolske. Šli ste preko zaprek v tujino in dokazali, da je sokolska misel vekomaj zmagovita! Zdravo, bratje!«

Po teh besedah, ki jih je kakor val zakrnilo novo navdušenje, je povzel besedo občinski svetnik g. Ivan Tavčar, ki je pozdravil našo zmagovito vrsto v imenu ljubljanske: »Bratje Sokoli! V imenu ljubljanske

Leon Štukelj na bradlji

zunaj na cesti, kjer se je zbrala še ogromnejša množica. Med pisanim špalirjem so odkorakali naši olimpijski s sokolsko vrsto in prapori po Miklošičevi cesti, nenehoma pozdravljeni, v mesto; krenili so z godbo na čelu po Tavčarjevi, Dunajski in Aleksandrovi cesti pred Narodni dom.

Tu je končno sledilo pristransko slovo, kakor se je množica razšla, živahno komentirajoč trpkost dejstva, da v imenu državnih oblasti ni bilo oficijelnega pozdrava in sprejema onih naših fantov — Sokolov, ki so v svetu visoko dvignili prapor naše domovine in v zmedbi dovolj žalostnih vestí, ki se ravno letos širijo o naši državi po Evropi, proslavili njeno ime pred vsem svetom.

NOGAVICE kupi

v Tovarniški zalogi nogavic in pletenin Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 14 nasproti botela Union. 176-n

Po sobotnem neurju

Neurje, ki se je v soboto zvečer vlekel preko naših krajev. Je z neprestanim treskanjem povzročilo celo vrsto katastrof. Poročali smo že o celi vrsti požarov. V naslednjem nam pišejo iz Sodražice:

V soboto smo imeli prav buren večer. Gosti temni oblaki so zatemnili okolico in vili se je dež, ki je bil sicer ob tej suši zelo dobrodošel, ali vznemirjali so nas strašni bliski in treski. Malo pred osmo uro zvečer se je hudo zabliskalo in razsvetlilo temno noč. Strela je treščila v stanovanjsko hišo g. Franceta Sege v Zamostecu. Razpršila se je na vse podstrešje in razdrobila tramovje. Da je popadala strešna opeka na tla. Oplazila je tudi stanovanje g. Cvara. Po izredno srečnem naključju ni bilo žrtev. Strela je samo omamila stanovalce, go. Marijo Cvarovo pa na nogah težje obžgala tako da je bila potrebna zdravniška pomoč, ki jo je nudil dr. Oražem iz Ribnice. Na podstrešju je začelo tudi goriti, toda ogenj so domači hitro ugasili. Na pomoč je prihitelo gasilno društvo iz Zamosteca, ki pa ni stopilo v akcijo. V slošnem trpi g. Seža za kakih 10 tisoč dinarjev škode, ker mu je strela razbila vse šipe, poškodovale ostrešje in zidovje ter v hlevu ubila konja.

Nadalje nam poročajo iz Goričan pri Medvodah:

V soboto smo imeli hudo nevihto. Treščilo je v gospodarsko poslopje grada Goričane, last knezokofijstva. Pogumni gasilci iz Preske in okolice so ogenj z velikimi napori pogasili in preprečili razširjenje ognja na poleg stoječo stanovanjsko hišo in veliko skladišče drv. Pretila je nevarnost za vsa gosoričane, a tako je pogorela samo streha in krma na gospodarskem poslopiju. Posebno mnogo strahu so pretrpeli stanovalci grada in letoviščarji, ki jih je letos mnogo tod in v vsej okolici.

Jesenške komunalne zadeve

Jesenice, 14. avgusta

Seja občinskega zastopa na Jesenicah se je vršila preteklo nedeljo popoldne. Navzoči so bili vsi občinski odborniki in tudi gallerija je bila precej zasedena. Prva je prišla v razpravo zadeva meščanske šole na Jesenicah. Najemina in vzdrževanje te šole stane leseniško občino letno težke vsote. Nujno potrebna so sedaj tudi temeljita popravila in povečanje objekta, ker dose-danji prostori ne zadoščajo sprčo velikega števila učencev in učenk, ki od leta do leta naraščajo. Občina se pogaja že več let s pristojnimi faktori za nakup tega poslopja, toda iz raznih razlogov do nakupa še ni prišlo. Obširno se je razpravljalo tudi o tem, ali naj se poslopje za meščansko šolo kupi od strani občinskega odbora, ali pa naj se poslopje sedanje osnovne šole še za eno nadstropje dvigne, kjer bi se namestila meščanska šola, ali pa naj se zgradi popolnoma nova moderna stavba, ki naj bi odgovarjala vsem zahtevam sedanjega časa. Na predlog g. dr. Kogojca (SDS) se je sklenilo soglasno, da se občina obrne na gradbeno direkcijo, ki naj pošlje na lice mesta strokovnjaka, da bo temeljito pro-učil gornje projekte in izdelal načrte in proračune. Občinski odbornik g. Andrej Globočnik (SDS) je predlagal, da naj občina na vidnih mestih namesti svarilna znamenja z označbo dopustne brzine za avtomobiliste, ki dirjajo skozi Jesenice, kakor za stavo. Občina bo stopila v stik z vodstvom Avto-kluba za Slovenijo v Ljubljani.

Odbornik g. Pavel Smolej in Davorin Tancar sta predlagala, naj ukrene občina potrebne korake pri pristojnih oblastih, da se trg Jesenice poviša v mesto. Po dolgotrajni vsestranski debati je bil ta predlog z vsemi glasovi razen enega sprejet.

Odbornik g. Jože Javornik (SDS) je predlagal, da je nujno potrebno, da si občina čim prej nabavi škroplilnico za škropljenje cest ter je tudi podal tozadevne konkretne predloge. Sklenilo se je soglasno, da se ta zadeva odstopi cestnemu odseku, ki naj vso stvar prouči ter zadevo uredi do prihodnje pomladi.

Odbornik g. Joško Divjak (SDS) predla-ga, da se na Hrušici vpostavi dve paralelki prvega in drugega razreda osnovne šole na Jesenicah ter utemeljuje svoj predlog, da se mladina, ki prihaja prva leta v šolo, moralno skvari, ko se vozi po železnici v šolo na Jesenice ter da obstoja nevarnost za otroška življenja, ker se mladina vozi dnevno večino časa brez varstva v šolo. Sklene se, da se občina obrne po krajnem šolskem svetu na šefa prosvetnega oddelka v Ljubljani s prošnjo, da zadevi zaradi izrednih razmer po možnosti ugodi.

Odbornik g. Ivan Gogala (SDS) je v imenu svojega kluba interpeliral g. župana o nastavitvah občinskega osovja, naglašajoč, da hi se moralo sprejemati osebe le v sporazumu z vsemi klubi. G. župan je poslalni zadevo ter naglašal, da naj se vsi eventualni očitki proti občinskim nameščenem predloži v konkretnih primerih njemu, da bo ukrenil vse potrebno. Dalje je poročal g. župan, da bi gradnja mostu preko potoka Ukova v Novi vasi stala približno 50.000 Din. Ta znesek pa zaenkrat ni predviden v proračunu, zato predlaga, da se zadeva preloži na poznejši čas. Po rešitvi nekaterih manjših zadev je župan za-ključil sejo.

Filmski beg tihotapca v Dravo

Maribor, 14. avgusta

V poslednjem času se je tihotapstvo zopet zelo razvilo. Nič čudnega. Ta posel je prav dobičakosen in večkrat tudi brez večjih nevarnosti, ker finančni organi zaradi prezaoplenosti ne morejo vsega videti in preprečiti. To daje tihotapcem večjo vzpodbudo, vendar se pa vzlic temu marsikateri vlovil v past.

Tako je bilo tudi danes okrog 11. ure. Po mariborskih ulicah je na kolesu divjal tihotapce in za njim se je z vsemi močmi poganjal finančni organ. Dirka se je začela na Grajskem trgu in se je razvila po prometno zelo živahni Vetrinjski ulici do avtobusne postaje pred Veliko kavarno. Tu je tihotapce opazil, da je finančni organ tik za njim. Imel je toliko prisotnosti duha, da je nenadoma kolo obrnil in, kakor bi trenil, zavil proti Koroški cesti. Pa tudi finančni organ ni pomislil. Z veliko naglico in spretnostjo je pred gručo opazovalcev obrnil kolo in že je bil tihotapcu za petami. Privozila sta do Vodnikovca trga brez vsake nesreče. Tu se je pa tihotapce prevrzel, ker se mu je suknila nekako zapletla

Volenapeto! Nedosegljiva igral

Največji mojster filma slavni

EMIL JANNINGS

v grandioznem Ufa-filmu

VARIÉTÉ

Predstave ob 3, pol 5, 6, pol 8., 9.

Ljudski kino (Matica)

Telefon 2124

med kolo. Pustil je kolo, kakor je obležalo, sam pa je z nahrbtnikom ubral na vso moč proti Dravi. Neki pasanti in tudi policijski stražnik so ga skušali prijeti, a se jim je izmuznil. Je mislil, da je rešen, ko je nenaekrat za njim zakričal finančni stražnik. V tem težkem položaju je tihotapce odvrzel nahrbtnik ter skočil proti Dravi. Ker ni mogel niti v kako stransko pot, se je vrzel v vodo.

Sprva je še dobro plaval. A ves vroč in oblečen, kakor je bil, je kmalu začel pešati in se potanjati. Na srečo je bilo v bližini več kopalcev, ki so začeli klicati: »Colne, colne!«. V najbolji kritičnem trenutku je priveslal po Dravi sportnik g. Schein ter skušal s svojo sandolino doseči potapljačega se tihotapca. Istočasno se je pognala v valove mladenka Klara Rokavčeva, da pomaga pri reševanju. G. Schein je potapljačega se še srečno zabil za lase ter ga izvlekel na kopno. Mladenci je bil napol nezavesten in dolgo ni dal od sebe nikakega glasu, ko ga je velika gruča rado-vednežev izpraševala, zakaj se je bil vrzel v vodo. Medtem sta bila kraj njega tudi že finančni preglednik in policijski stražnik. Ko se je begunec zavedel, je pač moral uvideti, da se mu je brez pomena vrzel v vodo. Na policiji je izpovedal, da se piše Konrad Zorčič, doma iz Frama, da je viničarski sin in star 24 let. Glede saharina, ki ga je bilo v nahrbtniku okrog 3 kg, je dejal, da je dobil to zalogo v Pesnici in da bi jo moral oddati v neki mariborski gostilni nekemu prekupčevalcu, ki mu ne ve imena.

Ponočne avanture tatinskega mehanika

Ljubljana, 14. avgusta

Nekako pred petimi meseci je vstopil v službo trdke Viktorja Bohinca na Dunajski cesti mehanik Martin Rotar, doma s Posavja. Fant se je nekaj časa v službi vzorno obnašal. Počasi pa je s svojim nekoliko čudakim obnašanjem začel vznemirjati posebno pozornost svojih tovarišev, kakor tudi gospodarja. Imel je prav svojevrstne manire. Nihče mu ni več prav zaupal. Pripletlo se je, da je včasih za kak dan, zlasti ob nedeljah, zmanjkal iz garaže motokicel, ki ga je imel pravico uporabljati samo poslovovalca, a nikdo ni vedel, kdo ga je rabil. Ob neki priliki, ko je poslovovalca Bogomir Okrupa opazil, da je motokicel močno defekten, pa ga že dalje časa sam ni uporabljal, je zahteval, da se končno dožene, kdo si lasu vozilo za svojo zabavo. Uvedena je bila preiskava in slednjič so doznali, da je motorno kolo uporabljal za svoje »špase« mehanik Martin Rotar.

Ker je postal fant predzen, se je njegov delovodja končno odločil ter mu odpovedal službo po treh mesecih zaposlenosti. Odtlej so ostali uslužbenci menili, da bodo imeli pred navihancem mir. Toda so se neznanjsko motili. Minevali so zopet dnevi in motokicel, ki so ga imeli v dvoriščni garaži, je dirjal sleherni noč na izlete, dasiravno ni nikdo slutil o tem. Zaprti so bila ponovič sicer vsa vrata, a vse to ni zaleglo.

V nedeljo zvečer je hotel drugi mehanik, uslužben pri omenjeni trdki, France Kalčič, ki se je kopal na Savi, zapeljati svoje kolo na dvorišče trdke. Pri tem pa je opazil, da so dvoriščna vrata samo priprta. Prišedši na dvorišče, je obenem tudi ugotovil, da je zmanjkalo motorno kolo.

»Danes ali nikoli!« si je mislil mehanik. Pustil je svoje kolo poleg delavnice in potrpežljivo čakal vso noč. Ure so minevale počasi. Nekako ob 3.15 zjutraj je mehanik nenadoma začul po Dunajski cesti ropotati motorno kolo, ki se je ustavilo pred vrati Bohinčeve trgovine. Kalčič je v mraku spoznal v vozaču svojega bivšega tovariša Rotarja. Skočil je predenj. Toda Rotar je bil urneši. Bliskovito je zapustil motorno kolo in se pognal v beg proti železniškemu prelazu. Prišel se je divji lov. Kalčič je klical na pomoč stražnika, toda preganec je že izginil, kakor bi se bil vrl v zemljo.

V ponedeljek zjutraj je Kalčič vso zadevo prijavil šefu, ki je o dogodku obvestil policijo. Prišli so sumiti, da je navihane odnašal tudi razno blago iz trgovine. Da se stvar pojasni čim prej in da pride krivcev v roke pravice, se je trdka odločila pripomoči preiskavi na ta način, da je stavila detektivu na razpolago motorno kolo.

Detektiv in poslovovalca trdke Bogomir Okrupa sta se nemudoma odpravila na Posavje, do Rotarjevega stanovanja. Z orožnikom, ki jima je bil pridelen, sta Rotarja izsledila v podstrešju hleva, zaritega globoko v seno. Uvedena je bila takoj tudi hišna preiskava, ki je prinesla presenetljive rezultate. Rotar, ki se sprva ni hotel vdati in je klečel šele pred naprimerjenim revolverjem, je priznal, da je ukradel iz trgovine za velike vsote raznega orodja, mehaniških potrebščin ter kolesnih delov. Detektiv je res izsledil za celo večjo takega blaga, skritega v mali »kamri«, v senu, v hlevu in povsod okrog hiše, kjer je stanoval Rotar.

Aretnanec je naposled izpovedal, da si je skoro sleherni noč izposojal z Bohinčevega dvorišča motorno kolo in se vozil z njim okrog po deželi cele noči. Toda ne sam. Imel je zveze z raznimi lahkovitimi deklicami, ki so z njim vred v toplih poletnih nočeh uživale romantiko gorenjskih pokrajin, Bleda, Bohinja, Kranjske gore.

»Ta je pa ptič!« so se čudili celo na policijski Rotarjevimi talentom, ki res niso malenkostni. Vrata Bohinčevega dvorišča kakor tudi vrata lokalov je Rotar odklepal z vitrihi, ki jih je policija našla skrite v omari med obleko.

Policija upravičeno domneva, da je Rotar navihanih in izredno nevarnih kolesarskih tat. Naj je razkrila na njegovem stanovanju pravcato mehaniško delavnico, v kateri je fant predelaval ukradena kolesa po mili volji ter jih prodajal po deželi

stva. Ko so v letu 1923. stavkali naši rudarji, sta prihiteli na pomoč gladoječim otrokom ljubljanska in mariborska občina. Ako bo pri dalje trajajoči stavki ogroženo zdravje delavskih otrok, se bo morala zganiti tudi naša občina.

Iz Novega mesta

— **Ukradena drva prodal.** Te dni je pripeljal posestnik iz Vinje vasi Jože na trg drva, ki jih je prodal kapiteljskemu mežnarju. Slučajno je Jožetova drva opazil manipulant pri tukajšnjem lesnem trgovcu Antonu Petriču Gustav Jereb ter ugotovil, da so opremljena z žigom tvrdega Petriča Jože je torej prodal ukradena drva, katera je ugrabil, kakor se je dogajalo, v tako zvanih škripih pod Gorjanci, kjer se nahaja Petričeva zaloga. Jože bo imel opravka s sodiščem.

— **Ob priliki smrti velikega voditelja hrvaškega naroda Stjepana Radića** je bilo naše mesto odeto v črno. Le nekaj izrazitih vladinovec ni izobesilo zastav.

— **Za občinske volitve v Smihelu-Stopičah**, ki se bodo vršile 23. septembra, je že sedaj veliko zanimanje. Doslej je bilo vloženih že sedem kandidatnih list. Si sicer po naslednjem vrstnem redu: 1. Slovenska kmetijska (napredna) lista, 2. SLS, 3. Kmečka zveza v Stopičah, 4. Zveza kmetov in delavcev, 5. Podgradski farani, 6. Delavska zveza, 7. Lista Vavta vas, 8. Osmala lista, ki je tudi napredna, mo vložena te dni. Liste druga do vključno šesta so klerikalne. Torej bo pet klerikalnih in tri napredne liste.

Iz Zagorja

— **Dijaška predstava.** Zagorski dijaki in dijakinje bodo v soboto 18. t. m. ob 20. v Sokolskem domu igrali »Slaba vesta«. Med odmore bo igral dijaški sekstej. Ker je čisti dobiček namenjen siromašnim dijakom, pričakujemo veliko udeležbo.

— **Nezgoda.** Ko je v ponedeljek delavec na separaciji J. Klemenčič pripravil vozčke s premogom za odpeljavo z vlakom, ga je zgrabila železna vrva in ga vrtila več metrov proč od mesta, kjer je stal, tako da je dobil poškodbe na nogah in životu.

— **Pogajanja s stavkajočimi steklarji.** V soboto 17. t. m. se bodo vršila na predlog ministra za socialno politiko v Beogradu pogajanja med podjetjem Zedinjenih tvornic stekla in stavkajočimi steklarji. Sodi se, da bo prišlo do povoljne rešitve spornih vprašanj.

— **Zgodba o prodani in neprodani kravci.** Na zadnjem litijem sejmju je posestnica Marija B. iz Kotredže mimogrede ponudila zagorskemu mesarju g. I. na prodaj kravo, katero naj bi prišel čez kak mesec iskat na njen dom. Pri tej priliki je prejela 1500 Din kot kupno ceno, kajti

posestnica je potrebovala denar za davke in drugo. Predzadnji nedeljo je mesar nujno potreboval živino za zakol, zato je naročil pomočniku, naj hitro kaj kupi ali pa naj gre po kravo k posestnici Mariji B. v Kotredž. Pomočniku se je v tej vročini najbrže ni ljubilo laziti po hribih za živino, zato se je podal naravnost k omenjeni posestnici. Zene pa nikakor ni bila volja oddati kravo, češ, da ji je mesar tisti denar le posodil. Pomočnik pa ugovora posestnice ni poslušal in je šel v hlev po kravo. Ker sta pri bleviskih vratih domača sinčka branila vhod v hlev, ju je s silo odrinil. V tem trenutku je prihitela še žena in bi se slabo godilo pomočniku, ako ne bi imel s seboj spremljevalca Sultana. Prišli so še sosedi in zadevo rešili tako, da je žena mesarju vrnila denar. S tem pa se zadeva ni spravišla s sveta in se bo »likofa« pil najbrže še le pri sodišču.

Iz Tržiča

— **Gradbeno gibanje.** Občinska stanovanjska hiša na stari pilarni je že pod streho. Obsegala bo osem stanovanj z eno sobo in kuhinjo ter pritlikinami. Namenjena je za omiljenje stanovanjske bede za one najpotrebnejše, ki stanujejo sedaj po kletih in luknjah, in onim, katerim hišni gospodarji odpovedujejo stanovanja. Do jeseni se bodo vsi ti najboljše preselili lahko v solčna in zračna stanovanja. Zdravstveni dom: Pritličje je že dozidano, te dni se je začelo s postavljanjem gornjih dveh nadstropij. Delo gre hitro od rok in je upati, da bo lesena hiša še ta mesec postavljena. — **Vodovod:** S polaganjem nove cevi se bo začelo v kratkem, tako, da bo vodovod še pred zimo v redu. Zvonik cerkve sv. Andreja ima dobiti popolnoma drugo obliko, menda nameravajo nekaj »modernega« in posebnega. Sodi pa je, da se bo z novo obliko popolnoma pokrvala celotna slika našega glavnega trga in vsega Tržiča.

— **Srednji vek** hočejo oživiti in priklicati nazaj naši klerikalci. Sedaj oživljajo stare cunfte in nosijo njihova znamenja z godbo po Tržiču. Najbolje bi se jim pač zdelo, če bi mogli priklicati druge stare institucije zopet v življenje. Kako lepo bi se cvrli naprednjaki tam pod lipol...

— **Vincencijeva družba** se je pod novim vodstvom popolnoma udnjala klerikalni fronti, katere cilj je: gospodarska in politična osvoboditev Tržiča. Da vzdržuje dvorane in prostore za klerikalna društva, smo pač že dolgo vedeli. Sedaj zida glavno trdnjavo klerikalizma: rokodelski dom in pa stadion. Torej mesto del krščanskega usmiljenja podpre klerikalnim društvom, mesto krščanske ljubezni pa politika! Sv. Vincenciju se kot ustanovitelju pač ni snajalo, za kaj vse bodo služile njegove idejne zasnove.

nes izvažati preko italijanskih luk), je razumljiva skrb gospodarskih krogov za bodočnost. Zagrebška Trgovska in obrtniška zbornica je v pravilni presoji situacije zahtevala od prometnega ministrstva, da se zgradi luki Martinšica in Bakar in da se zgradi železniški spoj med Martinšico in Sušakom. Vse tri luke naj bi tvorile enoten luški sistem. Zlasti zgraditev Martinšice bi bila za povečanje kapacitete za izvoz lesa velike važnosti. Neglede na znano prenatrpanost sušaške luke nam že statistika pove, da je pri sedanjem obsegu izvoza kapaciteta sušaške luke, ki se zaradi terenskih razmer ne more povečati, popolnoma izrabljena. V prvem četrtletju tek leta se je nampram prvemu četrtletju preteklega leta izvoz lesa preko Sušaka povečal za 30%. Ker pa odpade glavna izvozna sezija za les na ostala tri četrtletja, lahko z gotovostjo računamo, da bo v tekočem letu dosegel izvoz lesa preko Sušaka 2.230.000 kvintalov nampram 1.593 tisoč v l. 1927., 1.770.000 v l. 1926., 892.000 v l. 1925. in 504.100 kvintalov v l. 1924. Izenačenje pristaniščnih tarifov za Sušak in Split, ki se je izvršilo lani, je le začasno razbremenilo sušaško luko, kar je najbolj razvidno iz gornje statistike.

— **Tudi Španija in Portugalska** nameravata stabilizirati valuto. Španija se v zadnjem času resno pripravlja, da stabilizira svojo valuto in da v to svrhu najame inozemsko posojilo. Glede na visoko stanje zlatega zaklada španske novčenične banke izvedba valutne reforme ne bo težka. Vprašanje je le, ali se bo stabilizacija peseta izvršila na dosedanjih višini ali pa bodo peseto poprej dvignili za okrog 13% na zlato pariteto, ki odgovarja zlatemu franku. — Po španskem vzgledu se tudi Portugalska v zadnjem času pripravlja na revalorizacijo in stabilizacijo valute. Vendar bo izvedba stabilizacije tam težja, ker je finančno stanje države zaradi ponovnih notranjih nemirov zelo oslabiljeno. Portugalski eshudo, ki ima nampram angl. funtu pariteto 4.50 eshudov za 1 funt, je zaradi inflacije v zadnjih letih padel na eno trindvajsetino predvojnne vrednosti ter notira danes 105 do 106 eshudov za 1. angl. funt.

— **Kolektivna demarša proti povišanju bolgarskih carin.** Iz Sofije poročajo, da so poslaništva Anglije, Francije, Belgije, Češkoslovaške, Madžarske in Avstrije izročila v bolgarskem zunanjem ministrstvu enake note proti povišanju vseh bolgarskih carin. V teh notah se poudarja, da je sklep bolgarske vlade v nasprotju z ženevskimi sklepi, katere je podpisala tudi bolgarska vlada. Na tozadnjih konferencah je bolgarski delegat izjavil, da gre bolgarska carinska politika za tem, da se znižajo carine, nikakor pa, da bi se zvišale. V teh notah se dalje protestira proti načinu uveljavljanja novega koeficienta za plačilo carin ter se zahteva, da se od povišanja izvzamejo one pošiljke, ki so bile v času povišanja že na poti v Bolgarijo. — Demarša se nanaša na povišanje koeficienta za plačilo carine, ki je v tarifi označena v zlatu, in sicer od 15 na 20, kar predstavlja 25% povišanje carin. Novi koeficient je stopil v veljavo 26. julija ter so izvezli le nekateri najvažnejši uvozni predmeti. Bolgarska vlada se je odločila za to povišanje, da doseže večje carinske dohodke, ki naj služijo kot podlaga za bodočo stabilizacijsko posojilo in za plačilo reparacij. Nemčija se demarši ni priključila, ker je Diskonto-Gesellschaft v sporu zaradi terjatev nampram Bolgariji stavila povišanje carinskih dohodkov kot predpogo, da opusti dosedanje opozicijo proti najetju stabilizacijskega posojila.

— **Razpisana mesta bančnih uradnikov pri Narodni banki.** Narodna banka kraljevine SHS razpisuje natečaj za 10 uradnih pripravnikov. Prošnje se imajo predložiti do 1. oktobra.

— **Konkurz je razglašen o imovini Josipa Periščeta,** trgovca v Kočevju (prvi zbor upnikov pri okrožnem sodišču v Novem mestu 23. t. m., oglasitveni rok do 8. sept., ugotovljeni narok 22. sept.).

— **Likvidacija.** V likvidaciji je prešla Jugoslovenska hranilnica in posojilnica, r. z. o. z. v Ptuj.

— **Dobave.** Strojni oddelek direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave raznih gorilcev, oklopnih cevi za dovod kisika, azbestskih ročavic za varilce, stekel za očala, raznih vijakov, valjarjev itd. Direktorja državnega rudnika v Kakmju sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 60.000 kg portlandskega cementa, 1 emajlirane kadli, do 29. t. m. pa glede dobave 1 elektromotorja. Direktorja državnega rudnika v Brezi sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 1 elektromotorja. Direktorja državnega rudnika v Brezi sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave usnjatih jermenov. Generalna direktija državnih železnic, delavnica v Mariboru, sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 150 ton kovaškega kokska, do 25. t. m. pa glede dobave 1650 komadov žarnic Dne 23. t. m. se bo vršila pri komandi dravske divizije oblasti v Ljubljani oteralna licitacija glede oddaje generalnega popravila vojašnice Kralja Petra I. v Mariboru. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Vršile se bodo naslednje oteralne licitacije: 21. t. m. pri komandi mesta v Čakovcu glede dobave 200.000 kg slame; 22. t. m. pri komandi vojnega okruza v Karlovcu glede dobave 106.000 kg ovsu in pri komandi vojnega okruza v Varaždinu glede dobave 200 tisoč kg slame; 23. t. m. pri komandi vojnega okruza v Karlovcu glede dobave 84 tisoč kg slame, pri komandi vojnega okruza v Varaždinu glede dobave 435.000 kuga in pri komandi mesta v Čakovcu glede dobave 188.000 kg ovsu; 24. t. m. pri komandi vojnega okruza v Karlovcu glede dobave 127.000 kg sena, pri komandi mesta v Čakovcu pa glede dobave 483.000 kg sena, pri komandi vojnega okruza v Varaždinu glede dobave 155.000 kg ovsu. Pogoj so na vpogled pri omenjenih komandah.

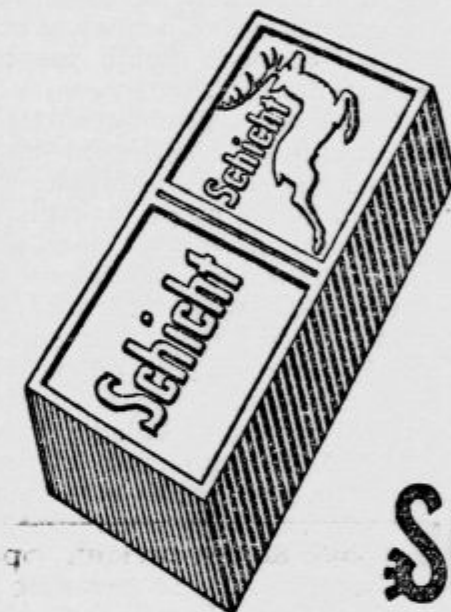
Borze

14. avgusta.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet slab. Večji je bil le v devizah na Dunaj, Curih in Berlin. Potrebo v devizi na Newyork je krila privatna ponudba, vso ostalo potrebo pa Narodna banka. Tečaj deviz se niso bistveno spremenili, edino deviza na Dunaj je za malenkost ponostila. Na zagrebškem elektnem tržišču se je vojna škoda danes okrepila za 2-4 točke. Promptna je notirala 424 — 424,5 (včeraj 421 — 423), zaključena pa je bila za avgust po 426 in za december po 440 in 441. Promet je bil slab. Investicijsko je bilo zaključeno po 85,5, ob zaključku borznega sestanka pa se je tudi okrepilo ter je notiralo 86 — 86,25. Med bančnimi papirji je Pr-

Lepa Hercegovinka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

štediona, ki se je dolgo časa trgovala nespremenjeno po 950 — 952,5, danes popustila. Zaključena je bila po 945 in 940, ob zaključku borznega sestanka pa je notirala 925 — 932,5. Dalje so bili zaključki v Jugobanki po 88,5 in v Srpski po 145. Med industrijskimi papirji je bil zaključen samo Gutmann po 200. Slavonija je notirala nižje pri 9 — 10, Trboveljska pa se je okrepila na 455 — 470 brez zaključka (včeraj 440 denar).

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.798-22.858 (22.828) Berlin 13.5425-13.5725 (13.5575), Bruselj 0-7.918, Budimpešta 0-9.9245, Curih 1094.1-1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0155-8.0455 (8.0305), London 275.97-276.77 (276.37), Newyork 56.83 57.03 (56.93), Pariz 0-222.45, Praga 168.32-169.12 (168.72), Trst 0-297.76.

Zagreb. Amsterdam 22.798 — 22.858, Barcelona 9.38 — 9.42, Dunaj 8.3155 — 8.0455, Berlin 13.5425-13.5725, Budimpešta 9.9005 do 9.9395, Milan 296.58 — 298.58, London 275.97 — 276.77, Newyork 56.822 — 57.022, Pariz 221.4 — 223.4, Praga 168.32 — 169.12.

Dunaj. Beograd 12.48375 — 12.48375, Berlin 168.68 — 169.18, London 34.8325 do 34.8825, Milan 37.05-37.15, Newyork 708.05 710.55, Praga 20.9750 — 21.0550, Curih 136.30 — 136.80.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.71, Newyork 519.55, London 25.2175, Pariz 20.295, Milan 27.17, Praga 15.395, Budimpešta 90.59 Bukarešta 2.16, Sofija 3.75, Varšava 58.225, Dunaj 73.275.

Deviza Beograd na ostalih borzih: v Pragi 59.04, v Berlinu 7.371.

Elektri.

Ljubljana. Celjska 158-0, Ljublj. kreditna 123-0, Kreditni zavod 170-175, Večve 105-0, Ruše 265-285, Stavnica 56-0, Sešir 105-0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 424 — 424,75, kasa 424 — 425, za september 429 — 0, za december 441 — 441,5, investicijsko 86 — 86,25; bančne vrednote: Poljo, stara emisija 17.25 — 0, Kreditna 85 — 0, Hipo 58,5 — 59, Jugos 88 — 88,5, Ljubljanska kreditna 126 — 130, Narodna 6550 — 6750, Praštediona 925 — 932,5, Srpska 145 — 146; industrijske vrednote: Narodna žumska 27 — 30, Gutmann 200-215, Slaveks 102 — 105, Slavonija 9 — 10, Danica 138 — 145, Drava 390 — 400, Sečerana Ošjek 480 — 485, Tvornica vagonov 92 do 95, Večve 105 — 110, Dubrovačka 465-470, Trbovlje 455 — 470.

Beograd. Vojna škoda 424 — 425,5, investicijsko 85,5 — 86,5.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (14. t. m.) Les: Tendencija čvrsta. Zaključena 30 II, 2 vagona hrastovih frizov, 70 % I, 30 % II, 6, 7, 8 m dolž, od 30-60 cm, 100 vagon naklad, postaja po 950. Deželni pridelki: Tendencija nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona. Cena septembarski pšenici se je nekoliko dvignila. Nudi se pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač 30 dni): baška, promptna, 79/80 kg po 290

do 295, za avgust po 297,5 — 300, za september po 302,5 — 307,5; turščica: baška, navadna tarifa, plač 30 dni po 350 do 352,5; oves: baški, za avgust po 265 do 270; ječmen n: baški, 70/71 kg, nov, rešetan, 100 Ljubljana, plač po prejemu po 325 — 327,5; moka: »00«, 100 Ljubljana, plač po prejemu, stara po 50 — 525, nova 455 — 465.

Zivinski sejem v Ljubljani (14. t. m.) Ker je jutri praznik, se je redni živinski sejem vršil že danes. Prignanih je bilo 153 konj, 53 volov, 50 krav, 13 telet in 59 prašičkov; prodanih pa je bilo 6 konj, 16 volov, 20 krav, 10 telet in 40 prašičkov za rejo. Sejem je bil zelo slabo obiskan, predvsem ni bilo kupcev, kar je pripisati dejstvu, da mnogi interesi niso vedeli, da se vrši sejem že danes, namesto jutri. Cene volov so popustile za 50 par pri kilogramu. Izgleda, da nižje cene niso samo rezultat trenutnega razpoloženja na trgu, temveč, da so v zvezi s slabimi izledi za olavo. Za kg žive teže notirajo: voli I. 8,50, II. 7,50, III. 6,50, krave debele 5-6, krave klobasice 3-4, teleta 10-12 Din. Cene konjem so ostale v glavnem nespremenjene.

Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Tendencija nespremenjena. Cena turščice se je za malenkost okrepila. Promet: 4 vag. pšenice, 11 vagonov ovsu, 23 vagonov turščice in 14 vagonov moke. Pšenica: baška, 79/80 kg 240 — 245; baška poljska 245 do 250; banaska, 79/80 kg 232,5 — 235; sremška, nova 237,5 — 240. Oves: baški in sremski, novi 215 — 220. Turščica: baška in sremška 302,5 — 305; banaska 300 do 305. Moka: baška »00« in »00g« 370 do 380; »2« 350 — 360; »5« 330 — 340; »6« 295 — 305; »7« 255 — 265; »8« 190 — 200. Otrubi: baški in sremski v jutrajših vrečah 175 — 185.

Dunajski goveji sejem (13. t. m.) Dosegn 3512 komadov, od tega 659 iz Jugoslavije, 1345 iz Romunije in 873 iz Madžarske. Pri mirnem prometu so se srednje in slabe kakovosti pocenile za 5 do 10 grošev. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1,55 — 1,75 (izjemno 1,80 — 1,95), II. 1,20 — 1,50, III. 0,90 do 1,15, bik 1 — 1,35, krava 0,80 — 1,35, slaba živina 0,60 — 0,85.

Dunajska borza za kmetijske produkte (13. t. m.) Navzlic prijaznejšim inozemskim notacijam je bila tendenca na dunajski borzi mirnejša. Konsum je zelo rezerviran, dočim so ponudbe producentov postale večje. Jugoslovenska pšenica poljska se takšira po 1,76 Kč ex šlep Dunaj. Tudi v rži je razpoloženje mirno. Turščica se je v budimpeštanskem terminskem prometu sicer nekoliko okrepila, vendar so cene na dunajski borzi ostale nespremenjene. Uradno notirajo vključno prometni davek in carina: pšenica: domača 38,75 — 39,75, madžarska poljska 41,5 — 42,5, jugoslovenska 39 — 40; rž: marchfeldska 38,75 — 39, madžarska 37,5 — 37,75; ječmen: izbran 42 — 44, I. 40 — 42, za živino 35 — 35,5; »urščica: podonavska 37,25 — 37,75, »agentinška 37 — 37,5; oves: domači 37,2 do 37,75, madžarski 35,5 — 36,5.

Gospodarstvo

Davčna neenakost

V zadnjem času so beograjski gospodarski listi objavili ostre odgovore na iznaganje statistik o neenakosti davčne obremenitve. »Trgovinski glasnik« se je postavil celo na stališče, da do uveljavljanja novega davčnega zakona ne dopušta, da se vsi kakršnokoli primerjanje na podlagi povprečne obremenitve posameznega prebivalca, kar smatra za tendenciozno. Primerjanje bi se smelo vršiti le na podlagi narodnega dohodka. Iz stališča, ki ga zavzema beograjski tisk, je razvidno, da bi gotovi krogi hoteli onemogočiti tozadevno debato, ki jim je neugodna. Zahteva, da se vsako primerjanje opusti, dokler se ne bodo videli rezultati po novem davčnem zakonu, je neupravičena, kajti davčni dohodki niso odvisni od zakonodajstva, temveč še v večji meri od davčne prakse. Na drugi strani pa je nemogoče zadovoljiti zahteve, da se primerjanje vrši na podlagi narodnega dohodka, ker take statistike nimamo.

Zato nam ne preostaja nič drugega, da primerjamo davčne odhodke na podlagi povprečne obremenitve posameznega prebivalca. Da pa ustrežemo beograjskemu tisku, hočemo danes primerjati le davčne davljate posameznih pokrajin v zadnjih štirih letih (1924.—1927.), priznavajoč, da v prvih petih letih po ujedinjenju Srbije ni bila gospodarsko tako močna, da bi mogla vzdržati enako obremenitev kakor ostale pokrajine. V letih 1924. do 1927. so plačale posamezne pokrajine (v milijonih Din):

	skupaj na osebo v Din
Vojvodina	1427,4 1034 2,79
Slovenija	940,1 795 2,15
Hrvatska in Slavon.	1444,0 552 1,49
Bosna in Herceg.	907,1 480 1,30
Srbija in Črna gora	1609,6 370 1,00
Dalmacija	207,4 332 0,80

V zadnji koloni so navedeni multiplikatorji, ki povedo, kolikokrat večja je bila obremenitev povprečnega prebivalca v posamezni pokrajini v primeru z obremenitvijo v Srbiji in Črni gori. Povprečna obremenitev Vojvodine je bila torej v zadnjih štirih letih 2,79 krat ali skoro trikrat večja, kakor v Srbiji; obremenitev Slovenije pa je bila 2,15 krat ali preko dvakrat večja. Tudi ta statistika nam torej pokaže vso težo davčne neenakosti.

— **Stanje hmeljskih nasadov v Sloveniji.** Hmeljarsko društvo za Slovenijo poroča 11. t. m.: Padavine dne 2. in 6. t. m. so hmeljske nasade nekoliko osvežile in pospešile prehod cvetja v kobule. Posamezno so bo pričelo z obriranjem najhitreje 16., vobče pa 20. t. m. Nadejamo se, da bo pridelek prvovrstne kakovosti. Vreme je zorenju kobil ugodno. Posamezni nakupovalci hmelja so že napovedali svoj prihod v Zalec.

— **Perutninarska razstava.** Naše perutninarstvo današnja Slovenija izredno visoke dohodke, zato je uместno, da pride tudi ta pomoag enkrat do razstave. Ni sicer najprikladnejši čas za to, navzlic temu se bo dalo obiskovalcem jubilejne kmetijske razstave vpogled v današnje stanje našega perutninarstva. Perutninarska razstava bo od 1. septembra v prostoru Ljubljanskega velesejma, kjer bodo razstavljene kletke za razno perutnino. Razstavile je po enega petelina in dve kokoši. Na razstavo bodo pripuščene tudi gos, race, purani in golobi. Priglasila se to razstavo sprejema Kmetijska družba naškasneje do 20. t. m. Živall, določene za razstavo, se bodo morale poslati na naslov Ljubljanskega velesejma najkasneje do 31. t. m. Pošiljke pe-

Iz življenja in sveta

Dva nova preoceanska velikana

Danes in jutri spuste v Hamburgu in v Bremenu v vodo nova oceanska parnika »Bremen« in »Europa«, last Severonemškega Lloydja. — Iz Evrope v Ameriko bosta vozila šest oziroma pet dni

Danes in jutri sta za Severonemški Lloyd v Bremenu zgodovinska dneva. Družba bo spustila v vodo dva parnika, kakršnim ni para v srednjeevropskem transoceanskem prometu. Dne 16. avgusta pojde v vodo »Bremen«, ki mu bo za kuma prezident nemške republike, v. Hindenburg.

diti v posebni dvorani in na krovu, če se jim bo hotelo. V prvem razredu jim bo na razpolago tudi velik kopalni bazen, napravljen po najnovejših medicinskih predpisih.

Kadne kopeli se bodo lahko posluzevali pasažirji vseh razredov. Tik obednice I. razreda bo tudi velika re-

jo. Kraljica je lastnoročno delila zlato svetinje, princ srebrne, grof Baillet-Latour pa svetinje iz bronu. Ob vsaki izročitvi odlikovanja se je oglasilo ploskanje. Zmagovalci so kvitirali pohvalo s pravo olimpijsko mirnostjo.

Končno se je začel glas predsednika olimpijskega odbora. Zahvali se je nizozemski kraljici in nizozemskemu ljudstvu za ljubeznjivost in gostoljubje, ki je spremljala deveto olimpijsko prireditve in je proglasil prireditev za končano. Čez štiri leta, je dejal govornik, se snidejo olimpijci zopet, in sicer v Los Angelesu, kjer bo deseta olimpijada. Z besedami »Tako bodi« je bila olimpijada oficijelno zaključena. Zadoneli so fanfare, tišino v zraku so pretrgali streli iz topa. Godba je zavrnila nizozemsko koračnico in sredi muzike se je spustila z droga bela zastava s petimi pestrobarnimi obroči. Petnajst dni je vihrala na drogu. Istčasno je degorel tudi olimpijski ogenj, ki je več čas prireditev tlel na maratonskem stolpu.

Olimpijsko zastavo so izročili amsterdamskemu županu. Sprejel jo je in potem ko je stisnil roko olimpijskim prvakom, se je oglasilo oglušujoče ploskanje. In od povsod so se čuli kliči:

»Na svidenjel Čez štiri leta v Ameriko!«

„Krasin“ bo iskal Amundsena do oktobra

Iz Stavangerja poročajo, da je dospel tjakaj ruski ledolomilec »Krasin«. Na pomolu je pričakovala ladjo velikanske množice delavcev in meščanov. Ljudstvo si je najelo nebroj čolnov in veliko ladjo. Naproti pa se je

Amundsen

peljal »Krasinu« poseben parnik, ki je junaško posadko sovjetske ladje pozdravil z 21 topovskimi streli.

Prof. Samojlovič, vodja »Krasinove« ekspedicije, je izjavil zastopnikom listov, da bo ladja nadaljevala raziskovanja dokler bo kaj upanja, da je Amundsen še pri življenju ali vsaj do tedaj, ko se najdejo sigurna znamenja, da je posadka »Italije« v Amundsenom vred izgnana. V Stavangerju bodo »Krasinove« poškodbe popravili, nakar odrine ladja takoj vnovič na pot.

Ledolomilec bo raziskoval obalo Severovzhodne dežele do konca septembra ali do začetka oktobra. Obšel bo tudi Deželo Franca Jožefa in sosedno kopnino. Iz Norveške pojde naravnost proti Hinloppenski ožini.

V Rimu so imeli prošlo soboto za hvalno mašo za rešence Nobileve ekspedicije in obenem žalno mašo za žrtve. Maše so se udeležili poleg Nobila Zappi, Cecioni, Trojani in žena radiotelegrafista Biagiija, žena mehanika Pomelle ter sorodniki Ciocece.

Zastopano je bilo tudi italijansko mornariško ministrstvo in rimski guvernerat.

Fašisti so poslali v cerkev posebno skvadriljo, ki nosi ime Angelo Scambellori. Mašo je bral nadškof, monsignor Pelizzo. Sredi cerkve je stal za pokojnike katafalk, ogrnjen v italijansko trobojnico.

Kakor javljajo iz Rima, odpotuje general Nobile prihodnje dni v Milan, kjer obišče mater profesorja Pontremollija, člana njegove ekspedicije, o katerem se ne ve, kaj je z njim in ki je najbrže propadel z drugim delom razbitega zrakoplova.

Ameriški Čeh Kojac,

ki je zmagal na olimpijadi v plavanju na 100 m na hrbtni in dosegel nov svetovni rekord.

Testament dolarskega milijonarja

V Newyorku je umrl Aelksander Peacock, bivši družabnik Andrewa Carnegieja. V oporoki je namenil svoji ženi le 5 dolarjev zapuščine iz vzrokov, ki so ji dobro znani. Javnost ne ve nič, kakšni bi bili ti vzroki. Pač pa pravijo, da poseduje Peacockova sama lepo imetje. Štirim otrokom je zapustil milijonar vsakemu po 100 dolarjev, a ostalo imetje, v vrednosti več nego 5 milijonov dolarjev, je dobil vse peti otrok, Jean Peacock.

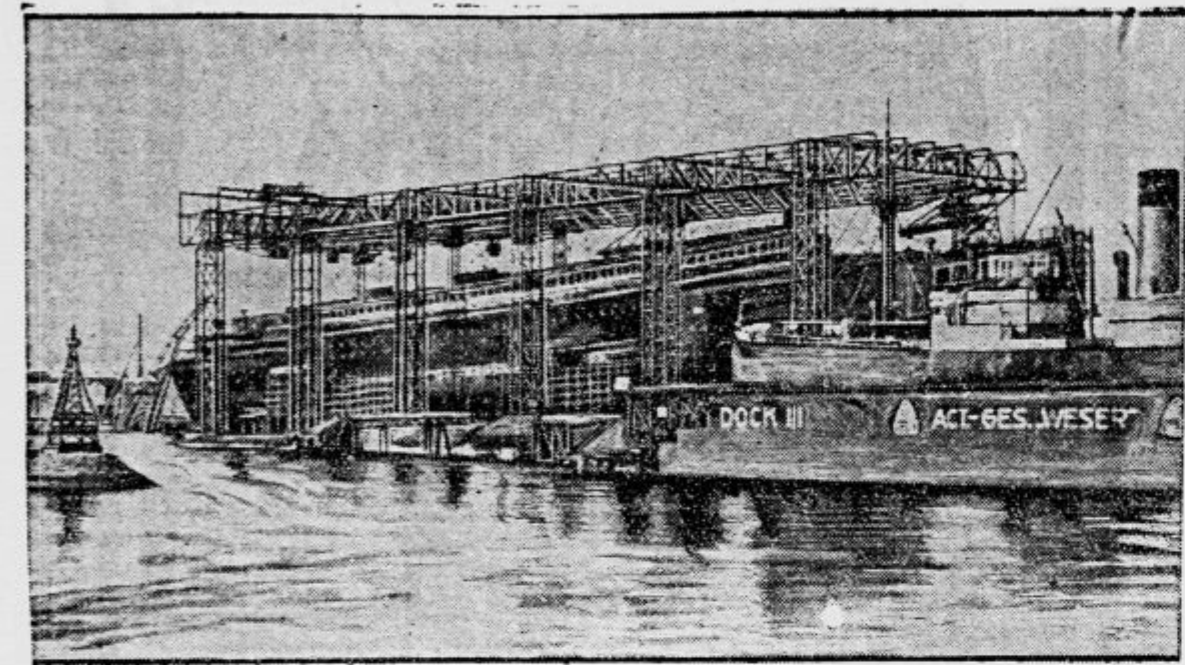
Francoza, brata Marcelle,

in dvojna brata Marcelle in dvojna brata Marcelle, bratoma Schoellnoma.

Američan Kuck

Je na olimpijadi dosegel nov svetovni rekord v metanju krogle. V medaljoni Roger Francosa, olimpijski prvak v telovadnji s kili.

Novi prekomornik Severonemškega Lloydja »Bremen« v ladjedelnici

»Bremen« je ogromen parnik, pravcato plavajoče mesto. Ima 46 tisoč ton. Na njem bo poleg tisočglavega osebja prostora za 3200 potnikov. Severonemški Lloyd je že doslej razpolagal z velikansko ladjo za preoceanske vožnje, s »Columbusom«. A ta je precej zaostajal za novim »Bremenom«, ki ga prekaša za celih 14 tisoč ton. Med tem ko rabi »Columbus« za pot čez Ocean osem do devet dni, bo rabil parnik »Bremen« samo pet do šest dni.

Poganjali ga bodo štirje vijaki. Severonemški Lloyd je tudi skrbel, da opremi novo ladjo s kar moč dobrimi pripravami za slučaj nezgode. Parnik ima dvojno dno, prostor nad njim pa je razdeljen še v nekoliko prekatov, tako da se mu ne more soditi nič, čeprav bi voda udrila v njegovo notranjost. Tudi če bi se mu zunanji trup pokvaril, se bo lahko vzdržal na vodi delj kakor vse druge ladje sedanjosti.

Opremljen bo »Bremen« po najnovejših izkustvih in bo lahko konkuriral z največjimi in najrazkošnejšimi ladjami svoje vrste. V higijenskem oziru bo tako moderno urejen, da bodo imeli pasažirji tudi priložnost telova-

stavracija, kjer bodo pasažirji dobili kar bodo hoteli. Potniki torej ne bodo prisiljeni jesti v splošnem kakor je navada na ladjah, ampak si bodo lahko izbirali in bodo dobili vse to za primeren denar.

Naravnost ogromne so zaloge živil in drugih potrebščin, ki jih bo imel parnik vedno v shrambah. V Bremerhavenu bodo n. pr. naložili na ladjo: 985 stotov mesa in klobas, 280 stotov rib, 350 stotov perutnine, 80 stotov kruha, 440 stotov moke, 140 stotov masla, 17.500 l mleka in mnogo drugih potrebnih reči. Naj jih navedemo kar v številkah: kave bo vozil parnik s seboj 43 stotov, čokolade 6 stotov jaje 90 tisoč, 40 stoto soli, 15 tisoč steklenic vina, prav toliko steklenic mineralne vode, 300 hl piva, 18 tisoč cigar, 120 tisoč cigaret itd. itd.

»Bremen«, ki je nekoliko prej dovršen kakor »Europa« bo kakor »Europa« že na spomlad 1929 v obratu. Oba bo družba pridružila drugim ladjam Severonemškega Lloydja. Kakor »Bremen«, bo tudi »Europa« dne 16. avgusta spuščena v vodo. Temu pomorskemu kolosu bo za kuma ameriški poslanik v Berlinu g. Schurman.

Ogenj na maratonskem stolpu dogorel

V nedeljo zvečer so v Amsterdamu sneli olimpijsko zastavo. Olimpijada je bila zaključena z jahaškimi tekmami. — Prihodnja olimpijada bo v Los Angelesu l. 1932

Po dveh tednih trdega dela je bila v nedeljo zvečer zaključena v Amsterdamu letošnja olimpijada. Prostor za 40 tisoč gledalcev se je izpraznil — stadion stoji zopet pust in tisočera publika se je razšla na vse vetrove. Z velikanskim zanimanjem so sledili Nizozemci sportnim tekmam in spremljali z odobravanjem vsako zmago.

Zaključek olimpijade je bil prav tako veličasten kakor njen začetek. Prišla je kraljica s kraljevim soprogom, prišli so zastopniki tujih držav, prišli pa so tudi v ogromnem številu prebivalci Amsterdamu samega: zadnji dan se je bil za vstopnice na stadion še trši boj kakor v začetku. Vsak je hotel prisostvovati svečanemu defileju olimpijskih zmagovalcev in ni je bilo stvari, ki bi nesvečano posegla v praznično razpoloženje nedelje in zaključka olimpijskih iger.

Še enkrat so sneli z drogov olimpijske zastave za jahače, ki so imeli za ključiti produkcijo. Vršilo se je jahanje z zaprekami, kateremu sta s posebnim zanimanjem sledili nizozemska kraljica in kraljica-mati. Potem so jahači še enkrat objahali ogromen olimpijski prostor. In dano je bilo znamenje za vskakanje zmagovalcev.

Prikazali so se v gostih vrstah. Videli si sinje obleke Italijanov, bele obleke Američanov, rdeče jopice Švicarjev. In med njimi pester kombinacije drugih narodov, ki so na tem mestu posvedočili svojo mednarodnost s tem, da so se vsi podvrgli sodbi ideje, za katero so prišli v Amsterdam.

Zmagovalci so se razporedili s čelom proti knežji loži nizozemske vladarice. Oglasil se je ojačevalec — ime za imenom se je slišalo jasno in razločno in vsak je pristopil ter odšel z dekoraci-

več jezikovnega znanja nego splošne izobrazbe, kajti, pravijo, da je s francoskimi pridigami ista kakor s francoskimi govori — nikoli ne imenujejo zgodovinskega dogodka, temveč le njegov datum; če nisi domač z datumi, ne prideš daleč. Francoski govor je nekako takšen:

»Tovariši, sodržavljani, bratje, plemeniti člani edino vzvišenega in popolnega naroda, ne pozabimo, da je 21. januar zlozil naše verige; da nas je 6. avgust odrešil sramotne navzočnosti tujestranskih špijonov; da se je 5. september sam opravičil pred nehom in zemljo; da je nosil 18. brumaire kal svoje lastne kazni v sebi; da je bil 14. julij mogočni glas svobode, ki je označil vstajenje, novi dan in pozval tlačene narode sveta, naj se zagledajo v božansko obličje Francije in zaživijo; in tu hočemo ponoviti svoje večno proklestvo nad močim 2. decembra in razložiti z gromkim glasom, s pralastnim glasom Francije, da ne bi svetovna zgodovina brez njega poznala nobenega 17. marca, nobenega 12. oktobra, nobenega 19. januarja, nobenega 22. aprila, nobenega 16. novembra, nobenega 30. septembra, nobenega 2. julija, nobenega 14. februarja, nobenega

29. junija, nobenega 15. avgusta, nobenega 31. maja — da bi imela danes brez njega Francija, čista, krasna, edina Francija sijajen in nezaseden koledar!«

Čul sem o francoski pridigi, ki je končala na sledeči nenavadni, toda zgovorni način:

»Moji pobožni poslušalci, dana nam je turobna prilika, da se spomnimo moža 13. januarja. Posledice grozovitega zločina 13. januarja so v pravilnem razmerju z velikostjo dejanja samega. Brez tega ne bi bilo nobenega 30. novembra — kakšen žalostni prizor! strahovito zločestvo 16. junija je bilo bi nikoli pripetilo brez njega in mož 16. junija ne bi doživel svojega življenja; samo tistemu dejanju se moramo zahvaliti za 3. september, njemu za usodni 12. oktober. Ali naj bomo torej hvaležni 13. januarju z njegovimi smrtnimi strahotami za vas in zame in za vse, ki dihaajo? Da, da, prijatelji moji, kajti podaril nam je tudi to, kar ne bi brez njega in edino njega prišlo nikoli — blagoslovljeni 25. december!«

Morda je umestno kakšno pojasnilo, čeprav ga veliko mojih bralcev skoraj gotovo ne bo potrebovalo. Mož 13. januarja je Adam; zločin tega dne je bil

Prohibicija

V bolgarski vasi Izvoru je bilo nekaj notoričnih pijancev in ponočnjakov, proti katerim ni zalegla nobena dobra in huda beseda, nobena globa in zaporna kazen. Neprestano so razsajali, podnevi in ponoči. Da napravi tem razmeram konec, je sklenil občinski svet eksemplarično rešitev po ameriškem sistemu: zapreje gostiln. Vršili so se shodi, nastopali so govorniki za predlog občinskega sveta in proti njemu, vršilo so se volitve, ki so dale prohibicionistom 315 glasov, pristašem pivske stranke pa 152. V Izvoru je bilo 5 gostiln. Še isti dan so se tri spremenile v prodajalne, ena je postala limonadnica in kavarna, peto so pa prelevili v javno knjižnico. Kakor bi trenil, se je naselil v kraj rajski mir; po cestah nisi opazil pijanega človeka, ponoči si lahko spal in ni bilo nikogar, ki bi te z divjim vpitjem in pevanjem budil iz sladkega sna. O pretepih in podobnem seveda niti duha ali sluha. Tako je šlo cele 3 mesece. Tedaj, pred nekaj dnevi, je šel skozi vas spreved kakšnih 40 kmetov in kmetov. Bila je komisija, ki se je odpravljala k notranjemu ministru v Sofijo z dolgo petico, a v peticiji bi lahko bral med drugim te-le stavke:

»... Naši možje in sinovi zahajajo v okoliške vasi in so postali stalni obiskovalci ondodnih beznic. Mnogi prenočujejo tam, marsikateri ne prihaja po cele tedne domov. V naši vasi so posestva, ki so čisto zapuščena in zanemarjena, ker ni več moške roke, da bi se zanj brigala. Ob nedeljah ostajajo doma same ženske in otroci in tako nam je naš edini dan odpočitka še težji od drugih. Slabo je bilo vedno, a še slabše je sedaj, ker bi rade svoje moške in sinove, čeprav pijane, pri sebi, ne pa da se potikajo po tujih vaseh s tujimi možakarji in se dajejo ropati za lastna posestva in imetja... Podpisane žene iz Izvora prosimo torej za razveljavljenje prepovedi« itd.

Podpisanih je bilo 150 žena, a potem je dodelo svoj podpis še kakšnih 180 kmetov. Prohibicijski zakon v Izvoru se je bil ponesrečil.

Darujte za pogorelce v Gornjem Jezeru!

Mark Twain:

Iz mojega pariškega dnevnika

Parižan ne potuje mnogo, govori le svojo materinščino, bere le domačo literaturo in je zato zelo omejen in samozadovoljen. Vendar bodimo pravični: so Francozi ki poznajo tuje jezike — namreč natakariji. Med drugim znajo tudi angleščino: to je: znajo jo na evropski način — hočem reči: govorijo jo že, a razumeti je ne morejo. Razumeš jih brez posebne težave, a skoraj nemogoče je izustiti kakšen angleški stavek tako, da bi ga bili v stanu razumeti. Menijo, da ga razumejo, tako tudi trdijo a ni res.

Z enim izmed teh bitij sem imel naslednji pogovor — zapisal sem si ga takoj, da ga ne pozabim:

Jaz: To so lepe marelce. Od kod so?

On: Jih želite še kaj? Da, takoj vam jih prinesem.

Jaz: Ne, ni treba; hotel sem samo zvedeti, od kod so — kje so jih pridelali.

On (z neomajnim izrazom in zvišanim glasom): Tako?

Jaz: Pa. Ali mi morete povedati de-

da od kod so?

On (mehko, s povdarkom): Tako?

Jaz (vdano): So zelo dobre.

On: Lahko noč! (Se prikloni in odide sam s seboj zadovoljen.)

Ta mladenič bi se angleščine lahko prav dobro naučil, če bi se potrudil, a je bil Francoz in ni hotel. Kako drugačno je naše ljudstvo; izkoristi vsako priliko, ki se mu ponudi. V Parizu je nekoliko francoskih protestantov — zgradili so si lično cerkvico v eni izmed velikih avenij, ki potekajo od zmagoslavnega loka; tam so hoteli poslušati pridigovanje pravega nauka na pravi način v svoji plemeniti francoščini in si rešiti duše. Toda zadevo so jim osolili. Naši rojaki prihajajo vsako nedeljo pred njimi in jim zasedejo ves prostor. In ko stopi duhovnik na prižnico, mu je cerkvena polna pobožnih tujcev, ki sedijo polni pričakovanja in držijo v roki majhno knjigo — dozdevno nekakšno v safran vezano Sveto pismo. A le dozdevno; to je izborni in izčrpn mali francosko-angleški slovar Bellowa, ki nalikuje po obliki in vezavi popolnoma kakšni bibliji — ti ljudje pa so tam, da bi se naučili francoščine. Poslopje nosi norčavi priimek »Cerkev za brezplačni pouk francoščine«.

Ti marljivi ljudje si prilastijo menda

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Pax, trinajsti mesec v letu

Svedska, Nizozemska in Mehika so poleg drugih držav že sprejele načrt leta s trinajstimi meseci. — 13. mesec naj se imenuje Pax

Še ni dolgo temu, ko smo v »Jutru« probili načrt novega koledarja s trinajstimi meseci po 28 dni. Načrt, ki ga podpira Društvo narodov v Ženevi, je prav resen elaborat in bo polagoma realiziran. Koledar se bo preuredil iz praktičnih in gospodarskih ozirov.

Pravilo, da zerednosti sedanjega koledarja najdražje plačujejo ameriške Zedinjene države, ki izdajo vsako leto na ta račun 42 milijonov dolarjev. Zato je treba leto poenostaviti. Največja nespornost je povzročila koledar zaradi premičnih praznikov, ki otežujejo računanje. To povzroča občutno desorganizacijo v celokupnem trgovskem poslovanju.

Prednosti koledarskega leta s trinajstimi meseci bi bile velikanske. Potem ne bi nikdar nikoli meseca s petimi nedeljami in s petimi petki. Restavracije ne bodo nikdar v skrbh, kdaj je treba naročiti ribe mesto me-

sa kdaj držati post, in v blagajniških knjigah bodo obračuni točni in brez pomote. Blagajničarke, ki izplačujejo delavcem tedenske mezde bodo imele lažje delo kakor danes. Sistem preračunavanja plač bo mnogo enostavnejši in preprostejši kakor sedaj.

Novo koledarsko leto bo šlo 13 mesecev. Vsi dosedanja meseci obdržijo svoja imena, kot trinajsti mesec pa se uvede Pax. Kljub 13 mesecem po štiri tedne bo imelo vsako leto en dan prebitka. Ta dan naj bi padel vedno na 29. december in naj bi bil torkel, petek ali sobota, nikdar pa ne ponedeljek, četrtek ali nedelja.

Kakor je videti, je načrt za novi koledar prav natančno izdelan. Mnogi parlamenti so ga že sprejeli in odobrili. Društvo narodov v Ženevi čaka sedaj samo še na potrditev koledarja po papežu, nakar se bo začel načrt uvajati v življenje.

Charlie Chaplin na filmskih počitnicah

73 tisoč pisem, nepoznano sorodstvo in devet mater, ki si laste Charliejevo materinstvo. — Chaplin in Wells in Charlie, ki ima povsod smolo

Filmski komik Charlie Chaplin je nedavno izdal v angleščini knjigo spominov. Imenoma jo je kratko »Moja potovanja«. V njej razpravlja kako je postal iz navadnega človeka slaven mož, bogat človek in ljubljene vseh kontinentov.

Chaplin v Londonu

Chaplin je rojen v delavski četrti Londona v Slumu. Potem ko je doživel vsakovrstne stvari, je šel v Ameriko, iz katere se je vrnil kot mož bogastva in slave. Ostal je v Londonu nekaj dni — in seveda ni stanoval v delavski četrti. Ko so Londončani izvedeli, da je prišel njih rojak domov, so ga začeli oblegati in naravnost zasipati s pisli. V par dneh Chaplinovega bivanja v Londonu, mu je pošta dostavila 73 tisoč pisem in Chaplin je imel z njimi toliko dela, da je odgovore narekaval ne le svojim spremljevalcem, ampak poleg njih še šestim strojepiskam, ki so sedele pri pisalnih strojih od zore do mraka.

Med temi pisli so bila prav presretna pisanja. Ljudje so ga prosili denarne podpore, protekcije, dela. Poleg ganljivih vrtic pa so našle tudi robate besede. Tako je n. pr. neki oče zahteval od komika, naj kupi njegovemu sinu nov klobuk, ker s mu da v gneči zmečkali in poteptali. Sin je hotel na vsak način dobiti cvetlico iz cvetja, katerega je Chaplin metal med množico — mestu nje pa je prinesel domov pokončan klobuk.

»Dragi Charlie«

Chaplin je bil najbolj vesel pisma, ki mu ga je poslal neki deček. Ta mu je pisal sledeče prirčne vrstice:

»Dragi Charlie! Privoščim ti neskončno srečo in da, da Te vidim! Rad bi se Ti zahvalil za tolažbo, ki me je vselej vzdrževala v potrtosti. Nikoli Te nisem videl in nimam upanja, da bi Te kdaj videl, vendar boš vedno moj prijatelj in zaščitnik. Prosim Te, pošli mi vsaj fotografijo s podpisom! Ali ne moreš priti v Harrogate? Ah, kako želim, da bi Te videl! Ker ne morem do Tebe, skušaj vsaj Ti priti do mena!«

Veriga sorodnikov

Najsi pride katerikoli junak dneva kamorkoli, vselej se najdejo »sorodniki«, ki se oglesijo pri njem s to ali ono prošnjo. Tudi Charlie Chaplin je mož te sreče. Nikjer mu ne dajo miru. Ko je prišel v London, se je javilo pri njem nič manj ko 673 sorodnikov, o katerih se ni Chaplinu nikdar sanjalo... In med njimi niso bile samo te v desetem kolenu, ne, prišli so tudi njihovi sinovi in hčere, njih otroci, vsaki in vsakinja. Vsi so želeli »spoznati« slavnega Charlieja... Devet žensk pa je v en glas trdilo, da je Charlie njihov sin!

Princi. — Wells

Če se pri Chaplinu prijavi za obisk kakšen britanski princ, ni vedno sprejet. Časih mora čakati in zgoditi se tu, da mora priti drugje. Čisto drugače dela Charlie z velikim socialističnim utopistom Wellsom. Ko je Wells pozval Charlieja, naj pride k njemu za teden dni na odhiti, se Charlie tega ni prav nič branil. Teden dni sta z Wellsom kramljala in čvrljala o socializmu, o Rusiji in ko so ljudje

vprašali Chaplina, ali je boljše, je skomizgnil z rameni in rekel: »Nisem politik, ampak umetnik! Boljše vem me zanima samo kot ideja!«

Chaplin in smola

Človek bi mislil, da je Chaplin, ki se tako spretno kreta po platnu, tudi v življenju zelo okreten človek, ki mu gre vse gladko izpod rok. Ampak stvar je drugačna. Nekdo ga je pozval Douglas Fairbanks na premiero velikega filma. Chaplin se je oblekel v salonsko obleko. Toda na poti k predstavi se mu je pripetila nesreča. Zašel je v gnečo in je prišel v ložo oblaten, raztrgan in razcapan.

Nekoč se je vozil na ladji. Dve lepi mladi dekleti sta ga spoznali in sta ga prosili za avtogram. Zopet smolal Chaplinu je pošlo — pojavila se je morská bolezen in moral je oditi v kabino ne da bi izpolnil dano besedo in podpisal svoje ime v album.

Drugič je bil povabljen v Parizu na svatbo. Prišel je in je začel govoriti — in je imel zopet smolo. Mesto da bi nazdravil nevesti, je napil neki drugi ženski. Tako postaja poklicni komik v resnici nekaj drugega kakor to, kar je v očeh ljudi, ki ga gledajo samo na platnu. Za njegovo komiko se skrivajo grenke solze realnosti, solze, ki se smejo...

Kulturni pregled

Komponist Leoš Janáček

Pri nas in zadnja leta širom Evrope dobro znani skladatelj Leoš Janáček je, kakor smo včeraj poročali, umrl v Brnu. 74-letni komponist, ki je bil kljub visoki starosti čil in mladeniško zdrav, se je prehladil, dobil vnetje bronhit in pljučnico. Zaradi visoke starosti so ga oddali v sanatorij, kjer se je iz bronhialne katarze razvila pljučnica, naposled pa mu je v ne-

delo jutraj ob 10. uri odločno sree. Zadnja dva dneva si je bil skladatelj svest resnosti svoje bolezni. Odklanjal je zdravlila, ki so mu jih ponujali, češ, da itak ne morejo pomagati. Ob 2. ponoči ob soboti na nedeljo je napravil oporoko, ob devetih jutraj je zaspal in eno uro nato je bil mrtev.

Janáčkov ime pomeni v novejši češki glasbi cel program. Iz ljudstva je izšel (rodi se je v Hukvaldih pri Příbohu na Moravskem dne 3. julija 1854.) in na Moravskem v Brnu, je ostal ves čas svojega življenja. Svojo bogato duševnost je oplojil z motivi narodne pesmi, ki so mu bile svete do zadnjega diha. Privlačevalo ga je vse, kar je bilo priručno in neumetelno. Na tem principu je zgradil tudi svojo važno teorijo o glasbi, teorijo napeva. Motiv njegovih kompozicij izhajajo vselej samo iz napevov, ti pa se vedno naslanjajo na narodno pesem. Kompozitorna tehnika mu je samorasla in brez tradicije.

Janáček se je že zgodaj posvetil glasbi. L. 1873. ga najdemo kot pevovodjo društva »Svatopluk« v Brnu. Leto pozneje pride v Prago na glasbeno šolo, kjer absolvira v enem letu učno snov za tri tečaje. Solal se je pri prof. Blašku. Pručil in Skuharskem. Tako nato (1874) se je vrge na skladateljevanje. Prevzel je tudi vodstvo brnske filharmonije, kjer je imel prihod študirati orkestralna dela. L. 1879. odhne v Lipsko, od tam pa se na dunajski konservatorij in se vrne v Brno zopet l. 1881. V Brnu je osnoval orkestralno šolo, napisal je zanj potrebne učne knjige in je po prevratu, ko je bila šola proglašena za državni konservatorij, vodil mojstrski tečaj.

Od mladih let se je Janáček udeleževal kot skladatelj in čim starejši je postal po letih, tem neizpronejši je bil vir njegovih melodij. Zašel je s skladbami za orgle, zložil je nekaj moravskih plesov, 26 balad in uglasbil šteje pesmi. Vse to je prekosila opera »Jenufa«. (Njena pastorka na besedilo Gabrijele Preissove. Nastala je v letih 1896—1903. Premijera je bila v Brnu l. 1904. v Pragi šele 1916. in na Dunaju 1918. To delo je neslo Janáčkov slavo čez vse velike evropske in izvenevropske odre. »Jenufa« se pole tudi na newyorški Metropolitanu.

Sledila so nova dela Katja Kabanova (na Ostrovskega »Vihare« komponirana v letih 1919—1921. prvič izvajana v Brnu 1921 v Pragi l. 1922; Lisica Zvitojeka komponirana 1921—23. premijera v Brnu 1924; Zadeva Makropulos, nastala 1923—24. premijera v Brnu 1926. Zgodnje Janáčkov delo je opera »Mrtvi dom« na besedilo Dostoevskega. Skladatelj je opero nedavno dovršil in njena premijera bo še letos na jesen v brnskem gledališču.

Poleg oper, ki so vsekakor jedro Janáčkovega dela, ima Janáček niz drugih skladb za petje in orkester. Med orkestralna dela spadajo predvsem: Suita, Idila, Rumunski plesi, balada »Blanik« skladnja na pesem »Gozdarjevo dekle«, simfonija »Taras Boulba«, Suita »Mlada« dalje pesmi na Bezdružev tekst: Maryčka Magdonova, 70 tisoč. Kantor Jalfar in druge. Po prevratu so nastale mnoge nove kompozicije, med

mlad češke legije. Dnevnik tzigolca, Blo-deci blaznik, Moravske pesmi itd.

Najznamenitejši Janáčkov komorne kompozicije so: Trio za klavir, Sonata za klavir in gosli, Godalni kvartet, Concertino za klavir in sedem instrumentov, ter zadnji godalni kvartet »Intimne ure«. Manj znani in izvalani sta kantati: Amarus in Večni evangelijski.

Velik pomen Janáček kot skladatelj se je pokazal stoprav po l. 1918. Janáčkov skladbo so bile pravo razodetje za glasbene kritike, ki so prisostvovali zlasti produkcijam Mednarodnega združenja za moderno glasbo. Vsi so se čudili in niso mogli prebrati skladateljeve mladostnosti in svežosti. Zdelo se je, kakor da se je Janáček haš v abrahamski starosti povzpela na najvišje vrhunce umetnosti.

Zdaj se ni več. A nepozabna bo ostala vedno njegova glasba, zborovska, orkestralna in operna, tako narodna in vendar tako samorasla, da je nesla ime svojega tvorca daleč po svetu. Slovenci poznamo Janáčka najbolj po njegovi močniti, dramatično akcentuirani »Jenufi«, ki se je pela v ljubljanski operi in je našla v ge. Thierrijevem dovršeno interpretirno. Bodi pa tudi Hrvatom v čast povedano, da je kreirala prva toliko varadinska rojkinja, ga. Gabrijela Horvatovala, ki je baš v tej partiji slavila letos spomladi svoji gledališki jubilej na odru Nar. divadla v Pragi.

Nova Muzika št. 4.

Pravkar je izšla 4. številka »Nove Muzike«, ki jo izdaja Glasbena Matica v Ljubljani. Posvečena je — v zahvalo za vse muzikalne pobude, ki jih je sprejela od Češke naša glasba — češki sodobni glasbi, o kateri prinaša nekaj pomembnih člankov in dokaj muzikalnih prilog. Uvodoma temeljite uređnik koristnost medsebojne vzajemnosti med našo in češko glasbo, nakar sledi Neidejvjev članek o vplivu Smetane na nadaljni razvoj češke muzike. Otakar Sourek prispeva estetsko-kritično razpravo o Dvořáku. Hubert Doležal pa o Fibichu. O modernih češki stvariteljski skupini nam poroča R. Vesely v daljšem blokirskem sestavku. Iša Krejčíl pa piše o najmlajši češki glasbi. H koncu kratak oris češke glasbene vede izpod peresa J. Hutterja — in pred nami leži opek snopčik ki obsega vpravi same originalne, prvič nastislene članke v dobrih prevodih, drugih pa jako popoln pregled novejšega češkega ustvarjanja in bo torej vsakemu zainteresiranu dobrodošel. Inicijator in organizator tunrejske pevškega zbora Glasbene Matice na Češkoslovaškem, K. Mahkota, poroča na kratko o pripravah za to turnejo, v nadaljnjem pa navaja izbor zanimivih kritik in glasbenih poročil o priliki koncertov v raznih čeških mestih in na Dunaju, iz katerih je lahko posneti, kako velik in popular je bil uspeh Glasbene Matice na tej turneji.

Glasbena priloga se seveda tudi v celoti posveča Čehom in navaja kot taka same izvirne skladbe sodobnih češkoslovaških skladateljev. Zastopani so z manjšimi stvarmi E. Axman, J. B. Foerster, A. Hába (s skladbo za četrtinski klavir, ki pa je seveda pri nas namenjena le čitanju, zato postavljena je fragmentarčno), dalje K. B. Jirák: Epitaf in Sin; Svoji ženi), dloma ment). O Sin. B. Vomačka in O. Zich (fragment). V Novák in J. Suk sta prispevala z rokopišnimi odlomki, pri čemer je zanimivo da nosi Sukov manuskript datum l. 1929. Skladbe so zložene deloma za klavir (Axman: S. cikla »Na potovanja«; Jirák: Epitaf in Sin; Svoji ženi), deloma za en glas s klavirjem (J. B. Foerster: Lahko noč — tri te prikliki: čudno, da je pri tej pesmi dodano nemško besedilo, B. Vomačka: Popotnikova nočna pesem — sicer tudi Goethejevo besedilo, ampak v prevodu J. Kříčka; Polazba (Tolazba?), medtem ko sta Ostrčil in Zich prispevala z orkestralnimi odlomki. Vse so karakteristične ter kažejo značilne poteze svojih stvariteljev, in na način govore bolj kot nadaljši sestanek. Kdor želi kratak vpogled v sodobno češko glasbo, mu bo ta zbirka lahko dobro služila.

Notni stav te številke je izdelala tiskarna »Zlatibor« v Beogradu — pač na škodo edicije, kati niti v lastnosti, niti v točnosti se ta rez ne more primerjati z dosedanjim, ki ga je oskrbovala tiskarna Waldheim & Eberle na Dunaju. Tisk je dokaj medel in tudi ne brez napak.

Čudno naključje je naneslo, da je malo prej tudi beograjska »Muzika« izdala svojo češko številko, kateri so prispevali svo je skladbe tudi nekateri isti skladatelji (Jirák: Epigram, Axman: Iz cikla »Na potovanja«) in estetičarji. Morda bi kazalo, da se uredništva naših obeh muzikalnih publikacij, ki edini prihajata v poštev vsled svoje splošnosti, sporazumeta v bodoče glede razvrstitve vsebine, da ne bosta druga druga odmev.

L. M. Š.

Sokol

Po velikem sokolskem zletu na Sušaku

Pomen sokolske manifestacije na drž. mej. Naše Sokolstvo je bilo vedno v službi domovine. Trdno je stalo na braniku in vzbujalo samozavest naroda. Tako je tudi letos pohitelo tja na skrajno mejo proti Reki, da sporoči zaslužnjem bratom preko nasilno postavljene meje, da Sokolstvo živi in deluje za osvoboditev.

Sokolska župa Rijeka je slavila prejšnjo soboto in nedeljo pomembno slavo. Vršilo se je slavnostno razvite župnega članskega in naraščajkega prapora, združeno z župnim zletom in javno telovadbo. Sušak je ta dva dneva pozdravil v svoji sredi Sokolstvo iz celokupne naše domovine, saj so prihili v goste k reški župi zastopniki vseh jugoslovenskih sokolskih žup, da tako manifestirajo na državni meji za pravice naroda onstran meje. Vse mesto je bilo že dan poprej okrašeno z zastavami in zelenjem in množestevilne množice so sprejemale prihajajoče sokolske transporte Sokolov in Sokolic iz vseh krajev države.

V soboto se je zvečer vršila na Regentovem trgu »Scena na Marsu«, ki je odlično izpadla. Pred tem pa je bila bakljada in podonika obema kumoma župnih zastav. V nedeljo so se vršile že od zgodnjega jutra velike priprave za popoldnanski nastop, tekme v nižjem oddelku itd. Točno ob 10. uri pa se je zbralo Sokolstvo pred Sokolskim domom in odkorakalo na Regentov trg, kjer se je izvršila slovesnost razvite praporov. Župe so bile zastopane prav vse od Banjaluke do Zagreba. Pri sprejedu je sodelovalo tudi zelo veliko članstva v narodnih nošah in naša vojska. Občinstva se je na trgu zbralo toliko, da je bilo premalo prostora za vse, ki so se hoteli udeležiti slavlja.

Regentov trg leži ob mostu, ki veže Sušak z Reko. Tisočglava množica je vzklkala kralju, domovini, Sokolstvu, neodrešenim bratom, da se je razleglo daleč po iztrgani Reki. Na koncu trga je bil postavljen oder, okoli katerega je zavzelo mesto 16 članskih in 9 naraščajskih praporov. Na odru pa smo opazili poleg zveznega starostar br. Engelberta Gangla zastopnika Nj. Vel. kralja J. Vučurja, komandanta obalne komande na Sušaku, majorja Andjelkovića kot zastopnika vojnega ministra, ministra br. dr. Angjelinovića, kot zastopnika vlade, velikega župana br. Jurja Kučiča, našega reškega generalnega konzula dr. Protiča, župana mesta Sušak g. Smokvino in zastopnike mnogih drugih nacionalnih organizacij.

Godba je zasvirala češkoslovaško himno, nakar je povzel besedo zastopnik kuma članske zastave, župana dr. Baxe iz Prage, g. dr. Pavel Zenkel, ki je v srbohrvaščini pozdravil navzoče, povdarjal pomembnost slovanke vzajemnosti za razvoj slovaških narodov in pozval k največji slogi Slovanov, ker

samo sloga Slovence spasa!

Nato je izročil župnemu starosti tri krasne trakove k zastavi. Občinstvo je govor zastopnika zlate Prage burno pozdravljalo in ga večkrat prekinilo z navdušenim odobravanjem. Trakovi nosijo napise: »Borbenemu narodu-vernost za vernost-Fraha«.

Po izročitvi trakov je pozdravil in čestljal župi zastopnik Nj. Vel. kralja ter pozval Sokole k vztrajnosti in nadaljnjemu delu v službi domovine. Za njim je povzel besedo starosta Jugoslovenskega Sokolskega saveza br. Gangl, ki je povdarjal v svojem krasnem govoru, polnem globoke vere v sokolsko misel, da nam je Jugoslovenom bolj kot kdaj poprej potrebna sloga, vera v našo bolj so bodočnost. Opozarjal je na tužno Istro, na zalutajo Učko, na črne prapore v srčih tam preko meje in pozivljali članstvo in naraščajo na delo, k novim lunostvom k novim zmagam, da se izbriše iz zgodovine madež, storjen nad našim narodom tam preko. Župo Reko pa je pozval, naj strne vse sile v razmahu vzgojnega dela, da se tim prej približa čas, ko bo sedišče župe tamkaj, kamor prav za prav spada, t. i. na Reki.

Tudi br. starosta je izročil lep trak v državnih barvah, nakar je pozval župni starosta br. Ive Polić praporščake, brata Vladimirja Margetića in naraščajnika Susterja, naj prevzameta prapore. Brat Margetić je prevzel prapor in prisegel, da ga bo čuval, kakor je to dokazal že v dejanjih kot dobrovoljec na dunajski in sokolski fronti. Takisto je prisegel naraščajnik zvestobo praporu. V tem svečanem trenutku je zasvirala godba sokolsko himno, zastave pa so v svoji sredi pozdravile novi dve sestrici.

Sledil je govor velikega župana brata Kučiča, ki je kot predsednik finančnega odbora za gradbo Sokolskega doma obljubil, da bo lastna stavba letos pod streho. V imenu Poljske sokolske zveze je pozdravil zbrano množico brat Mihailovičinski.

Po slovesnosti se je razvila velika povorka po Sušaku, opoldne pa je bil slavnostni obed v prostorih Hrvatske Čitalnice, ki se ga je udeležilo nad 150 oseb.

Henri Kistemaecker:

Lovski intermezzo

»Gospod!«

»Izvolite?«

»Ker ste, kakor jaz, prepozno dospeli semka, da bi se lahko postavili v zasedo, se vam drznem dati dober svet.«

»In ta je?«

»Svetujem vam, da ne greste naprej. Ostanite tu v praproti. Tako se ne boiste utrudili, za merjenje pa boste imeli imenitno priliko. Gozd poznam kakor stezice v svojem domačem parku.«

»Hvala za ljubeznost!«

»Prosim lepo. In dovolite, da se predstavim: grof Sinet.«

»Baron d'Arnauld ... zelo mi je drago.«

»Tudi mene vesel ... Ze zato, ker ste mi bili na prvi pogled simpatični. Videl sem vas že včeraj na dnevni in zdaj sem vas srečal tu na razpotju ... Tudi simpatije so časih instinktivne ...«

»Preveč se mi laskate!«

»Prosim, prosim ... To je tako na letu ... Mogoče izvolite cigareto?«

»Prosim, sedite. Kmalu bodo vzlete!«

To so vam preklesti pišči: koliko? dnika uničite, preden jih pogodi-

te! ... Resnično, gospod baron, kar mi na vas tako silno ugaja, je vaš dražestni nastop, ki očara vsako damo ...«

»Oprostite, to je pretirano.«

»Niti najmanj ne pretiram, verjemite! Nikar se ne delajte tako skromnega! Sami veste, kako vpliva vaša navzočnost na krasni spol.«

»Bodite prepričani, gospod ...«

»Ampak ne branite se vendar! Saj ste prijatelj dam! Vi spadate v posebno kategorijo moških. Vedite, da sem vas samo pogledal, pa sem že vedel, s kom imam opravila ... Želite ognja? Prosim — tu je moj prižgalnik! Prosim! Ej baron, takoj sem vas spoznal. In sem si rekel: srečal si somišljenika! Bog mi je priča, da sem tako mislil! Saj tudi jaz nisem okoren, ali vendar ... Saj me razumete: vi ste čisto drugačni ...«

»Hvala vam, grof!«

»V dvorcu ste od predvčeraj, kaj ne?«

»Od predvčeraj zvečer, če dovolite.«

»Im, to ste mojster. Res mojster! Se pomnite tisto plavalcko, ki ste jo spremljali skozi grmovje?«

»Dovolite da priomnim: čisto posleno ...«

»Najui videli? Ostro oko ima«

»Hoteli ste reči: ostre oči ... Oči somišljenika, prosim!«

»Haha! Izvrstno!«

»Smešno, kaj ne? Sicer moram pa reči, da mi je plavalcka znana ...«

»Tako? Ali jo dobro poznate?«

»Nu da ... Saj nisem indiskreten, če vam povem, da se že diskretno razgovarjava ...«

»Dama tedaj rada flirta?«

»Mislim da. A časih je strašno rezervirana. Jaz sem ji na primer moral dvoriti tri mesece, preden —«

»Vraga, to ste bili potrpežljivi! Jaz nisem tak. Priznal pa že moram, kar je res: plavalcka je dražestna ... Očarljiva ... Sentimentalna ... Ah — in niti ne vem, kako se kliče ...«

»Le pogum, boste že zvedeli. Uverjen sem, da vam ostane začetek tega flirta nepozaben ... Stavil bi, da ste skrivaj že pripravljali naskok!«

»Saj ne tajim, ne tajim! A na tliloma ... Sentimentalke imajo rade skrivnosti ... Tako sem opazil, da me rada vidi. Njene oči — veste — govore za cele knjige ... Govoril sem ji o modli, o gledališču, o konjskih dirkah, vohče o stvarih, ki mi prej niso nikdar prišle na misel ... In mahoma sem začutil, da je prišel pravi čas in da mo-

ram govoriti. Priznal sem ji, da jo ljubim ...«

»Saj to je bilo kakor v evangeliju! Nu, in kaj vam je rekla na vse?«

»Zardela je in rekla: Prijatelj moj! Sla sva dalje in nisva več govorila ... Ali najtežji korak je bil storjen. Ne dvomim, da jo pridobim zase, kadar pride ugoden trenutek.«

»Imenitno! Ne veste, kakšno breme mi boste odvzeli!«

»Breme?«

»Strašno breme! Leži mi na srcu kakor kamen ... Zdaj se vsaj lahko odahnem.«

»Oddahnil se boste? Zakaj? Jaz vas ne razumem, grof!«

»Razložim vam vse ... Lepa dama, hudiček, s katerim ste se včeraj sprehajali —«

»Ta dama —«

»Ta dama z oranžastim šalom ...«

»Prosim, prosim, to je robec moje žene!«

»Torej se nisem varal — ta dama je vaša žena!«

»Tako je, vidite!«

»Res, divna dama! Oprostite, baron, da sem tako odkrit: priznam vam čisto resnico: To damo sem baš prejle po-

»Ali ste zblazneli?«

»Zblaznel od veselja! Moram vam napraviti poklon — zakaj ona je v resnici dražestna! In prav nič ni v zadregi. Sama lahko je zardela in zašepetala: Prijatelj moj! Niti za hip ne dvomim, da bo moja, samo da pride prilika in si je zaželim!«

»Oprostite, gospod — vi se šalite?«

»Salim se? Prvič to ni šala in drugič mi je vse eno, kaj mislite o tej šali: povem vam, da ste mi bili simpatični samo zato, ker sem poljubil vašo ženo na tilnik! Poprej na žalost nisem imel sreče, da vam bi bil predstavljen. To me je strašno jezilo. Rekel sem si: Saj ne moreš ljubiti žene, dokler ne poznaš njenega moža!«

»Grof ... grof ...«

»Nikar se ne jezite, baron ... Za to nimate niti najmanjšega vzroka. Zdaj je vse v redu. Lahko mi sežete v roko ... Tista mala plavalcka, kateri sem tri mesece dvoril, je moja žena, moja zakonska žena ... Kaj pravite k temu? Poravnal sem svoj dolg ... Čutim se srečnega, prav za nič nisem pri

Novosti iz licealne knjižnice v Ljubljani

(Priobčuje dr. Joža Glonar.)

XXI.

Ascher A.: Geschichte der Militär - Tapferkeits - Medaille. Illustr. v Fr. Bayros Wien 1898. (II 45.43.)

Bartsch R. H.: Die Schillschen Offiziere. Wien 1909. (41.393-7.)

Bertoni G.: Il laudario dei Battuti di Modena. Halle 1909. (43.462-Bh. 20.)

Block M.: Пучини разговора из народне епопеје Нови Сад 1884. 41.695-20/1.)

Brosch M.: Die Philosophie der Gegenwart. Leipzig 1888. (44.683.)

Busse A.: Das Studium des Deutschen in den Vereinigten Staaten. Heidelberg 1909. (II 45.141-1.)

Caprin G., Alpi Giulie. Trieste 1895. (41.741.)

Chervin A.: De Prague à l' Adriatique. Paris 1919. (41.656.)

Denis E.: La grande Serbie. Paris 1915. (41.653.)

Ellinger E.: Die Forschung auf dem Gebiet der neuenglischen Syntax. Heidelberg 1909. (II 45.141-1.)

Eschenburg J. J.: Entwurf einer Theorie und Literatur der schönen Künste. Berlin 1805. (41.698.)

Falkenberg R.: Geschichte der neueren Philosophie. Leipzig 1908. (41.743.)

Freitag - Loringhoven, H. Fr. v.: Die Führung in den neuesten Kriegen. Berlin 1912. (41.398.)

Gardthausen V.: Die römischen Zahlzeichen. Heidelberg 1909. (II 45.141-1.)

Goethe, K. E.: Briefwechsel. Leipzig 1871. (41.331.)

Hassler L.: Geschichte des österreichischen Kaiserstaates Wien 1842. (41.508.)

Hirn F.: Voralbergs Erhebung im Jahre 1809. Bregenz a. B. 1909. (44.629.)

Hupp O.: Die Wappen Gutenbergs. Mainz 1925. (II 42.208.)

Jadikovanja, Gorška. Jadikoval naroden gorški postopač. V Gorici 1889. (41.649.)

Jovanović - Batut M.: Недеља и празни. Н.в. ад 1887 41.65-14.)

Kehr K.: Die Praxis der Volksschule. Gotha 1873. (41.490.)

Köster H. L.: Geschichte der deutschen Jugendliteratur. Braunschweig 1927. (44.700.)

Küchler W.: Das französische Theater der Gegenwart. Heidelberg 1909. (II 45.141-1.)

Kyffhäuser, Der. Deutsche Monatshefte für Kunst und Leben. Linz 1899. (II 41.415.)

Langbehn J.: Rembrandt als Erzieher. Leipzig 1893. (41.749.)

Lotić Lj.: Омор и доколица. Нови Сад 1988 41.95-23.)

Marot Cl.: Oeuvres complètes. Paris 1873. (41.635.)

Mazuranić Fr.: Lišće. Zagreb 1887. (41.318.)

Mertz G.: Über Stellung und Betrieb der Rhetorik in den Schulen der Jesuiten. Heidelberg 1898. (41.740.)

Mochnik Fr.: Der Rechenunterricht in der Volksschule. Wien 1874. (41.569.)

Moigno, Fr. N.: Vorlesungen über die Integral - Rechnung. Braunschweig. 1846. (41.747.)

Nakićenović J.: Лка Вукаловић. Москва 187. 41.718.)

Nešković M.: Политика и школа. Нови Сад 1887 41.645-11.)

Oberknežević F.: Царевич и Јулија Цезар Нови Сад 1847 41.695-66.)

Petryčský M.: Искро руски відносини в Таля и в Лисах 1907. 41.66.)

Prestorius E.: Von der Zeichnung als Illustration. Mainz 1925. (II 42.208.)

Promemoria über die in der Grafschaft Görz - Gradisca projektierten Bahnen. Görz 1894. (41.359.)

Radonić J.: Гроф Борхе Бранковић. Нови Сад 1911. 41.65-14.)

Richter J.: Bildende Kunst und Vergeistigung der Erziehungsarbeit. Leipzig 1916. (41.712.)

Savković S.: Српске народне пословице. Нови Сад 1897. 41.695-67.)

Seuffert B.: Beobachtungen über dichterische Komposition. Heidelberg 1909. (II 45.141-1.)

Slekovec M.: Wurmberg. Topographisch-historische Skizze. Marburg 1895. (41.646.)

Spomenica Trojica Novakovića. Beograd 1921 41.328-157.)

Stern A.: Geschichte der Revolution in England. Berlin 1881. (44.625-III.4.)

Strohal R.: Hrvatski dijalekti. Zagreb 1922. (44.749.)

Tacitus C. C.: Opera, quae exstant. Paris 1599. (41.657.)

Toschi P.: La poesia religiosa del popolo italiano. Firenze 1921. (41.661.)

Vakaj V.: Jugoslavlani v zlati Pragi in slavnem Velegradu. V Mariboru 1886. (41.662.)

Wulff O.: Österreich - Ungarns Donau-Flotille in den Kriegsjahren 1914-16. Wien 1918. (44.662.)

Zivojinović J.: Српска и хрватска народна књижевност. Нови Сад 1910. 41.695-137.)

19.50: Pevski koncert. (Balade.) — 20.30: Poljuden koncert dunajskega koncertnega orkestra. — VARŠAVA 20.30: Večerni koncert solistov. (Bariton in violina.) — STOCKHOLM 19.30: Koncert švedskih romanc.

Petek, 17. VIII.

BERLIN 20.30: Simfonični koncert. — 1. Delibes: Izvirek. — 2. Massenet: Madžarske scene. — 3. Beethoven: Šesta simfonijska. — FRANKFURT 21.30: Prenos programa iz Stuttgarta. — STUTTGART 20.15: Koncert orkestra in solistov. — 21.30: Poletna zabava. (Groteske, zgodbe, recitacije itd.) — 22.30: Operete in valčki. — ZAGREB 17: Popoldanski koncert. — 20.35: Lahka večerna godba. — BRNO 19: Večerni koncert orkestra. — 20.10: Komorna glasba: Dvojak: Lirčni trio. — Prenos z razstave. — BUDIMPEŠTA 17.45: Operetna glasba. — 22. Koncert ciganskega orkestra. — LONDON 19.15: Koncert Griegovih skladb. — 21.50: Koncert orkestra in solistov. — PRAGA: 19.30: Koncert lahke glasbe. — 20.10: Koncert solistov in orkestra. Nato prenos z brnske razstave. — RIM 21: Vokalni in instrumentalni koncert. — DUNAJ 16.15: Popoldanski koncert orkestra. — 20.05: Lortzingova komična opera »Der Waffenschmied«. — VARŠAVA 18: Koncert na mandoline. — 20.15: Wagnerjev večer. (Odločki iz njegovih oper.) — STOCKHOLM 20: Koncert pevskega zbora in vojaške godbe.

Sobota, 18. avgusta.

BERLIN 20.30: K. Götzova komedija »Ingeborg«. — FRANKFURT 20.15: Ameriška narodna glasba. (Sopran, bariton, klavir.) — 21.15: Mešan večer. (Orkester.) — LANGENBERG 18: Večerni koncert orkestra. — 20.15: Zabaven večer. — STUTTGART 20.15: Koncert komorne glasbe. Nato mešan večer. — ZAGREB 17: Popoldanski koncert. — 20: Koncert vojaške godbe. Nato hrvatske narodne pesmi. — BRNO 18.10: Arije iz Wagnerjevih oper. — 19.30: Martinjeva opera »Vojnik in plesalka«. Nato prenos z razstave. — BUDIMPEŠTA 18: Koncert vojaške godbe. — 20: Koncert ciganskega orkestra. — Nato operetna glasba. — LONDON 19.15: Koncert Griegovih skladb. — 20.15: Mešan večer. (Orkester in solisti.) PRAGA 18: Pevski koncert. (Balade.) — 19.15: Prenos programa iz Brna. — RIM 21: Giordanova opera »Feodora«. — DUNAJ 16.15: Popoldanski koncert orkestra. — 18: Glasbena akademija. — 19.50: Sidney Jonesova opera »Geisha«. Nato koncert lahke glasbe. — VARŠAVA 20.15: Večerni koncert orkestra. — STOCKHOLM 19.15: Koncert narodnih pesmi. Nato zabaven večer.

Pred sodniki

Premetena sleparica.

V Vinarski zadrugi v Ljubljani se je zglašila že lani nekoč branjeva Franca, doma s Sela, in si je tedaj prislužila kar mesec dni ječe. Bilo je nekako takole:

Franca je prijazno pristopila v zadrugo, pozdravila kakor se spodobi, ter vprašala: »Kje so na tisti gospod, ki vino ven dajejo?»

»Jaz dajem vino,« je odvrnil ravnatelj in ženo prijazno pobaral, koliko vina želi.

»Vejo, gospod, jaz sem trgovka Alena iz Spodnje Slivnice. Kupila sem lepo novo hišo in otvorila tudi gostilno, da ne bodo ljudje tam pri nas preveč žejni. Hišica je bila pa draga in ves »kopital« mi je požrla. Ker pa vem, da imate vi dosti vina, sem sklenila prositi vas, da bi mi kreditirali kakih 200 litrov, saj vam bom vince pošteno plačala.«

Ravnatelj je verjel zgovorni ženi in izročil ji je sodček vina za 1536 dinarjev.

Čas je potekal, Alena pa ni bilo od nikoder, čeprav je vino gotovo že davno iztočila. Ravnatelj se je začel za ženo zanimati in zvedel je, da krčmarica Alena sploh ne eksistira. Zaskrbelo ga je in izročil je zadevo policiji. Med tem je Franca doma veselo živela, nila in pela. Ko je vse izpila, se je mlo solžila in razmišljala, kje bi se dobila kak sodček take kapljice. Njene misli je pa uganil stražnik, ki jo je obiskal in ji prijazno dejal: »Kar z menoj se potruji, Franca, ga ošte pa pod svetlo pipico iz medli pokusi. Tak je še najboljši, pa zastoni se dobi in ni treba zavojo njega slepariti!»

Franca si je obrisala solze in se počasi odgugala za možem postavbe, ki jo je odvedel pod ključ.

»Alston, gospod sodnik, mene pa že ni bilo treba zapirati, branjeva Franca s Sela sem in vsakdo me pozna in ve, da sem poštena.« je dejala žena pred senatom. Pa se je slučajno ozrla in zagledala ravnatelja Kocmurja tistega, ki ji je tako postregel z dobro kapljico. Prestrašila se je in je kar umolknila. Pristopil je ravnatelj in povedal, kako premeteno ga je zgovorna žena ocvanila.

»Bolna sem, bolna in tako mi dobro storil en glazek ali pa dva, še raje pa izpijem kar tri, da se mi želodec ohladi, se je zagovarjala Franca in proseče gledala stroge obraze sodnikov.

Pa so šli gospodje v talarjih na posvetovanje in se šele čez četr ure vrnili.

»Dolgo jih ni, mnogo mi bodo naložili,« se je bala Franca. Pa so bili sodniki še precej usmiljeni, saj Franca še ni bila kaznovana. Zdaj bo samo mesec dni trpela ženo v ječi.

Kitajski vojak, mandžursko jabolko in japonski ptič.

**Darujte za pogorelce
v Gornjem Jezeru!**

Večja tovarna pletenin sprejme dobro, samostojno

= šiviljo =

Prednost imajo v pletilni stroki izurjene in energične osebe, ki bi obenem vodile tudi nadzorstvo.

Ponudbe pod »Energična« na oglasni odd. »Jutra« 9730

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčno ljubljeni soprog, oče, brat, stric in tast, gospod

Anton Mohar

magistratni sluga v pokoju

dne 13. t. m. po dolgem in mučnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb blagega pokojnika se rši v sredo, 15. avgusta 1928 ob pol 6 uri popoldne izpred mrtniške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1928.

Marja Mohar.

soproga

Rudolf Mohar.

sin

In vse ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni svet

RODITELJI!

Bliža se začetek šolskega leta!
Z ozirom na izvanredni uspeh naše lanske akcije za prodajo 9773

šolskih oblek na obroke
smo se odločili, to leto razpečavati velik kvantum raznega volnenega blaga za deške in dekliške obleke, primerne za šolo po izredno znižanih cenah

na šestmesečne obroke

Na zahtevo pošljemo potnika na dom.

Oblačilnica „ILIRIJA“

Telef. 2825 Mestni trg 17/I. Telef. 2825

Z našo umetno
moštovo esenco
»Mostla«

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 20 po pošti 35.— Din. — Dobi se samo v drogeriji A. Kanc, Ljubljana, in drogeriji Wolfram naster, M. Kanc, Maribor. — Posposka ulica 33.

Triciklje

»skrinjice in naplomi trdke, za prevažanje blaga pripravne za trgovce, posrednike in mesarje, izdeluje »Tribuna« F. B. L., Ljubljana, Karlova cesta 46.

Belega vina

(1927) priznana najboljših vrst, po ugodni ceni prodam okrog 35 bl. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 25798

Kolika zadovoljnost

In prijetna domačnost

vlada v domovanih s prijetno slikarjo. To vam nudimo v polni meri slikarska in pleškarska tvidka

Ivan Košak, Bleweisova c. 15

»OLLA« je kot dokazano že desetletja vodilna kot najstarejša in dokazljivo tudi najzanesljivejša. 130

Volneno, belo in pisano platno

hlačvino, delene, kambrice, druk, srajce, kravate, žepne rute, svilene rute, nogavice, dežnike itd. kupite najceneje pri trvdki

ALOJZIJ DROFENIK, CELJE

samo Glavni trg št. 9.

Vsakovrstni OSTANKI za polovično ceno.

Naznanilo preselitve.

Dovoljujem si sporočiti, da sem preselil knjigovoznico in trgovino z gasilnimi ter galanterijskimi predmeti iz Gajeve ulice

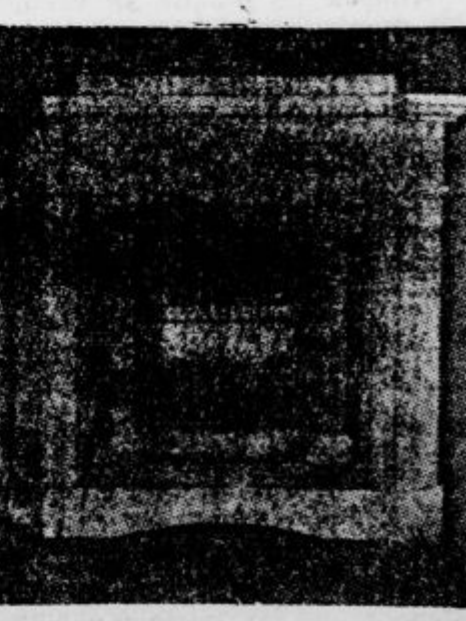
v Gradišče šte. 10
(poslopje Kranjske hranilnice)

Zagotavljam najtočnejšo in najsolidnejšo izvršitev vsakega dela ter prosim cenj. naročnike, da mi ohranijo tudi nadalje svojo blago naklonjenost.

S spoštovanjem

H. ZUPAN

Ljubljana, Gradišče 10

Kamnoseška industrija
ustanovljena 1860.

Alojzij Vodnik

Ljubljana, poleg gl. kolodvora

Cerkvena častna dela: altariji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektromonterije, strojarje trgovske pulte, mesnice, kopalice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornati kamni za salone in elegantna stanovanja. Kamniti liki za kuhinje. 131a

Narodna in ure dopre, bičice
za malih oglaševalcev, je paradi
Oglasi oddelki JUTRA, Ljubljana,
Prištevna ul. 4. Čekovni račun
pošte Ljubljana št. 1842

Telefon številka 2492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene
oblasti, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.
Priročina za št. 3. - Letnice, dopisovanja in oglaš.

Trgovskega ali reklamnega značaja, vsaka beseda Din 5.
Najmanjši znesek Din 10. - Priročina za št. 5. - Ure priročni
ne je oporabi obnem z naročilom, nar. se oglaš. na priročje.

Sprejemanje malih oglaševalcev za pri-
hodajo št. 15. JUTRA se zaključuje
dan pred izidom lista ob 17. uri.
Poznejše sprejete oglaševalce bodo pri-
obeni v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Začusek

Zastopnik
na zabirajo oglaševalcev, v s
plačo s prejeto Novinski
pore, Gospodstva cesta 6.
25739

2000 Din fiksne plače
plačani so za vsak dan
Ljubljani predmet. Ponudbe
na področju Jutra, v
Mariboru pod št. 12316.
25787

Nakupovalce
načinjen in sposobni za
nakup vseh vrstnega sadja.
Išče eksportna tržnica. Po-
nudbe na področju Jutra,
v Mariboru pod št. 12316.
25787

Trgovski potniki

Trgovski potnik
prejane zastopstvo pre-
vzame firma. Naslov in
druga podatki na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Potnika
ki potujejo avtom. 15 km
na skupo potovanje. Po-
nudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316.
25787

Potnika
na prodajo pisarnih strojev
sprejme Gustinčič, Maribor,
Tatjenbachova 14.
25786

Službe dobi

Modistovski učenko
za primerno predložiteljno
sprejme takoj. Prednost
tjako hčerke tlesničarjev.
Naslov v oglaš. odd. Jutra.
25788

Pietiljo

in učenko sprejme takoj.
Plača po dogovoru. Naslov
v oglaš. odd. Jutra.
25782

Dečka

15-18 let stara in re-
nega, ki bi se hotel izdati
za lokarniškega laboranta,
sprejme. Lokarna Mirko
Hošvar, Radeče pri Zid-
nem mostu.
25777

Briv. pomočnika

dobrega, takoj sprejme v
stalno službo. Makine, frizer
- Bled I.
25788

Vajenca

sprejme takoj za avtomobil-
sko in topniško obrt. Leo
Šušteršič, Ljubljana, Du-
najska cesta 41.
25788

Postrežnico

mlado in pošteno, sprejme
takoj za šest dan. Poljan-
ska cesta št. 12/II. dno.
25781

Intelligent. fanta

sprejme v učenje proti
primerni plači, brez osebne.
V postrežniški obrt. Leo
Šušteršič, Ljubljana, Du-
najska cesta 41.
25788

3 valence

skupne fante sprejme za
mehanično. Pošta se v
oglaš. odd. Jutra.
25796

Trg. pomočnico

manufakturne stroje, prid-
no in vsako, ki zna tuji
voditi za m. s. trgovino.
Sprejme samo za 10 dni.
Plačane ponudbe s naved-
bo dosežane službe na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Pridno, zdravo

dekle, od 15-18 let sta-
ra, sprejme za stalno službo.
Plača po dogovoru. Pošta se v
oglaš. odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Šteparico

na boljša dela, pridno in
dobro izveščano, ki bi v
prostem času pomagala tu-
di gospodinj. pri hišnih
delih, sprejme takoj proti
dobri plači, s vso oskrbo
v hiši. Ponudbe na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Krojaška vajenca

in Ljubljani ali bližnje oko-
lice sprejme takoj Jos.
Kojina, Ljubljana, Du-
najska cesta 4.
25786

Blagajničarko

z dobrimi prireditelji, staro
od 35-45 let, sprejme
takoj v prvo vrsto hotel-
sko trgovino. Hrana in
stanovanje v hiši, plača po
dogovoru. Ponudbe na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Dobrega kamnoseka

in 2 delavca
na betoniranje stopnic
sprejme. Naslov v oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Korespondentino

samostojno, za slovenski in
nemški jezik, s večletno
prakso, sprejme vsako
dnevno, prihodnje, s takoj-
šnjim nastopom. - Obkline
lastnorodno pisane ponudbe
v sgraj omenjenih jezikih,
s prepisi prireditelj, foto-
grafije in redno plače na
oglaš. odd. Jutra, pod
«Perfektna 88». 25780

Dekle

ki zna kuhinjsko in opravljati
vsa druga dela, dobi do-
bro službo. Dopise na to-
varno bučnega oja, Maribor.
25789

Pouk

Inštruktorja
in profesorja
na matematiko. Po-
nudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25787

Francoščino

uspešno poučuje francoščino
akademski ter daje konver-
zacije po 10 din od ure.
Plačane ponudbe na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Službe isče

Kmečko dekle
pridno in pošteno, vajeno
vseh hišnih in poljskih del,
žel službo na doletu. Po-
nudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25787

Kmečki fant

priden in pošten, vajen
vseh kmečkih del, žel
kjerkoljubno službo. Po-
nudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25787

1000 Din

dobi tisti, ki prebrskri
inteligentnemu gospodu služ-
bo skladiščnika, nadzoro-
valca ali skladiščnika. Po-
nudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25787

Stenografina

in strojeopiska
samostojna odvisnika urad-
nica, s prvotnim referen-
cami, žel premeniti
službo s 1. septembrom.
Plačane ponudbe na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Učenc

žel mesta v kakršni koli
trgovini, v vsaki odd. Po-
nudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25787

Mlada gospodična

18-20 let stara, žel mesto
gospodinj. pri hišnih delih,
sprejme. Lokarna Mirko
Hošvar, Radeče pri Zid-
nem mostu. 25777

Pek. pomočnik

mlad, 18-20 let, pri dobrem
pečenju pomočnik, sprejme
v oglaš. odd. Jutra, pod
«Vestem». 25782

Mesto trg. učenca

15-18 let stara, žel mesto
učenca, sprejme. Poljan-
ska cesta št. 12/II. dno.
25781

Pomočnik

manufakturne stroje, prid-
no in vsako, ki zna tuji
voditi za m. s. trgovino.
Sprejme samo za 10 dni.
Plačane ponudbe s naved-
bo dosežane službe na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Knjigovodinja

in korespondentka, s večlet-
no prakso, žel premeniti
službo s 1. oktobrom t. l.
ali pozneje. Dopise na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Kontoristinja

(korespondentka) s večlet-
no prakso, žel premeniti
mesto. Nastopi lahko takoj
ali pozneje. Dopise na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Špedicijska uradnica

s večletno prakso, bi rada
spremenila dosežane služ-
bene mesto v kakršni koli
trgovini ali drugo podjetje.
Plača po dogovoru. Cenjene
ponudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25787

Pohištno

želim prevzeti v komisijo,
proti stalnim procentom
v kraju, kjer ni nobenega
skladiščnika pohištva. Inter-
esni naj se obrnejo na naslov:
Pavlo Stanušček, ta-
petar in dekorator, 12316.
25787

Prodaj

Vinske sode
v vseh velikostih posodi
proda Sulzer, Maribor, Vo-
jašniška ulica 7. 25841

la trboveji, premog

in tepla, suha bukova drva
kupite najugodnejše pri
trgovci Franc Slovica, Raz-
lagova ulica 20. 175

2 lončeni peči

dvolej vrt (Doppelriegel) in
dvoje manjših vrt ugodno
napredaj na Starem trgu
št. 20/II. 25838

Oblačila

Nogavice
kupl v Tovarniški zalogi
nogatelj v pisarni: Ljub-
ljana, Miklošičeva št. 14 -
nasproti hotela «Union». 177

Rabljeni avtomobili

in motorki
Najboljša izbira. Osebn. av-
tomobil št. 2, 3, 4 in 6 seden-
ter tovorni vseh jakosti,
znanih znamk, najraje več
motorkov Harley Davidson,
Ariel, BSA, Rudge Whit-
worth, vse modelov, s in
brez prikolice, Humber, Puch
in Premier, po zelo ugodni
ceni. Po zelo ugodni ceni
na razpolago tudi B. S. A.
motocikel, 1000 cm. s dvo-
sedelnim prikolico. Na ogled
pri O. Z. A. L. Ljubljana,
Tavčarjeva št. 11. Prevzame
tudi v komisiji prodajo
rabljene avtomobile in mo-
torke - samo v brenbi-
nem stanju. 9731

Avto

dvo. ali trikotnik, dobro
ohranjen, kupim. Ponudbe
s navedbo cene in znamke
na oglaš. odd. Jutra, pod
«Prompčno». 25905

Motorno kolo

F. N. 350 cm³
novo, poceni prodam. Po-
janska d. Gustinčič, Ma-
ribor, Tatjenbachova št. 14
25842

Avto

dobro ohranjen, katerega bi
rabil za potovanje, kupim.
Plačane ponudbe na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Športni voz

6-seden, 6-cylindrični
-sedelnik, znan, boljše
znani, malo rabljen, zelo
ugodno prodam. Naslov v
oglaš. odd. Jutra, pod
«Vestem». 25782

Chevrolet

vozen par stoč km, radi
nakupa naprejšega ugodno
prodam. Naslov v oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25787

Avto «Buick»

krasna, skoro nova, po-
sedelca limuzina, šestlin-
derski motor 32 k. s. radi
vratitve v inozemstvo takoj
po zelo ugodni ceni prodam
Naslov v oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25770

Otroški voziček

skoraj nov, prodam. Naslov
v oglaš. odd. Jutra, pod
«Vestem». 25782

Otroški voziček

poceni na prodajo v Ein-
spielerjevi ulici 20 - za
Betragradom. 25876

Stavbna parcela

3500 m², v Kamnjeni pri Ma-
riboru napredaj. - Ivan
Dime, Kamnica št. 21.
25926-a

Posestvo

okoli 50 orolov, hiša, b.lev,
v Gor. Pokanju pri Ko-
čevju prodaj za 20.000 Din
Karol Breznik, Celje.
Dojgo polje I. 25882

Posed

okoli 50 orolov, hiša, b.lev,
v Gor. Pokanju pri Ko-
čevju prodaj za 20.000 Din
Karol Breznik, Celje.
Dojgo polje I. 25882

Srebrne krone

zlatnike in različne slatke
kupuje F. Ouden, Prešern-
ova ulica 1. 209

Odlični fotoaparati

in nov browni po zelo
nizki ceni prodam. Naslov
v oglaš. odd. Jutra, pod
«Vestem». 25849

Oblačila

Nogavice
kupl v Tovarniški zalogi
nogatelj v pisarni: Ljub-
ljana, Miklošičeva št. 14 -
nasproti hotela «Union». 177

Pridelki

Pšenico
in druge vrste žito bi ku-
povali za mlino ali velet-
govino. - Slano I. drug.
Osijek. 25759

Kupim

«Alfo»
Kupim. Ponudbe na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
«Oz tedem». 25887

Lijak

za vodovodno pipo in so-
lešno stojalo za srednje-
težak delavni stroj kupim.
Ponudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod «Rabljen». 25446

Kompl. kolesa

s transmisijo
za 2 para karnov in za 2
valjara 350-400 mm ter
nekaj jermenov kupi Michael
Ivanuš, Brebrovnik, pošta
Sv. Miklavž pri Ormožu.
25885

Slatinske steklenice

prazne, poltrake kupi Ferd.
Ušar, Maribor, Glavni trg
št. 1. 25927-a

Kapital

10.000 Din posojila
za dobo 1 leta, isče obrt-
ni v svojo prevzema vpe-
ljanega obrata filij. stroje
- Zaprošene ponudbe pod
«Dobre obrsti» na oglaš.
odd. Jutra, pod št. 12316.
25882

Družabnika

ki ima veselje in sposob-
nost za sadno eksportno tr-
govino. 50-100.000 Din ka-
pitala. Iščo vpejane eks-
portna tržnica. Ponudbe na
področju Jutra, v Mariboru
pod znakom «Eksp. port»
sajda 10794. 25766

Stavbna parcela

3500 m², v Kamnjeni pri Ma-
riboru napredaj. - Ivan
Dime, Kamnica št. 21.
25926-a

Otroški voziček

skoraj nov, prodam. Naslov
v oglaš. odd. Jutra, pod
«Vestem». 25782

Otroški voziček

poceni na prodajo v Ein-
spielerjevi ulici 20 - za
Betragradom. 25876

Stavbna parcela

3500 m², v Kamnjeni pri Ma-
riboru napredaj. - Ivan
Dime, Kamnica št. 21.
25926-a

Posed

okoli 50 orolov, hiša, b.lev,
v Gor. Pokanju pri Ko-
čevju prodaj za 20.000 Din
Karol Breznik, Celje.
Dojgo polje I. 25882

Posed

okoli 50 orolov, hiša, b.lev,
v Gor. Pokanju pri Ko-
čevju prodaj za 20.000 Din
Karol Breznik, Celje.
Dojgo polje I. 25882

Hiše, posestva

vila, gostilne in stavbišča
proda Realiteta pisarna v
Ljubljani, Miklošičeva 25902

Posestvo

obstoječe in dobro ohran-
je hiše, hleva (vse s opre-
mo krta), 2 gozdov, s vso
ml. letovnjimi pridelki na-
prodaj za 60.000 Din. Na
posestvu se lahko redi 6
glav. vrst. Pojanska d. Gustinčič
daje. Dominik Lazar, Dolga gora
- pošta Ponikve. 25195

V Prevallah

je napredaj ob glavni cesti
ležeča solidna zidana ter
za vsako obrt uporabljiva
pridlična hiša s 4 stanova-
nji. Za kupca stanovanje
takoj prosto. Poleg hiše se
nahaja precej obširen vrt.
Natančnejša pojasnila daje
notarska pisarna v Preva-
ljah. 25879

Ugoden nakup

V Novem mestu prodam
enodružniško hišo
s lepim zelenjavnim vrtom
in gozdom. - Primerno za
vstopenjaka ali obrtnika.
- Ponudbe na oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25812

Upravičilstvo hiš

posredov. v mestu ali okoli
tudi prevzame v Ljubljani
- tanojki vstopenjaki uradni
- ki opravljajo tudi sodni-
stvalne uprave. Ponudbe na
oglaš. odd. Jutra, pod
«Vestem 1928». 77

Novejšo hišo

s 4 odd. stanovanji, vsem
pridličnimi in velikim vr-
tom kupim v okolici Ljub-
ljane ali Maribora. Plačam
takoj, ozir. prevzamem dolg
Naslov v oglaš. odd. Jutra,
pod št. 12316. 25809

Trgovino

s mešanim blagom, s go-
stilno lito, pri lani cerkv
v vinogradnem kraju Ša-
jarske, s obširnim poslop-
jem in krasnim, 8 orolov
velikim arondiranim po-
sestvom s mlino na vodi
vrt, prodam za 125.000 Din
Naslov pove oglaš. odd. Jutra,
pod znakom «Brenk. kurepento 34». 25884

„Posest“

Realiteta pisarna
Ljubljana
Miklošičeva cesta 4
proda:
HIŠO, visokoprtilično, 4 so-
be, pritlikline, 800 m² vrt
s hišo, 78.000 Din;
HIŠO, visokoprtilično, trg.
lokal, skališče, štirio-
no stanovanje, lep vrt,
dvoršče, prometni pro-
stor, blizu železnice, kolo-
vodja, 165.000 Din;
HIŠO, novozidano, 2 sobe,
pritlikline, velik vrt, Dev.
Mar. v Polju, 65.000 Din;
HIŠO, enonadstropno, štri-
sobno stanovanje, vrt -
center Ljubljane, 230.000
Din;
TRGOVINO mešanega bla-
ga, enonadstropna hiša -
lokal, skladišče, štirio-
no stanovanje, elektrika,
vodovod, vrt, pri Bledu,
90.000 Din;
Poleg tega stavbišča v
Ljubljani, vseh predmet-
jih, večje število hiš, vil
v L

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

ENAINVAJSETO POGLAVJE.

Sopernika.

»Saj ni mogoče!« sem rekel polglasno. »S Fromentom! Saj ni mogoče!«

A naj sem se še tolikanj branil tega, izprevideti sem moral, da je še preveč mogoče; stopil sem k lini, da bi skril abbéju svoj obraz... Froment! S tem imenom je bilo vse pojasnjeno. Tovariš na poti, udeleženec zarote, najprej varovanec, nato zaščitnik... Spomnil sem se njegovega obraza, kakor sem ga bil videl v soteski pri Villerauguesu med vrati kočije in kar začudil sem se, da nisem že preje uganil vsega. Ali ni bilo očitno, da bo ta častihlepni meščan, ko so ga že seznanili z Denizo, prej ali slej povzdignil oči do nje? Ali ni bilo verjetno, da bo gospa de Saint-Alais, obubožana, zagrenela in zbegana po revolucijski burji, pristala na to in mu v nagrado za njegovo predrznost objubila hčerino roko? Bogat je že bil, a ta uspeh ga je moral plemeniti! Sicer pa je bil to krepak človek sredi slabših, odločen med omahljivci, v svesti si svojega smotra in fanatičnega v delu zanj — same vrline, ki jih drugi niso imeli; kako naj ne bi zamamil ženskih oči! Od gneva sem škripal z zobmi.

Med svojim premišljevanjem sem strmel na majhno, umazano dvorišče, onkraj katerega so zbužale mojo pozornost samostansko resnobne arkade s kipcem nad srednjim obokom. Vzlic zamišljenosti

93

sem opazil, kako je stopila na to dvorišče dvojica mož. Ne trkala nista ne klicala; a eden izmed njiju je s svojo gorjačo dvakrat udaril ob kameni tlak. Še isti mah so se odprla vrata kakor sama od sebe in prišleca sta izginila.

Nehote sem opazoval njiju početje; škripanje zapirajočih se vrat je bilo najbrže tisto, kar me je zdrnilo iz sanjarije.

»Froment!« sem izpregovoril. »Froment!«

Nato sem se odvrnil od okna.

»Kje je Deniza?« sem vprašal s hripavim glasom.

Abbé Benoit je zmajal z glavo.

»Vi morate vedeti!« sem vzkliknil, trdno uverjen, da ve. »Morate!«

»Vem,« je odgovoril počasi, z očmi uprtimi v moje oči. »Toda povedati vam ne morem. Niti tedaj ne bi mogel, če bi šlo za vaše življenje, gospod vikont. Zvedel sem namreč pri izpovedi.«

Srečo sem buljil vanj. Njegov odgovor me je potrl do kraja. Vedel sem, da si na teh železnih vratih lahko do konca dni razbijam pesti, pa se ne bodo odprla. Naposled sem vendarle vzkliknil:

»Če je tako, zakaj ste mi vobče kaj povedali? Ali ne bi bilo bolj usmiljeno, da ste molčali?«

Grenek smeh me je posilil.

»Zato, ker sem vas hotel pregovoriti, da bi ostavili Nimes,« je sočutno odgovoril abbé Benoit ter mi s pomembnim pogledom položil roko na komolec. »Gospodična Deniza je zaročena in izven vašega dosega. Čez nekaj ur ali vsaj takoj po volitvah bo tukaj vstaja. Poznam vas in vem, da ne boste s srcem ne na tej ne na oni strani. Čemu bi tedaj ostali, gospod vikont?«

»Zato,« sem dejal tako strastno, da mu je roka od preseneče-

nja kar odletela z mojega komolca, »zato, ker bom zasiedoval gospodično Denizo, dokler se ne poroči čeprav do Turina. Zato, ker ravna gospod Froment napak, ko meša ljubavne posle z vojniškimi; zato, ker so moje simpatije zdaj končoveljavno na tisti strani, ki ni njegova! O, prav gotovo! ... Verjamem vam, da ne morete govoriti; a so ljudje, ki morejo, in te hočem poiskati!«

Ne da bi poslušal njegov odgovor in ne meneč se za vzklike in zakletve, s katerimi me je izkušal zadržati, sem pograbil svoj klobuk in planil po stopnicah. Z vso naglico sem odhitel v tisti konec mesta, iz katerega sem bil prišel. Ulice, ki sem dirjal po njih, so bile še vedno polne ljudstva, toda nered je ponehaval. Večkrat sem srečal vojniške patrulje, ki so opominjale ljudi, naj bodo mirni, in sumljive skupine grajanov, ki so šepetali med seboj in me ošvrkavali z nezaupnimi pogledi. Izmed desetorice možkih je bil gotovo eden menih, dominikanec ali kapucin. Vzlic svoji glavni skrbi, da bi našel gospoda de Géola in Butona ter ju vprašal, kaj vesta kot njegova sovražnika o namenih in bojnih silah tega človeka, sem opazil, da je vladala v mestu neobičajna napetost. Če sem hotel pred izbruhom nevihte, ki se je kopičila, še kaj storiti, tedaj nisem smel odlašati niti minute.

Sreča je nanesla, da sem našel gospoda de Géola in Butona v njuni gostilni. Baron me je sprejel z nagibanimi obrvmi in posmehljivim obrazom; ko pa sem mu zadal prvih nekaj vprašanj, je spoznal, da govorim resno, in njegovo vedenje se je izpremenilo.

»Nu, dajte, povejte mi, kako in kaj,« je pokimal Butonu. Šele tedaj sem opazil neobičajno razburjenost, ki sta jo zama izkušala utajiti.

»Kaj se godi?« sem vprašal.

Strokovnjaki so si edini v tem, da so

„WECK“

čaje in aparati za vkuhanje najzanesljivejši.

Tovarniška zaloga „Weck“ pri trditvi

»FRUCTUS«. Ljubljana, Krekov trg 10-I
Celje: J. JAGODIČ. Maribor: K. LOTZ.

je najbolje sredstvo proti

solničnim opeklinam

Adriatic Tan cream dobiva se v vseh apotekah, drogerijah in parfumerijah.

Glavni depot:

Anglo-Jugoslav. petrolejsko d. d.
Ljubljana.

Poziv k nakupu.

Iz konkurzne mase »Tovarnice emajliranih peči« Lutze d. d. v Ljubljani se proda

kompletna tovarniška oprema

za izdelavo emajliranih

Lutzovih peči.

ter različen zraven spadajoč material. Stroji in orodje je posebno prikladno za ključavničarske, kleparske in sorodne obrate. Kupci si opremo lahko ogledajo v tvornici v Ljubljani (Spodnja Šiška), Frankopanska ulica 21. Vsa tovarniška oprema in material se proda le skupaj.

Interesenti naj stavijo svoje ponudbe najkasneje do 25. avgusta t. l. na upravnika konkurzne mase dr. Josipa Sajovica, odvetnika v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8, ki daje glede prodaje tudi ustmena pojasnila.

Agente(inje)

ištemo za učinkovit predmet ištemo

Velik zaslužek. Potreben kapital za kolekcijo Din 200.— Vpeljani pri privatnih odjemalcih imajo prednost

Ponudbe na

Rudolf Fuchs, Brod n/s.

40 let Koko prašek za šivino. Če pridnete redni piči le v najmanjšo količino, se postna velik vrav itega žival postane mešana za peko in pogosto nose jaja. Najsigurnejše zdravilo proti živalskim boleznim. Universalni vtil deluje kot blagoslov perutini na dvo-rišču. Ovitok od 10—40 Din in 115 Din.

Prodaja se v lekarnah, drogerijah, trgovinah s cvetlicami in semenih. Prod predplačilo razpošiljamo franco. Po povzetju ne pošljemo.

Z. Šumacher, kem. farmaceutski laboratorij, Crvenka (SHS).

PIRETRIN

ubija

stenice, bolhe, muhe šurke, mravlje, molje ter v opče vso golazen v hiši, kot v poljedelstvu, vrtnarstvu, vinogradništvu, pri živini itd.

Pojasnila daje brezplačno:

Piretrin d. d. Zagreb, B-cesta 35

Pralno sredstvo, v katerem lahko pustite Vaše perilo brez škode po več tednov ležati.

To je pralno sredstvo, ki ne kvari perila, ki ne vsebuje nobenih jedkih snovi:

BENZIT-NADMILO.

To pralno sredstvo, ki varuje perilo, ima največjo čistilno moč, razkaja celo ostanke najmastnejših madežev v perilu, proti katerim ostanejo brez učinka druga pralna sredstva, mila in celo belila, ki samo na videz odstranijo nesnago.

V bodoče perite perilo samo z Benzit-Nadmiolom. Razveselilo Vas bo snežnobelo perilo, oprano z Benzit-Nadmiolom!

Vporabljajte za namakanje TR!, ker s tem prištedite na milu.

1 ZAVOJ 5 DINARJEV.

Benzit Nadmiolo

z dvojnimi učinkoma

Tvornice Zlatorog, Maribor

V najhujši vročini

je najboljša in najbolj zdrava pijača

ohlajeni

Radenski

zdravilni vrec

Dobl se ga v vseh boljših trgovinah, restavracijah in gostilnah.

DRVOREZ

CINKOGRAFIJA

ASER ESKENASY SUBOTICA

MALINE

kupuje

Lovro Sebenik, Ljubljana
Knezova ulica (Sp. Šiška)

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

FOTO-aparate

in potrebščine kupite ugodno v drogeriji
A. KANC SINOVA, Ljubljana, Židovska ulica 1 in drogeriji M. WOLFRAM nasled
M. KANC, Maribor, Gosposka ul. 33. 301

Pozor avtomobilisti in avtotaksi!

2 elegantna nova avtomobila STUDEBAKER 6 cilindrska ter 1 eleganten nov 6 sedežen ADLER avto oddam po zelo ugodni ceni ter pod jako ugodnimi dolgotrajnimi plačilnimi pogoji.

O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11

Kmetje pozor! Stroji za sadje Kmetje pozor!

stroj (kombiniran), ki melje sadje in grozdje, veterjače, mlaitilnice, motorji na petrolej ter razni drugi za kmetijstvo važni stroji najboljših sistemov se razprodajajo pri trvdki

FARIČ, d. z o. z., strojno ključavničarsko podjetje
Maribor, Levstikova ul. 9 9748

Čudovito nizke cene

Izbira velika. — DVOKOLESA nova od Din 1000 — naprej. SIVALNI STROJI od Din 1400. — naprej. OTROŠKI VOZICI od Din 240. — MOTORJI prav po ceni. — Pred nakupom si oglejte zalogo. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco — pri

»TRIBUNA«, P. B. L., Ljubljana, Karlovska c-sta št. 4. 1264

»VIERASS«

režila za britje, izdelek iz najfiniškega švedskega jekla tvornice

J. VOOS D. SOHN, SOLINGEN

Zahtevaj povsod samo »VIERASS« rezila, da se briješ s trainim zadovoljstvom. — Kvalitativno na višku. — Cena samo Din 4 — po komadu. — Naročila za Slovenijo izvršuje:

Glavno zastopstvo in skladišče: **UNIVERSAL, Ljubljana, Krekov trg 10**

AKORDANT

s kavcijo za dobavo apnenca iz tovarniškega kamenoloma se takoj sprejme v trajno zaposlitev.

Orodje, kiparji, ozkoizorni prevoz in razstreljivo na razpolago.

Samo resni reflektanti z večletno prakso in kateri imajo na razpolago svoje samske delavce, naj si ogledajo kamenolom in stavijo svoje ponudbe za m² postavljen v lopo.

9750

PORTLAND-CEMENT TOVARNA

MOJSTRANA (Gorenjsko)

Konfekcioneriji trikotaže!

„Jka“ družba z o. z. Kranj

tovarna trikotaže, pletenin in nogavic ima na zalogi razno triko blago za izdelavo zimskega triko-per-la. Zahtevajte ponudbe!